

VEČERNIK

POŠTNA PLAČANA V GOTOVINI

Leto XIII.
Štev. 188

TELEFON UREDNIŠTVA: 25-67
UPRAVE: 25-67 in 28-67
POSLOVALNICA CELJE, Prešernova 3, tel. 280
POŠTNI ČEKOVNI RACUN 11.409

Maribor, 19. in 20. avgusta 1939

NAROCNINA NA MESEC
Prejeman v upravi ali po pošti 14 din,
dostavljen na dom 16 din, tujina 30 din

Cena
din 1—

Anglija in Francija posredujeta

Francoska in angleška diplomacija svarita pred prenačlenostjo — Nemška sodba o angleško poljski vojaški zvezi — V Varšavi so navdušeni — Hudi očitki Poljakom — Posvet med Chodackim in Greiserjem

LONDON, 19. avgusta. Vsa pozornost je zdaj usmerjena na skorajšnji podpis vojaške pogodbe med Poljsko in Anglijo ter posredovanje, ki sta ga izvršila angleški in francoski poslanik v Berlinu. Tako v Berlinu kakor Rimu bosta Anglija in Francija storili vse, da prepričata obe vladi o odločnem stališču svoje politike glede na gdansko vprašanje. Pomirjevalno je na nemški kakor poljski strani vplivala izpustitev nekaterih aretirancev v poljski Gornji Šleziji in Gdansk. V Vatikanu so se sestali višji papeževi dostojanstveniki in po dva člana nemškega ter italijanskega poslanstva. Računajo, da se bo tudi papež zavzel, da bi se trenutna napetost med Poljsko in Nemčijo ublažila ter našla kompromisna pot k sporazumni rešitvi spornih zadev.

NEMCI O ANGLEŠKO-POLJSKI VOJAŠKI ZVEZI

BERLIN, 19. avg. DNB. Nemška diplomatska korespondenca piše, da predstavljajo bližnji podpis angleško-poljske vojaške zveze znak, da v Angliji odobrava doseganje stališče in nastopanje Poljske. Stvarno ostaja stališče Poljske še dalje v soglasnosti s politiko Anglije. Isto je poudaril že pred dnevi poljski poslanik Potocki v Washingtonu. Ameriškim uradnim krogom je jasno izrazil, da bo prišlo do vojne, če bi Nemčija poskušala izpremeniti statute Gdanska. Po mnenju Potockega bi tedaj krivda za vojno ne padla na versaillesko mirovno prevaro in tudi ne na odklonilno stališče Poljske do samoodločbe in svobode Gdanska. Krivec naj bi bil tisti, ki zamen opominja na potrebo izpolnitve starih obvez, torej Nemčija. Anglija, ki sicer strogo pazi na prestat Poljske in na svoj položaj kot velike sile, pomaga na nerazumljiv način, kljub poznavanju psiholoških lastnosti Poljakov, da stavlja ta narod na kocko svojo suverenost in stvarja odloke v času, ko je na dnevnem redu življenjska usoda naroda. Z ozirom na vse te dokaze v zadnjih dogodkih dopušča Anglija v polni zavezi, da gre njen sopodpisnik na pot šovinizma, da nastopa stanje, ki so si ga vojni hujstadi Evrope že davno želeli.

NAVDUŠENJE V VARŠAVI

VARŠAVA, 19. avg. Reuter. Podpis vojaške zveze med Anglijo in Poljsko je že sklenjena stvar. Vodilni krogi Poljske se z navdušenjem izražajo o tem. »Gazeta Polska« piše, da je Velika Britanija prvič v svoji zgodovini dopustila, da odloča o vojni druga država podpisnica, namreč Poljska, kar predstavlja osnovno razliko med lanko in letošnjo evropsko krizo. Angleško javno mnenje je prepričano, da se bo Poljska borila za vsako ped svoje zemlje in za svoje pravice na Gdansk.

FRANCIJA POLJAKOM

PARIZ, 19. avg. Bonnet in poljski poslanik Lukasiewicz sta podpisala pogodbo, po kateri bo Francija dobavila Poljski za 750 milijonov din orožja.

POLJSKA VLADA OBVEŠČENA

VARŠAVA, 19. avg. Reuter. Na uradnem mestu izjavljajo, da Poljsko ne interesirajo razgovori Burckhardta s Hitlerjem. Obisk Burckhardta v Berchtesgaden je bil izvršen na zahtevo Försterja samo za to, da bi se odvrgla pozornost od glavnih dogodkov. Poljska vlada je po svojem gdanskem komisariju Chodackem prejela izčrpano poročilo o posvetu v Berchtesgaden.

KAJ OČITAJO POLJAKOM

BERLIN, 19. avg. Reuter. Danes je izšel v nemških listih članek, za katerega pravijo, da je izpod peresa nemškega zunanega ministra Ribbentropa. Članek je podoben lanskim napadom na Češkoslovaško. V njem je govora o tem, da je Poljska nesposobna držati oblast v ro-

kah, Poljaki da niso več gospodarji situacije.

POMIRJEVALNA GESTA GDANSKA
GDANSK, 19. avg. Havas. Policija je izpustila iz zaporov dva poljska carinska kontrolorja, ki sta bila aretirana 14. t. m. in obdolžena, da sta nosila letake in brošure proti narodnim socialistom. Ta korak so napravile policijske oblasti po današnjem sestanku poljskega komisarja Chodackega s predsednikom gdanskega senata, Greiserjem.

UKREPI NEMŠKIH OBLASTEV

VARŠAVA, 19. avg. Reuter. Policija je zaprla prostore poljskega združenja v Berlinu. Zapreti nameravajo tudi Slovansko banko. Skupino poljskih studentov, ki so potovali v Monakovo na sportne tekme, so v češkem protektoratu zadržali in vrnili na Poljsko.

Grof Ciano odletel v Albanijo

OSTAL BO V ALBANIJI DO PONEDE LJKA — UMBERTO PRI MUSSOLINIJU

RIM, 19. avg. Stefani. Italijanski zunanji minister Ciano je po sprejemu z grofom Csakyjem odletel z letalom v Albanijo. Po dvodnevnem bivanju v Albaniji se bo v ponedeljek vrnil v Rim. V tujkah krogih trde, da se je Ciano pred odhodom razgovarjal z angleškim in francoskim poslanikom v Rimu. Včeraj se je Ciano posvetoval tudi z ameriškim po-

slanikom.

RIM, 19. avg. Stefani. Predsednik vlade Mussolini je sprejel italijanskega prestolonaslednika Umberta, ki mu je podal poročilo o svojih inspekcijah pri italijanskih divizijah v Libiji. Mussolini je bil posebno zadovoljen s poizkusom nenadne mobilizacije v zahodni Libiji, ki se je dobro obnesla.

Japonski pritisk na Angleže

Zahteve po izročitvi 800.000 funtov sterlingov deponiranega kitajskega denarja — Interesi USA na Daljnem vzhodu

TOKIO, 19. avg. Reuter. Craigie je imel s Sotomacuratom, glavnim japonskim delegatom pri pogajanjih z Anglijo, daljši sestanek. Japonska vlada je razočarana zaradi angleškega zavlačevanja. Po tem sestanku je japonska vlada obvestila Craigieja, naj sporoči v London, da zahteva Japonska pospešeno nadaljevanje pogajanj, Angleži so imeli dosti časa za razmišljanje. Če se ne bo Anglija odločila, bo zaradi njenega zavlačevanja izdano na vojsko povelje, v katerem se bo pojasnilo zadržanje Angležev in izrazila čvrsta odločnost japonskega naroda. Vlada bo nato zavzela definitivno stališče k tokijskim pogajanjem.

LONDON, 19. avg. Reuter. Listi poudarjajo važnost dejstva, da so Francija in Zedinjene države odobrile politiko Angležev glede kitajskega denarja. »Daily Express« javlja, da je prišel čas, ko je treba z odprtimi kartami postopati z Japonsko.

LONDON, 19. avg. Poslanik Anglije v Tokiu, Craigie, je v pogovoru z odločujočimi japonskimi činitelji izvedel, da vztraja Japonska še dalje na zahtevi po izročitvi kitajskega depozita v srebru, ki ga hranijo angleške banke. Gre za 800.000 funtov sterlingov. Anglija pa vztraja na

stališču, da vprašanje tiencinskih depozitov kitajskega denarja ni lokalnega značaja, temveč zadeva splošno ureditve kitajske valute.

TOKIO, 19. avg. Havas. General Sigajama je sprejel novinarje in jim dejal, da bodo vse mere, ki so bile izdane v Tienzinu in drugod, še poostrene. Odgovornost za eventualno poslabšanje položaja bo padla na Angleže. Vendar je Japonska še vedno pripravljena obnoviti pogajanja zaradi Tiencina.

WASHINGTON, 19. avg. Havas. Pomolčni zunanji minister Samner Wells je izjavil novinarjem, da je angleška vlada obvestila Zedinjene države o svoji odklonitvi japonskih zahtev, naj bi se v političnih pogajanjih v Tokiu razpravljalo tudi o gospodarskih prilikah obeh držav. Wells je naglasil, da so vsa vprašanja gospodarskega značaja na Daljnem vzhodu bistvenega pomena tudi za USA. Novinarje je opozoril na nedavno izjavo ameriškega zunanjega ministra Hulla, da je razvoj tiencinskih pogajanj pomemben tudi za USA. Konferenca velesil, zainteresiranih v vzhodni Aziji, bi se ne smela prej sklicati, dokler niso urejene vse sporne finančne in gospodarske zadeve Daljnega vzhoda.

Zapiski

Albert Einstein

Med židovskimi učenjaki je v znanosti zavzel posebno vidno vlogo prof. Albert Einstein. Rodil se je 14. marca 1879 v Ulmu, s 15. leti je prišel v Švico, kjer je bil ekspert zveznega patentnega urada v

Bernu. 1909. je postal profesor teoretične fizike na curiški univerzi, 1911. je predaval v Pragi, 1914. tik pred vojno, je bil univ. profesor v Berlinu, vodja fizičnega instituta cesarja Viljema in član pruske Akademije znanosti. Leta 1905 je postal slaven po svoji teoriji o relativnosti, ki jo je 1916. še izpopolnil. Leta 1929 se je izkazal na polju mehaničnih in elektrodinamičnih teorij. Leta 1921. je prejel slavni fizik Nobelovo nagrado, ko je pa v Nemčiji nastopil narodni socializem, se ni strinjal z njim. Moral je v tujino, kjer je pred dnevi izdal na rojake Žide naslednji proglas: »Zadnji dogodki nas niso premagali, podvojili moramo svoje sile, ne smemo izgubiti hrabrosti niti za trenutek. Ne pozabite, da so nasprotniki Vel. Britanije tudi naši sovražniki in da je obstoj Anglije za nas vse velikega pomena. Skrbite, da bo v naših vrstah vladal povsod razum in ne nered.«

Dobiček in morala

Anglija se je sama spravila v neprijeten položaj na Vzhodu, piše »Manchester Guardian«. Velika Britanija je dobavila Japonski 21%, USA pa celo 56% vojnega materiala, ki je Japoncem neobhodno potreben pri vojni na Kitajskem. Če bi obe državi ustavili dobavljanje, bi morali Japonci prenehati z vojno. Tako na gre dobiček pred moralo.

Tempora mutantur

Pred nekaj leti je v sovjetski Rusiji imel roman »Cušima« ruskega mornarja Novikova-Priboja, ki se je sam udeležil pomorske bitke proti Japoncem pri Cušimi, velik uspeh. V tem romanu je bilo popisano, kako so poraz zakrivil nespodobni častniki, dočim so se mornarji odlično borili. Medtem ko je izšel prvič roman, je preteklo že petnajst let. in v teh petnajstih letih se je tudi v Rusiji marsikaj izpremenilo. Sedaj je uradna založba izdala »koregiran« roman, v katerem ni več najti napadov na častnike, temveč celo odstavke, kakor naslednjega: »Visok in močan mornar je plezal na ladijski most. Med tovariši je bil znan kot morsk junak, priden in zajet širokih misli. To je bil pravi poveljnik bojne ladje. Inteligentne oči starega admirala so imele strog izgled. Z levega ramena mu je visel široki rdeči pas — odlikovanje Aleksandra Nevskega; njegova prsa so bila pokrita s križi in zvezdami — najvišjimi odlikovanji, ki jih je dobil za zasluge domovini.« Če bi pred petnajstimi leti Novikov-Priboj tako pisal o svojih bivših častnikih, bi bil zaprt in deportiran zaradi »protirevolucijskega zločina«. Danes pa so se časi izpremenili in tudi v ruski vojski in mornarici so zopet uvedli častnike, podčastnike, kaplarje in mornarje...

Maribor, 19. avgusta.

Skoro bo minilo 26 mesecev, odkar vznemirja vojno stanje med Japonsko in Kitajsko Daljni vzhod. Kos za kosom je trgala Japonska od ogromnega narodnega telesa prastare države, toda na kraju, ko so se osvajalci že pripravljali, da bodo vpisali v moderno zgodovino svojega rekordnega imperialističnega razmaha zmago nad večnim nasprotnikom za azijskimi obalami, je prišel preokret.

In še kak! Japonskemu imperializmu, zagrizenemu globoko v kitajsko meso, prede trda. Z vso svojo diplomatsko spretnostjo so se lotili zdaj posla, da na kitajskih obalah izrimejo iz koncesij in kolonij angleški vpliv, glavne podpornike protijaponskega odpora.

Da je Japonce vojna sreča nenadoma zapustila, je iskati vzroka v naglem narodnem prerodu Kitajcev. Prej sprt med seboj se je 400 milijonski narod v novem položaju na mah znašel v enotni fronti, politična razkasanost, na katero so gradili Japonci, je prešla v zgodovino. Kot en sam mož se je dvignil kitajski narod v boj za svojo neodvisnost.

Ko so Japonci z vdorom na Kitajsko zasedli gospodarsko najmočnejše pokrajine, je bila prva naloga kitajske narodne vlade, da zgradi v notranjosti nova industrijska oporišča. Sporedno s prodiranjem Japoncev so Kitajci rešavali, kar so utegnili odnesti. Do novembra 1938 so spravili blizu 64.000 ton strojev in raznih industrijskih delov iz 341 podjetij obmorske in osrednje Kitajske. Največji del industrije so preselili v Sečuan, z začasnim glavnim mestom Čungkingom. Pokrajina je bogata na rudninah, sporedno z njo so močno industrializirane sosedne dežele Senci, Huanan, Kvangsi in Jinan.

Prej zanemarjena zahodna Kitajska postaja čez noč neizčrpen vir narodnega bogastva. Tu leži po ugotovitvi rudarskih strokovnjakov 15,5 milijonov ton najboljšega premoga. Odprli so pet premogovnikov, v katerih nakopilejo dnevno 1400 ton najboljšega črnega diamanta. Zdaj so Kitajci pod vodstvom tujih inženirjev našli nove rudnike železa in dvignili proizvodnjo domačega jekla. En sam tak rudnik daje 36.000 ton rude dnevno in angleška železarna v Sečuanu proizvaja na dan 800 ton železa. Osrednja kitajska vlada ima jekleno livarno z dnevno kapaciteto 250 ton, pospešila je črpanje srebra, svinca, bakra, cinka, antimona in drugih rud, ki jih ne manjka.

Kitajska se bo skoro že uvrstila med močne industrijske države sveta, ki se bo lahko sama zalagala z orožjem. Milijonske investicije dolarjev je vrgla vlada v gradnjo novih hidrocentral, katerih največja proizvaja 200.000 kw dnevno. Japonci so ugrabili Kitajcem ogromno električne energije, žilavi narod si ustvarja zdaj na zahodu domovine še večji nadomestek.

Na Kitajskem dela danes s polno paro blizu 30.000 podjetij za civilne in vojaške potrebe naroda. Samo v industriji zlata je zaposlenih nad 100.000 delavcev. Globoko v notranjosti, daleč od japonskih položajev, delajo noč in dan največja kitajska podjetja. Na pol poti med fronto in zaledem zaposlujejo ljudi srednji obrati, tik za fronto pa deluje manjša, laže prenosna industrija, ki je kot dnevna zalagalka Čangkajškove vojske najpomembnejša.

Kitajska se obnavlja, preraja in raste v odporu proti Japoncem tako narodno kakor gospodarsko. Oprta na pomoč Rusije in demokratičnih držav sveta se uvršča med države, ki so po lastni sili sposobne, da bodo igrale nekoč vidno vlogo v zgodovini nove Azije. In ko se bo Kitajska po nemali zaslugi Japoncev zavedla svoje narodne in prirodne moči — ali se ne bo tedaj zganil na Vzhodu velik, ki bo z lahkoto kos fanatičnemu japonskemu imperializmu in ga znova stisnil na otoke! Na vzhodnih obalah Azije bo nastalo ravnotežje, sprta sovražnika si bosta stala nasproti, oprta na bogastvo zemlje in ugodno oceansko lego. Kam se bo tedaj usmeril japonski imperializem, v katero smer bo iskal odkota svojih krvi, ko bo postavljena Japoncem na zahodu visoka stena krepkega kitajskega odpora? Vprašanje, ki bo za razvoj evropske kolonialne politike v Tihem oceanu in na jugu Azije v bodočnosti nemalega pomena.

—Ine.

Španija naj postane velesila

Vlada se bo preselila v Madrid — Reorganizacija vojske — Mornarica bo imela 250.000 ton — Vojaška delegacija v Rimu

PARIZ, 19. avg. Po poročilih iz Burgoze je Franco odredil, da se vsa poslopja ministrstev v Madridu čimprej popravijo. Vlada se namerava preseliti iz Burgoze v prestolnico Španije, kjer se bodo nastanili tudi drugi osrednji uradi, predvsem pa vodstvo vojaške junte in narodni svet falangistov. Po posvetovanju z vodji junte in falangistov je Franco sklenil reorganizirati špansko vojsko na novi podlagi. Zadnja vojaška imenovanja so že bila odmev nove vladne politike. Uvedena bo dveletna vojaška služba, nesposobni mlajši moški bodo pritegnjeni k obnovitvenim delom v državi. Redna vojska bo štela 350.000 mož, vojno zrakoplovstvo 1000 letal, 25.000 mož letalskih polkov in sposobnih pilotov. V načrtu je gradnja nove španske mornarice, ki bo imela 225.000 tonaže, torej bo treba sedanjo mornarico

povišati za 200.000 ton. Z izjemo križarke »Canarias« je vse špansko vojno ladjeve zastarelo, brez večje bojne vrednosti. Franco je odklonil ponudbe tujih ladjedelnic in ukazal, da se morajo vojne ladje graditi v domačih podjetjih. Vodja Španije računa, da bo reorganizacija španske vojske v osmih mesecih končana in stare formacije iz državljanske vojne bodo ukinjene.

GENOVA, 19. avg. Na čelu španske vojaške delegacije je prispel semkaj general Queipo de Llano. Delegacija potuje v Rim. Rimski krogi se nadejajo, da bo ob tej priliki prišlo do posvetovanja o tesnejšem sodelovanju med obema državama, predvsem pa bodo iskali načina za sklenitev vojaške zveze med obema državama.

Csakyjev posvet v Rimu

V BERLINU ZANIKAJO, DA BI SE SCAKY SESTAL S HITLERJEM

PARIZ, 19. avg. Havas. Pogajanja med nemškimi in madžarskimi zunanjimi ministrom v Salzburgu so bila včeraj zaključena. Grof Csaky je z letalom, ki mu ga je dala na razpolago nemška vlada, odletel v Rim.

BERLIN, 19. avg. DNB. Angleški in francoski listi uporno trdijo, da je kljub nemškemu demantijem bil Csaky pri Hitlerju. V Berlinu smatrajo takšno pisanje, v katerem se naglašja, da je nemški kancelar stavil Madžarom pogodbo, vsebujočo 22 točk, brez vsake podlage. Prav

tako je vsak pritisk Nemcev na Madžare s strani pariskega in angleškega tiska izmišljen.

BUDIMPEŠTA, 19. avgusta. »Pester Lloyd« piše, da je vsa pozornost evropske javnosti obrnjena zdaj v Rim, kjer se posvetuje madžarski zunanji minister s politiki Italije.

PARIZ, 19. avg. Stefani. »Havas« naglašja veliko aktivnost diplomatov v palači Ghigi v Rimu, kjer se rešavajo, kakor še nikdar doslej, zelo važna vprašanja v razvoju sedanje velike napetosti mednarodnega stanja.

Kdo bo novi predsednik Slovaške?

KANDIDAT JE DR. TISO, VLADO BIVODIL DR. TUKA — »GRENZBOTE« O PROTINEMSKI GONJI NA SLOVAŠKEM

BRATISLAVA, 19. avgusta. Slovaški parlament je pred zasedanjem. Na temelju nove ustave bi moral izvoliti novega predsednika države. Trdijo, da bo za predsednika izbran dr. Tiso, predsedstvo vlade bi prevzel dr. Tuka. Nacistični »Grenzbote« piše, da je danes večina poštenih slovaških politikov na strani Nemčije, ker vedo, da je le močna Nemčija sposobna zagotoviti Slovaški samostoj-

nost. List piše o protinemški propagandi na Slovaškem in polemizira z vnanje-političnim člankarjem pri vladnem organu »Slovaku«. V interesu Slovaške je, da takšni izpadi in pustolovščine v nadalje prenehajo, zaključuje list.

BRATISLAVA, 19. avgusta. Ustavili so dva češka in dva židovska lista, aretirali pa 30 Čehov, zaradi protinemške in protislovaške propagande.

Uspehi nemške odprave v Peruju

ODPRAVA PROF. KINZLA JE MED KARTOGRAFIRANJEM KORDILJER PREPLEZALA VIŠOKE GORE, JIH SNEMALA IN ODKRILA PRASTARA BIVALIŠČA

LLMA, 19. avg. DNB. Semkaj je dospela vest o odpravi raziskovalca Kinzla, profesorja geografije na univerzi v Innsbrucku, ki se je podal na znanstveno preiskavanje visokih Kordiljer v Peruju. Odprava šteje šest članov. Njena naloga je, nadaljevati z delom nemške Borherove ekspedicije, ki je l. 1932 začela s sistematičnim kartografiranjem Kordiljer. Najnovejše vesti javljajo, da je Kinzlova odprava proučila ozemlje s površjem nad 4000 km² v dolžini 80 km visokega gorovja. Prvič v zgodovini človeštva je več

članov odprave preplezalo sedem, nad 6000 m visokih gor v perujskih Kordiljerah. Med gorskimi velikani je bil n. pr. preplezan 6655 m visoki North Hauskaran. Med raziskovanjem ledenikov in kartografiranjem vrhov je odprava snemala tudi filme, ki jih je zbrala v dolžini 2000 metrov. To je prvi film sploh, ki je bil posnet visoko v gorah. Učenjaki so odkrili nad 6000 m v gorah sledove ljudskih naselbin, ki segajo v dobo pred indijanskim plemenom Inka.

SAMOMOR DIPLOMATA

SOFIJA, 19. avg. BTA. Na posledicah samomora je podlegel romunski diplomatski kurir Paulico, ki je bil včeraj okrađen.

LETALSKE VAJE V MOSKVI

MOSKVA, 19. avg. Letalskim vajam pri Moskvi, katere so bile prirejene na čast angleški in francoski vojaški misiji, so prisostvovali tudi S. alin, Molotov in Voršilov. Vaj se je udeležilo 500 letal, ki so bombardirala umetno zgrajeno tovarno sredi letališča.

MOSKVA, 19. avg. Havas. Med Mosko in nekaterimi mesti je ustavljen letalski promet že od 13. avgusta.

ZIDJE ZA ANGLIJO

ŽENEVA, 19. avg. Na cionističnem (t. j. onih Židov, ki se hočejo vrniti v Palestino op. ur.) kongresu je prišlo do ponovnih ostrih napadov na Anglijo. Glavni govornik je pa vendarle izjavil, da bodo Zidje v primeru vojne vedno na strani Anglije.

IZBRUH OGNJENIKA

TOKIO, 19. avg. Na otoku Torišima, ki leži 700 km južno od Tokia, je izbruhnil vulkan in uničil vse naselbine. Ljudje so komaj rešili golo življenje.

NOVA VLADA EGIPTA

KAHIRA, 19. avg. Ali Maher paša je sestavil novo vlado. Sam je predsednik, zunanji in notranji minister.

SPREJEM PRI PAPEŽU

CASTEL GANDOLFO, 19. avg. Havas. Papež je sprejel v avdienci poljskega poslanika.

Borza. Curih, 19. avgusta. Devize: Beograd 10, Pariz 11.73, London 20.7275, Newyork 442¹⁷/₁₆, Milan 23.30, Berlin 177.70, Praga 15.15, Sofija 5.40, Varšava 83.40, Budimpešta 87, Bukarešta 3.25.

Mariborska napoved. Spremenljivo oblačno in toplo vreme. Lokalne padavine niso izključene. Včeraj je bila najvišja toplota 19.6, danes najnižja 14.1.

Domaci zapiski

Léon Savagian o knezu Pavlu

V »L'Independance Roumaine« je izšel odlomek iz brošure gornjega pisatelja, kjer pravi med drugim naslednje: »Doba 1935—1941 bo obeležena v narodni zgodovini Jugoslavije kot namestništvo kneza Pavla. Odkar vrši knez Pavle oblast v imenu kralja Petra II. je dal Jugoslaviji ogromen napredek, katerega uspehi bodo srečno vplivali na nadaljnji razvoj države. Po smrti kralja Aleksandra se je položaj Jugoslavije razvijal v znameniti težkoč, ki so izzivale strankarsko borbo, na zunaj pa je zaostreno stanje v Evropi dirigiralo odnose s sosednimi državami. Tedaj je nastopil knez Pavle in zahvaljujoč njegovemu globokemu poznavanju ljudi in stvari, njegovi razumnosti in odločnosti, se je obraz domovine naglo izpremenil. Na ta način je dal Pavle dokazov o svoji sposobnosti in iniciativi. V zunanji politiki pomaga knez Pavle vladi pri prizadevanju, da se stvari okrog Jugoslavije obroči prijateljstva, ne odpuščujoč se niti malo starim prijateljskim vezem, tako da se bi država lahko polnoma posvetila notranji obnovi.«

Velik prijatelj našega naroda

V Cambridgeu na Angleškem je umrl zgodovinar prof. Harold Temperli, ki je govoril naš jezik, poznal našo zgodovino in jo nad vse ljubil. Bil je nešteto krat na Balkanu, Jugoslavijo je obiskal sedemdesetkrat. Našemu poslaniku v Londonu je pisala njegova vdova: »Kolikokrat sem poslušala moža, kako ganljivo je govoril o Jugoslaviji, o izrednem junaštvu in vztrajnosti vaše vojske v svetovni vojni. Pokojni je ljubil obale Dalmacije, vaše planine in jezera. Nekoč mi je dejal, kako si želi, da bi njegov pepel razsypali po Jugoslaviji, kadar bo umrl.«

Društvo slovanskih emigrantov

Ustanovili ga bodo v Beogradu. Pravila so že potrjena. Zedinilo bo vse emigrantske organizacije v državi in se brigalo za gmočno in moralno korist beguncev. Podružnice bodo ustanovili povsod, kjer biva večje število slovanskih priseljencev iz drugih držav.

Ali je prav tako?

Poročali smo že, da so Angleži zaprli rudnik cinka in svinca v Trepči. Družba Trepča Mines Ltd je bila ustanovljena l. 1930. Angleški kapital je vložil v rudnik glavnico 1.120.213 funtov, doslej je pa spravil dobičke v vrednosti 2.150.000 funtov. Največji letni dobiček je bil leta 1937, ko je znašal 632.000 funtov, najmanjši l. 1931 v izmeri 110.000 funtov. »Jugoslovanski Lloyd« se vprašuje, ali je prav, da tako bogato in koncesionirano društvo z velikimi privilegiji v državi, kar samo od sebe zapre rudnik, ne da bi prej vprašalo državo za svet?

Slovenski parlamentarci pri slavnostih na Ceru

Velikih slavnosti v spomin na carsko zmago pred 25. leti se bodo udeležili tudi slovenski senatorji in poslanci: minister dr. Miha Krek, predsednika senata dr. Korošca bo zastopal senator dr. Fran Kulovec, predsednika narodne skupščine Simonovič pa Alojzij Miheličič. Kot zastopniki slovenskih poslancev bodo na slovesnostih prisotni poslanci dr. Lavrič, Ivan Štrcin in Demeter Veble. Iz Oplenca so prenesli včeraj v Beograd stare zastave 13 polkov, ki so sodelovali v bitki na Ceru. Beograjski župan je pozdravil zastave pred bojevnimi domom, danes so zastave prepeljali v Šabac, od koder jih bodo prenesli na Carsko planoto, kjer bo velika proslava zmage srbskega orožja nad avstrijsko vojsko.

Atentat na bivšega bana Mihalovića

Včeraj ponoči se je v Kerestincu pri Samoboru splazil v dvorec bivšega bana in sedanjega senatorja Mihalovića neznan moški ter vse premetal po omarah. Nato je ustrelil v spalnico, toda zadel je le blazino. Mihalović je pograbil samokres, neznanec je pbegnil. Preiskava se nadaljuje.

Pred pet in dvajsetimi leti

Junaštvo in zmaga srbske armade

Bitka na Ceru se je v dneh 16. do 19. avgusta 1914 končala z veliko zmago Srbov, strahovitim porazom Potiorekove armade — Vtisi novinarja Kische s sramotnega bega

Pet in dvajset let mineva danes, odkar je junaška srbska armada po strašni štiridnevni bitki na Ceru dne 19. avgusta 1914. pognala avstrijsko vojsko pod poveljstvom nesposobnega generala Potioreka v brezglavi beg k Drini. Premišljena strategična poteza vojvode Putnika je z junaško pomočjo srbskih čet, pod poveljstvom generalov Stepe Stepanovića, Mihajla Rasića, Ilije Gojkovića, Šturma Jurišića in Petra Bojovića žela sijajno zmago nad premočnim sovražnikom. Srbski uspeh je mogočno odjeknil v svetu, bil je pravo poveljčanje junaštva in trpljenja srbskega naroda, požrtvovanja in ljubezni do domovine. In ko se bodo jutri po vsej Srbiji, posebno še na Ceru in v srbskem Verdunu, Šabcu, poklonili spominom padlih borcev, ko bodo dvignili z Oplenca stare zastave polkov, ki so se udeležili bojev na Ceru, ter jih prenesli k svečanostim, se bo v duhu klanjala junakom cerske bitke vsa svobodna, velika Jugoslavija.

Na „kazensko ekspedicijo“ v Srbijo

Sredi avgusta 1914. se je poveljnik avstrijskih čet proti Srbiji, general Potiorek odločil za »kazenski pohod« preko Drine in Save. Dne 12. avgusta je Potiorek prekoračil mejo ter po krvavih bojih zavzel Šabac, Lješnico in Ložnico. Srbi so branili vsako ped zemlje, posebno hudi so bili spopadi za hiše v Šabcu. Avstrijci so nasedali raznim vojnim zvižam Srbov. Tu se je zibala z nitmi preprežena visoka koruza, kakor da je v njej polno vojske, a gibal jo je skrit če-
taš. Na robu grebena so se pojavile vojaške čepice, avstrijska artiljerija je neusmiljeno streljala na dozdevnega so-

vražnika, a čepice so bile brez glav, kakor je bila koruza brez vojakov...

Pijan zmage se je Potiorek pomikal v notranjost. Srbska armada je štela 300 tisoč mož, ki so se zavedali svojih nalog. Bili so hrabri, preizkušeni v ognju prejšnjih vojn. Zadovoljili so se s peščico hrane, spretni in zviti, izredno gibki in navdušeni za boj so pričakovali glavne-
ga spopada, ki ga je srbsko vrhovno poveljstvo določilo v okolici Valjeva. Takoj je prišlo do slavne bitke na Ceru, planskem višavju, ki se vleče od doline Jadrta proti Šabcu, srbskemu Verdunu na kraju rodovitne Mačve.

med dvema pešcema, ki sta mu odstopila odeje.

Huraa, na nož...

Okrog 5. ure zjutraj je tren dobil ukaz, da se mora umakniti na cesto. Divizijsko obvezovališče mu je sledilo. Večina sanitetnih voz je bila prenapolnjena, za nekaj prostorov so ranjenci pretresljivo prosili. Kdor je le mogel, se je dvignil na pot, vsak se je bal, da pade Srbom v roke.

Zdravniki so ostali pri težkih ranjenicah, ki niso bili za prevoz. S kamenitega pobočja Rajinega groba se je čulo huraaa vzklikanje jurišanja na nož. Srbi so bili pravkar obkolili naše desno krilo in da je na levem krilu, na Todorovem brdu, bilo vse izgubljeno, smo vedeli že prej-
šnji dan bolje kot poveljstvo samo. Tudi od Velike glave so bežali Avstrijci k nam, najprej častniški sluga s prtljago gospodarjev, za temi drugi, pa topovi, generalštabni častniki, vsa vojska...

Na sramotnem begu

Beg se je začel in nas vlekel za seboj. Porazena armada — ne, razuzdana tolpa je drvela v brezmejnem strahu proti Drini. Priganjači so pretepali konje, topničarji jih zbadali z ostrogami. Med topovi so silili častniki dalje, gazili v obcestnih jarkih blato in bežali, bežali... Begunci so bili vseh vrst orožja, z rdečimi, temno zelenimi, bledosivimi našivi na bluzah, pešci, topničarji, saperji, črnovojniki, bolničarji, pionirji itd.

Z vseh vrhov in po poljih so drveli topovi na cesto, ki je bila prenatrpana z vozmi. Kanone so rinili v sredo ceste, ne meneč se za preklinjanje trenarjev in podčastnikov. Gazilo se je preko ljudi, kolesa lafet, poljskih kuhinj in topov so se zatikala, konji se zapletali in grizli okrog sebe, ker so jih priganjači, preklinjaje ves svet, neusmiljeno pretepali. Ni bilo mogoče ne naprej ne nazaj.

Svoje so pomandrali...

Za še večjo zmedo so poskrbeli Srbi. Blizu dva tisoč šrapnelov so poslali na pot, po kateri se je umikala porazena vojska. Večkrat so izstrelki zadeli na kolone; kuhinje, kovčegi, zaboji in sodi so leteli v zrak. Zdaj pa zdaj je nastalo bolešno ječanje med četami, izstrelki je udaril med nje in ranjenci so obležali v lastni krvi, drugi so pa gazili čeznje in jih pomandrali...

Teren, na katerem smo bežali, je bilo odprto polje. Nikjer ni bilo zaklona ne rova, kamor bi se človek skrnil pred šrapneli. Tako smo korakali dalje, beže smo venomer drhteli, kdaj bo izstrelki eksplodirali nad našimi glavami. In kadar se je za pokom šrapnela pokazal 30 m pred nami rjavkast dim, smo se oddahnili, strel je šel preko nas! V vsakem žvižgu smo otipavali svoje telo, hvala Bogu, še živimo. Kadar smo bežali skozi vasi, smo pred jeklenim dežjem z enim samim skokom planili v bajte. Toda pogledi domačinov so izzivali v nas nov strah, bali smo se oči, tistih oči, ki so ob našem prodiranju pred dnevi bile polne mržnje in nas motrile kot ubijalce očetov, mož in sinov, zdaj so nam pa sledile z odkritim roganjem, ker smo poraženi in moramo na vrat na nos bežati z vsem iz njihove zemlje...

„Imate kaj rakije?“ ...

Studenci so bili izsušeni, vojaki so stikali po hišah in prosili rakije. Žganje je blo čisto kakor voda in možje so ga lokali kakor studenčnico. Že po nekaj korakih so uganjali neumnosti, pijani so se zavalili v jarke in obležali...

Vsake pol ure je kak štabni častnik ustavljal pešce in jih zbral na kraju ceste. Razvili smo strelne roje in varovali umik. Zbralo se je kvečjemu 200 do 300 mož, ki seveda niso bili v stanju, braniti cesto pred prodirajočimi Srbi.

Ležali smo tako četrt ure, ježno sledeč vozovom in topovom, ki so bežali na varno. Preklinjali smo, da nas tako lahko miselno žrtvujejo, pričakujoč v strahu, kdaj nas bo sovražnik obkolil. Čim se je naše poveljstvo oddaljilo, smo se požvižgali na ukaze in jo ubrali za begunci...

Polk brez častnikov

Bilo je zvečer, ko smo pred Lješnico organizirali močnejši odpor. Debel podpolkovnik se je postavil na sredo ceste in z rokami je pograbil vsakega pešca, ki se je hotel izmuzniti. Naš polk se je zbral desno od ceste. Vojakov je bilo dosti, častnikov nič. Deloma so bili ranjeni in mrtvi, ostali so pobegnili na voze, ki jih ni nihče ustavljal... Poveljstvo polka je prevzel poročnik Basch, stotnikam so ukazovali podčastniki. Zakopali smo se in opazili Srbe, kako se nedaleč od nas spuščajo z gričev na ravnino. Streljali smo nanje, nekaj topov za nami je otvorilo ogenj in zadržalo nasprotnika.

Tako smo prebili vso noč, nenehoma streljaje v temo. Prišedši v Lješnico, smo dobili ukaz za nadaljnji umik k Drini in jo braniti, dokler je ostale čete ne bodo prekoračile. Zvečer smo prešli Drino preko pontonskega mostu, pionirji so že čakali, da ga podro. Levo obalo Drine so zasedle honvedske čete s strojnimi. Marširali smo dalje k Janji, kjer šele se

In zrasla je breskev - iz lobanje...

Zdaj je minilo od tega 25 let. Na Ceru se dviga spomenik, pomnik junaškim borcem za svobodo Srbije. Ko so pred dnevi kopali temelje za ograjo okrog spomenika, so morali odstraniti breskvino drevo. Toda, ko so kopači prišli do korenin, so odkrili, da je glavni koren debela poglaj iz ust mrtvaške lobanje padlega borca. Tanke koreninice so obrasle lobanjo in ko so kopali dalje, so našli vse okostje

z ostanki razpadle srbske uniforme.

Verjetno je, da je neki vojak, stoječ v strelskem jarku, uprav imel breskev v ustih, ko je priletela granata in ga zasula. V teku let je breskvina koščica v zemlji vzklija in pognala iz lobanje mlado stebelce. Drevo, zdaj že visoko breskev, so ločili od kosti in ga prenesli na vzhodni del spomenika...

IVO LAPAJNE

Vzgoji svojega otroka tako, da zjutraj, zlasti pa zvečer čisti zobe!

SARGOV

KALODONT

PROTI ZOBNEMU KAMNU

je polk, živčno razkrojen, zdecimiran in zlomljen, utegnil oddahniti...

Srečno za Drino

Vojaki, ki so zjutraj gnali živino proti Bjelini, so nam sporočili, da sta bila 13. in 16. armadni zbor še huje tepena. Tisoče in tisoče vojakov obeh zborov je v paničnem begu drvelo k Bosni. Obča depresija se je polotila vseh, preklinjali so popolnoma nesposobno poveljstvo.

— Kdor ima protekcijo, mu zaupajo usodo stotisočev življenj, so cikali na nesposobne poveljnike.

— Divni dečki so ti Srbi, oni znajo braniti svojo deželo! so odkrito priznavali drugi.

— Sami Redli, podkupljenci, lopovi, špijoni in izdajci! so se pridružili nad štabnimi častniki tudi inteligentnejši razočaranci avstrijske armade.

Poraz v številkah

Pobita Potiorekova armada je bila nesposobna za vsak odpor. Avstrijci so izgubili v cerski bitki 30.000 mož, 46 topov, mnogo vojnega materiala in celo en zrakoplov. Srbske izgube so štela 260 častnikov in 16.500 mož. Srbska zmaga je imela velik moralni uspeh. Svet je strmel nad slikami in poročili, ki so jih poslali iz Srbije Švicar dr. Reiss, francoski novinar Henri Barby in ruski slikar Černov. Vasi so bile požgane, prebivalstvo v mnogih krajih poklano. V neki vasi so našli 19 ljudi privezanih na vrvi in pobitih. Drugod spet so pognali begunci ljudi v hišo in jih zažgali. Cele gruce obešenecv so visele po drevju, v bolnicah so ležali pobiti srbski ranjenci. Na delu so bili večinoma madžarski vojak. Slaba vest je silila Avstrijce k še hitrejšemu begu, kajti ogorčeni Srbi so, videč grozodejstva, z vso silo pritiskali za njimi, jih neusmiljeno gnali k Drini, v kateri je potonilo premnogo beguncev.

„Zapiši to, Kisch!“

Kot korporal 11. pešpolka praškega armadnega zbora, je šel Egon Kisch na srbsko bojišče. Kamor koli je prišel, je zapisaval opazovanja v dnevnik in vojak, ki so ga trajno opominjali: »Zapiši to, Kisch!« Dogodki, ki jih je zbral, so prepričljivi, ker so prežeti realističnih vojnih slik neposredno v doživljanju. Prepustimo udeležencu sramotnega bega Potiorekove armade, naj poroča sam.

Armada je potolčena, v paničnem begu drvi k Drini. Noč smo prebili na ostanjini sanitetnega obvezovališča, izpostavljeni brez zaščite naličvom, z edino nado v srcu, da se bo kmalu zdanilo. Prvo, kar smo opazili, ko se je razbežala tema, so bili žalostni ostanki naše 14. stotnije in 4. mitralješkega oddelka, ki so prihajali s Todorovega rta. 30 častnikov je bilo mrtvih in ranjenih, ostanek brez orožja in opreme kakor mi.

Živim žagajo kosti

Na prevrnjenem zaboju v bližnji opekarni in na majhni mizi pred njim so zdravniki vso noč brez spanja amputirali noge in roke, uravnavali kosti, obvezovali lobanje, pritrjevali zlomljene čeljusti in pobirali železna zrna iz teles. Neprestano so prinašali nove ranjence na puškah, palicah ali v šatornicah, no-silk je že davno prej zmanjkalo...

Kakor hijena na bojnem polju sem hotel odpirati telečnjake ranjencev, da sem je pa bila preamajhna. Mokro blago se mi je prilepilo na život. V opekarni, kjer sem si dal obvezati okrvavljeno roko, je bila še večja stiska kakor prejšnji dan. Poveljnik našega polka je ležal vkleščen

Važno opozorilo!

Vsakega 14. v mesecu začasno ugasne pravica do nezgodnega zavarovanja za 10.000 din tistim starim naročnikom, ki še niso poravnali naročnine do konca tekočega meseca. Čim prejme uprava »Večernika« od njih zaostalo naročnino, stopi njihovo zavarovanje zopet v veljavo.

Poravnajte zato naročnino takoj! V Vašem interesu ne odlašajte niti dneva več!

UPRAVA »VEČERNIKA«.

Osrednji slovenski narodni program

Vladimir Kreft

Kmalu bo leto, odkar je bila Evropa pred resno vojno nevarnostjo. Takrat in stalno pozneje so se pri nas pojavljale želje po narodni koncentraciji, ki naj bi zbrala vse ljudi dobre volje za delo v dobrobit naroda.

Ako si danes ogledamo uspeh zbiranja pozitivnih sil ljudstva, moramo ugotoviti, da je negativen, oziroma malo pozitiven. Negativen in poučljiv je v toliko, v kolikor so pokazali mnogo premalo resne volje do skupnega dela skoraj vsi dosežani politični vrhovi, kar dokazuje, da se še vedno večina od njih ne zaveda zahteve ljudstva po novem načinu javnega udejstvovanja. Pozitivna stran teh klicev pa je njihov odmev pri mladem rodu, ki je v teh 11 mesecih že večkrat dejansko izpovedal voljo do skupnega dela, puščajoč ob strani svetovno nazorsko mišljenje, kot glaven in odločujoč čimtelj pri odločitvi za sodelovanje pri reševanju življenjskih narodnih vprašanj. To kaže, da lahko mirno gledamo v bodočnost in tudi računamo, da nas bo čas nekoč le privedel v svetlejšo narodno in državno življenje.

Ker se vedno bolj in bolj vidi, da postaja polagoma iniciator drugačnega in novega dela v Sloveniji mlajši sproščen in uvideven rod, ki sicer še pripada stari politični skupini, je nujno, da se ta vsede za skupno mizo in sestavi osred-

nji narodni, gospodarski in socialni program, ki bo izraz potreb in zahtev slovenskega ljudstva. Ta program ljudstvo zahteva.

Obstoje sicer programi poedinih političnih skupin in gibanj, toda večina od njih je nedovršena, premalo obdelana, interesno poudarjena in nesodobna, tako da ne more postati program slovenskega naroda. Uporabijo se lahko samo kot pomoč pri sestavi osrednjega programa.

Delo ne bo lahko, toda če vemo, da so ugotovljeni glavni vzroki šibkosti slovenskega narodnega življenja in tudi že nakazana smer, kako naj se narodovo življenje preuredi in izboljša, potem ni razloga, da se skupni program ne bi mogel sestaviti. Potreba po njem je velika in ravno naloga mladega rodu je, da ga sestavi in odpravi občutljivo rano v slovenskem narodnem življenju. Izvedba tega programa bo dala Slovincem močno in odporno gospodarsko hrbtnico, ki bo nudila vsem stanovom primeren socialen položaj in občo zadovoljnost z narodno državo.

Mimogrede naj samo omenim, da mora ta program vsebovati natančen načrt ureditve Slovenije, njen odnos do Hrvaške in Srbije (stopnja decentralizacije, način upravljanja) in vse zakonske pogoje za neomajen razvoj slovenske vasi in industrijskih naselij, v pravilnem odnosu z

ostalimi manjšinskimi stanovmi, ne da bi pri tem trpela jugoslovanska državna skupnost.

Možno je, da bodo pri sestavi programa nastopile razlike. Trdno smo lahko uverjeni, da bosta prožnost in pravilno pojmovanje nastopajočega mladega rodu in interes ljudstva odstranila vse razlike.

Poleg mlade generacije so k temu delu poklicani tudi oni iz še vladajoče, ki so ves čas svojega javnega dela stvarno podpirali zahteve ljudstva in se ob raznih prilikah niso izključno borili in pogajali za osebni prestiž in samo za potrebe svoje skupine.

Tudi po skupni sestavi osrednjega programa bodo imele nove poedine skupine dovolj možnosti in prilike, da se v demokratsko urejeni državi samostojno uveljavljajo in v plemenitem medsebojnem tekmovanju spopolnjujejo težnje naroda.

Čas hiti, zato pozivam zastopnike mlade generacije, da se takoj sestanejo k sestavi osrednjega programa. Ako je pa takšen program že sestavljen (v kar dvomim) in njegovi avtorji smatrajo, da je resničen izraz ljudstva, potem je njihova narodna dolžnost, da ga ljudstvu že pred njegovim uveljavljanjem predložijo, da ga sprejme, popravi in spopolni in tako poveča njegovo vrednost, ali pa ga ovrže.

Vstop obrtništva v novo stoletje! Tone Uršič, Celje

Zametki urejenejšega obrtnega udejstvovanja v naši ožji domovini segajo daleč v XVII. stoletje. Razne listine iz takratne dobe, posebno pa ohranjena celovska pravila nam pričajo, da se je moralo obrtništvo v vseh časih trdo boriti za svoj obstanek.

Dokaj širokogrudna pojmovanja o pomenu avtonomnega stanovskega prizadevanja je v precejšnji meri skrčil v letu 1731—32 izdani veliki obrtni patent Karla IV., ki tvori dejanski začetek odvzemanja pravic stanovskim organizacijam in znači po drugi strani neposreden poseg upravnih oblasti v svobodo obrtovanja. V XVII. stoletju so imeli celo pravico podeljevanja obrtnih pravic v krajih do koder je celovska pravica segala. Istotako so brtniki v takratnih časih imeli vse pravice za doseg najvišjih mest v upravnih oblasteh. V drugi polovici XVIII. stoletja pa je pod vladavino Marije Terezije ta pravica za obrtnike ugasnila.

Vse do konca XVIII. in še v sredini XIX. stoletja so se vrstile odredbe, ki so avtonomijo obrtniških organizacij skoro docela ukinile. Prišlo je celo tako daleč, da celom ni načeloval »celmešter« nego mu je upravna oblast postavila še komisarija, ki je dejansko vodil poleg denarnega tudi pismeno poslovanje.

Odrpava celov je sledila z uvedbo obrtnega reda iz l. 1859, ko so na njih mesta stopila prisilna strokovna združenja. Člani teh združenj so bili vse do l. 1883 tudi tovarnarji, ki so po tem letu z ustrezno novelo postali samostojna gospodarska skupina. Še dvojne novel izpopolnjuje obrtno zakonodajo v bivši Avstriji in sicer l. 1883 in 1907. V ta leta pred veliko vojno padajo prvi počutki proletarijacije našega obrtnika, ki se že pričinja boriti proti industrijski konkurenci.

Povojna obrt je doživela ponoven, nesluten dvig v gmotnem smislu. Kakovost je po vsesplošnem povpraševanju tistega časa razmeroma mnogo trpela, šele v drugem deceniju je začela kazati znake nekakega izboljšanja. V to dobo pa pada že začetek splošne industrializacije, ki polagoma izbija iz rok obrtništva prvenstveno pravico do proizvodnje.

Leta gospodarske krize pa so vrgla obrtnika daleč nazaj in bi se ta doba dala primerjati z ono v XVII. stoletju, ko je bila obrt še v razvoju. V teh težkih dneh je zatekel naše obrtništvo nov moderen obrtni zakon iz l. 1932, ki je zgrajen na postavkah novodobne obrtne zakonodaje v industrijskih državah, kjer so prehod iz individualnega udejstvovanja v mehaniziran način proizvodnje že preboleli. Razumljivo je torej, da obrtništvo novi zakon ni simpatično sprejelo in obrtništvo

je na odločujoča mesta vložilo primerne predloge, ki so naleteli na splošno priznanje in razumevanje.

Bistveno se pač stanje obrtništva vsa dolga stoletja ni izpremenilo. Kot so se naši predniki pred mnogimi stoletji zagrizeno borili proti takratnim šušmarjem, tako se borimo proti njim še danes.

Z nastopanjem tehnike so nastala v pogledu obrtnega udejstvovanja nova težka vprašanja. Obrtništvo mora zopet poseči po samoobrambi. Toda, današnje obrtništvo bolega na neprilagodljivosti novim prilikam. Vse, kar imenujemo danes razvoj je zapopadeno v kakovosti izdelka in čim večjem izkoriščanju časa. To je princip od katerega noben obrtnik ne bi smel odstopiti in predstavlja edino jamstvo za napredek, ki mora nujno biti i materialen i moralen.

Obrtniški dinamizem pa ne zavisi samo od notranjih čimteljev, to je od delavnosti, prizadevanja po napredku itd. temveč v veliki meri tudi od zunanjih, ki bi jih na kratko imenovali »obrotna politika«. V tem pogledu se je mnogo gresilo. Brez dvoma bi, — notranjim prilikam naše države prilagodena gospodarska politika v zvezi z ustrezno kreditno politiko, — v marsičem koristila domači podjetnosti.

Bistvo vsake samoohrane in obrambe tiči v vednem izpopolnjevanju v vseh smereh. Poleg tega mora obrtnika vedno vedno bodriti zavest, da je njegov obstoj upravičen in potreben vključ vseh industrializaciji, ki nikdar ne bo mogla poslužiti individualnim zahtevam posameznega naročnika. Imeti pa je treba v vidu, da meja dovršenosti z ničimer ni začr-

tana in, da najboljše od najboljšega ustvarja nove pogoje razvoja navzgor. Vse pa, kar je med obrtništvom samim gnilega, bo odpadlo samo brez občutnih pretresljajev za celotno gospodarsko zgradbo.

Mnogo je problemov na katere zadeva naše obrtništvo v boju za obstanek. Pojavlja se vprašanje zaježitve dotoka podeželskega obrtništva v industrijska središča, reorganizacija učnega načrta obrtno-nadalj. šol, vprašanje stalnih upravnih tečajev, vedno bolj pereče vprašanje obrtnega združništva, vprašanje obrtniške prosvete vobče, predizobrazba obrtnega naraščaja itd. Vse to predstavlja bistvene točke smotrne obrtne politike, koja se mora izvesti širokogrudno in s polnim razumevanjem naših bitnih interesov, ki predstavljajo bistven del koristi države.

Obrtništvo samo pa je dolžno, da se vzporedno s časom ki mu gre naproti okorišča z vsemi pridobitvami moderne dobe, da se prilagodi in uravna način gospodarstva po novih principih.

Zaradi tega je potrebno, da v čim večji meri izkoristi razpoložljive tehnične pripomočke, ter na ta način dvigne svojo konkurenčno sposobnost. Zavedati se namreč moramo, da ni dovolj zgolj čakati ustreznih uredb, ki naj od zgoraj navzdol regulirajo naše življenje, temveč, da se moramo sami spontano zaperstaviti vsemu, kar na nas razkrajajoče vpliva in grozi uničiti.

Veder optimizem, da smo sestavu družbe v vseh časih bili smo in bomo tudi v bodoče ostali potrebni naj nas preko vsega vodi, lepši bodočnosti nasproti.

Madžarsko-jugoslovansko kulturno sodelovanje

Rudi Cačinovič

V Jugoslaviji se mudi že dalje časa predsednik madžarskega umetniškega kluba »Feszek« (slov. »Gnezdo«) pisatelj Korcsmaros Nandor. Glavni namen njegovega bivanja v Jugoslaviji je organizacija zamenjave jugoslovanskih in madžarskih umetnikov. Nekaj dni je bil g. Korcsmaros gost belinske grofice Zichy. Po njegovih izjavah je na merodajnih mestih dosegel vse potrebno za zamenjavo 10 jugoslovanskih umetnikov z istim številom madžarskih. Zamenjava je organizirana tako, da se morajo v vsaki državi najti sredstva za kritje stroškov vsakega gosta. Kot prvi Jugoslovani je gostoval s pomočjo take zamenjave na Madžarskem slovenski slikar Božidar Ja-

kac. V Jugoslavijo pa je pripotoval v zameno madžarski slikar dr. Benyi László. Stroške za njegovo celokupno bivanje v okviru zamenjave je prispevala belinska grofica g. Marija Zichy. Dr. Benyi se je mudil ves čas le v Sloveniji in to največ v Prekmurju, kjer je bil en mesec. Za njim bo prišel tudi kot gost belinske grofice drugi madžarski slikar Tóth László, ki je že bil v Prekmurju.

Dr. Benyi László je imel pred odhodom iz Jugoslavije v Soboti tudi razstavo v mali sobi kavarne Faflik. Razstava je bila odprta od četrta, 10. t. m., do sobote, 12. t. m. Razstavil je 30 svojih del, po veliki večini skic iz svoje poti po Sloveniji. Motivi so iz Bleda, Pragerske-

ga (posledica zgrešenega vlaka), nekaj jih je z Blatnega jezera, velika večina pa iz Prekmurja in štrigovske okolice. Slikar je bival v Prekmurju na veleposestvu grofice Zichy ter slikal motive iz Beltinca, Izakovca, Velike Polane in štrigovske vinograde. Dr. Benyi je bil rojen l. 1909. v Rakosligetu pri Budimpešti. Njegov učitelj je bil znani madžarski naturalist Aba Novak. Prvič je razstavil v Budimpešti l. 1931. Sam se prišteva k realizmu. To njegovo gledanje izpričujejo od razstavljenih skic posebno motivi iz Beltinca ter morda najbolj motiv iz Izakovca »Kmečko omizje«. Tudi obe razstavljeni oljnati sliki imata iste značilnosti. Zanima ga predvsem tempera, manj olje. Dr. Benyi je slikar pokrajin ter je po razstavi sodeč kljub kratkemu obisku zajel vse značilnosti prekmurske ravnine. Zanimajo ga podobni motivi kot prekmurskega rojaka Jakoba, vendar bi bila zanimiva primerjava med slikanjem obeh umetnikov (n. pr. njegovi in Jakobovi mlini na Muri). Izreden čut za bistvene značilnosti pokrajin kaže tudi primerjava med blejskimi skicami in omizjem z Blatnega jezera. Zanimiv je tudi ostanek portreta starega lovca iz Vel. Polane. Razen slikanja se bavi dr. Benyi tudi z literaturo, posebno s kritiko. On je tudi organiziral Božidarju Jakcu bivanje v Budimpešti ter je tudi o njem poročal v madžarskih časopisih. Božidar Jakc se mu je oddolžil za to v Jugoslaviji.

Pred svojim odhodom je dr. Benyi razlil svoje zadovoljstvo nad bivanjem v Jugoslaviji. Poudaril je tudi velik pomen zamenjave za jugoslovansko-madžarsko kulturne stike. Posebno je hvaležen svoj gostiteljici grofici Zichy, ki je njegovo bivanje pri nas omogočila. Tudi z gmočnim uspehom razstave je zadovoljen, da v tako kratkem času in ob malo neprimernem terminu v mali Soboti ni mogel več pričakovati. Največ del je odkupila grofica Zichy, druga pa gg. Benko, Vogler in Gumilar. Dr. Benyi namerava razstaviti svoje skice tudi po vrnitvi v Budimpešti.

Kot smo že omenili bo kot drugi umetnik »v zameno« obiskal Prekmurje in Jugoslavijo slikar Tóth László. Na Madžarskem bo pa verjetno gostoval prekmurski domačin akad. slikar Karel Jakob, ki bi predvidoma moral odpotovati čez nekaj mesecev. Na Madžarskem deluje tudi prekmurski domačin Vreščič, ki je razstavjal že tudi v domovini ter je danes slikar budimpeštanskega ljudskega gledališča (Népszínház). Morebiti bi mogel priti v okviru te zamenjave tudi za nekaj časa v domovino.

Ne da bi se podrobneje spuščali v vprašanja organizacije zamenjave jugoslovanskih in madžarskih umetnikov po navedenem načinu, želimo predvsem, da bi tudi ta zamenjava pospešila medsebojne kulturne stike ter omogočila zgraditev trajnega prijateljstva, slonečega na pravem poznavanju prilik pri sosedu in spoštovanju njegovih pravic, ki pa ne morejo nikdar izvirati niti iz napačnih zaključkov, potvorenje zgodovine, niti iz želje po hegemoniji. Prekmurje, kot najmlajša pokrajina Jugoslavije, po dolgi ločitvi prebujena v slovenstvo, po katerem rastejo tudi v njej tvorci enakovredni tvorcem nekdanj gospodujočega naroda — bo po pravilnem razumevanju na obeh straneh moglo k medsebojnemu zblizanju mnogo doprinesti. Njegova periferna vloga in preteklost pospešujeta interesiranje za prilike pri sosedu. Iz teh razlogov bi leli, da naj zamenjava poleg bivanja v kulturnem in narodnem središču madžarstva omogoči našim slikarjem tudi daljši obisk v krajih ob Rabi in Blatnem jezera, ki so nam dragi bodisi po tam bivajočih Slovencih, bodisi po pomenu za našo narodno preteklost.

— Janezu hudiča slaba prede! Ti bi mu lahko pomagal. Posodi mu 100 dinarjev, nujno jih potrebuje.
— Tako, zakaj pa?
— Dolžan jih je menl...

Novice

Tretja CMD šola na Kozjaku

GRADI JO CMD PRI SV. TREH KRALJIH NAD MARENBERGOM

Naša agilna narodno-obrambna organizacija Ciril-Metodove družbe posveča že nad 50 let vso skrb in pažnjo posebno našemu Kozjaku. Radi obrambe gradi CMD trdnjave, a ne trdnjave opremljene s topovi, ampak šole, kjer se vzgaja naša mladina v narodnem duhu, v čvrste in verne Jugoslovane. Do sedaj je zgradila na grebenu Kozjaka dve taki trdnjavi, tretjo pa gradi sedaj, v najtežjih in najbolj kritičnih časih.

Prva Ciril-Metodova šola, trdnjava slovenstva v predvojni dobi, je bila zgrajena na Sv. Duhu na Ostrem vrhu. Takrat je tam poučeval narodnjak, klen in iskren človek, ki se ni ustrašil ničesar, g. Majcen Alojz. Sam je dal družbi na razpolago zemljišče. V tej šoli so dobili otroci pravo narodno vzgojo. A žal, delo družbe in g. Majcena, ki je bilo posvečeno narodu, se v tej šoli ni moglo nadaljevati v svobodni domovini, ker je Ciril-Metodova šola pripadla takratni Avstriji in sedanji Nemčiji. V naši slovenski obmejni šoli se sedaj naši otroci onstran meje učijo tuj jezik.

Družba je uvidela potrebo po novi trdnjavi, ki je nujno potrebna na Gradišču blizu Sv. Duha. Tam je zgradila pred tremi leti novo moderno stavbo, posvečeno naši mladini in našemu narodu. Šola nosi ponosno ime »Šola Družbe sv. Cirila in Metoda« in je dika naše severne meje, kjer »kraljuje« neumorni narodni delavec šol. upravitelj g. Turk Joško s svojo soprogo. G. Turk je sprožil idejo po novem šolskem poslopiju in je tudi z neumornim in vztrajnim delom s pomočjo Družbe sv. Cirila in Metoda dal narodu in obmejni mladini nov svetel hram kul-

ture in prosvete.

Kdor pozna našo obmejno vasico Sv. Tri Kralje nad Marenbergom, ta najbolje ve, kako je tu potrebna nova šola. Tik meje leže kmetije, ki mejijo na drugi strani na Marenberg. Šola je tu neobhodno potrebna, ker je od 35 do 50 šoloobveznih otrok, ki se do sedaj tiščijo v mali kmetijski sobi. Da bi se tu gradila nova šola, je pokrenil akcijo bivši tamošnji učitelj Kolar Vilko, ki je zainteresiral javnost, oblasti kakor tudi narodno obrambno organizacijo o potrebi nove šole pri Sv. Treh Kraljih. Družba sv. Cirila in Metoda, kakor tudi N. O. v Mariboru sta sklicali anketo v zadevi gradnje šole in Družba sv. Cirila in Metoda si je to nalogo izbrala v svoj delovni načrt. Pri Sv. Treh Kraljih je pripravljen ves material in tudi temelji so izkopani in v četrtek so zidarji položili temeljni kamen novi stavbi in narodno obrambni trdnjavi na Kozjaku.

To je tretja šola, ki jo gradi naša neumorna CMD na Kozjaku, zavedajoč se svojega poslanstva in svoje naloge, da bo meja trdna in močna le takrat, če bo narod, ki tvori tu na Kozjaku žive mejnike, trden in vzgojen v globokem narodnem duhu.

Sv. Duh, Gradišče in Sv. Trije Kralji, to so tri postojanke, kjer si je CMD postavila svoje trdnjave, ki bodo pričale bodočim rodovom, kako je treba delati za naš narod in za našo mejo. A povsod vidimo, da so bili učitelji oni iniciatorji, ki so pokrenili akcijo za novo šolo, ker najbolje vedo, kaj manjka narodu, a CMD je vedno poslušala njih nasvete.

Nedostatki na naših ulicah in cestah

Celje, 19. avgusta.

Pred odstranitvijo srednjeveških mitnic v našem mestu je bil ves vozovni promet, ki takrat zdaleka ni dosegel današnjega vozovnega prometa, usmerjen po glavnih tlakovanih mestnih ulicah, po odstranitvi mitnic pa so bile prometno izročene tudi vse ostale ulice, ki so bile do takrat za vozovni promet zaprte. Te ulice so vse ne tlakovane. Odrpne pa so tudi nekatere nove ulice, tako Aškerčeva, Kolenčeva in druge. Vse te ulice vsled naraščajočega prometa mnogo trpijo. Najmanj, kar bi se bilo moralo ob odprtosti teh ulic storiti bi bilo, da bi se bile ulice tlakovale. Ulice so se pa samo od časa do časa posipavale z gramozom kakor kake vaške ceste in se to v nezadostni meri. Obupno je hoditi ob času deževnega vremena po teh kolovozih, ki vozila obirajo pasante z blatom in popleskajo tudi hiše ob straneh. Take slike so vedno na vpogled posebno v Ašker-

čevi in Vodnikovi ulici, ki je posebno frekventirana v šolskem času. Ko prihaja v opoldanskih urah mladina iz šol, ti pridri po ulici brezobzirni avtomobilist, mladina se stiska k zidom hiš in blatna brozga jo neusmiljeno umaže. To ulico se tlakuje z besedami že več let in bo menda tudi letos še ostalo vse pri starem. Kako pridejo pasanti do tega, da so izpostavljeni ob deževnem vremenu vednemu onesnaženju, kako pridejo hišni posestniki do tega, da imajo hiše po več metrov pobrizgane z blatom! Ker smo vendar Veliko Celje, bi bil že skrajni čas, da se pristopi k trajni ureditvi mestnih ulic, ki so nekatere za naše mesto pravi škandal. Pri bližuje se jesen in zima, ko se bo po cestah zopet pretakala blatna brozga, zato je poslednji čas, da se pravočasno uredita vsaj Vodnikova in Aškerčeva ulica. Od besed in večnih sklepov je treba preiti tudi že k dejanjem!

Streljačka družina v Rušah

Po večletnem odmoru se je ruška streljačka družina zopet poživela. Danes se že vsak naš človek zaveda, da je nujna potreba izobraziti se v obrambni tehniki, ker se lahko razvije narodno gospodarstvo in kultura samo pod zaščito narodne moči in vojske.

Odziv v Rušah je močan. V dveh mesecih od ustanovnega občnega zbora si je ruška streljačka družina pod vodstvom novoizvoljenega predsednika inž. Teržana uredila lepo strelišče v neposredni bližini vasi. Danes že šteje okrog 100 članov, ki jih pridno zbira komandir Sebešnik, ki je vodil tudi gradbeno dela novega strelišča. Rušani so, vsak po svojih močeh, pomagali, za kar jim gre najlepša zahvala.

Pri otvoritvenem streljanju na Veliki šmaren so se zbrale na strelišču domala cele Ruše, z županom in odborniki na čelu. Tajnik Stani Branko je uredil vsa potrebna dela, tako da stopa ruška streljačka družina krepko na delo za izobrazbo mladih in starih, moških in žena. Ruška streljačka družina poziva vse strel-

ce, naj se pridno vadijo, ker pripravljajo veliko nagradno streljanje!

o. Nesreča med košnjo. Iz Zg. Žerjavcev pri Sv. Lenartu so pripeljali v bolnišnico 9 letno viničarjevo hčerko Veroniko Rebernikovo, ki jo je med otavno košnjo njen brat zadel s koso v nogo ter ji nogo skoraj odrezal. Do nesreče je prišlo, ker se je Veronika po neprevidnosti sukala okoli kosca.

Kdor želi

dobro in zanesljivo baterijo, kupi samo »SUNCE«

baterijo

Izdajatelj:

J. IVKOVIČ, Zagreb

Vodnikova ulica 4

o. Na železnica je dovoljena polovična voznina za naslednje prireditve itd.: jesenski velesojem v Beogradu od 2. do 22. sept., jesenski velesojem v Zagrebu od 21. avg. do 9. sept., jesenski velesojem v Ljubljani od 28. avg. do 16. sept., za romanje na Rakovnik pri Ljubljani od 5. do 11. sept. in za bojovniški tabor na Brezjah od 1. do 6. sept.

o. Gozdni požar. Blizu Pragerskega je pričel goriti gozd posestnika Franca Peršuha. Ogenj se je naglo razširil tudi na gozd posestnika Štefana Beraniča in Katarine Šumerjeve. Škoda je zelo velika.

Doto za hčer in šolanje sina

zavarujete najbolje z življenjsko polico »CROATIA«

Z življenjskim zavarovanjem izključite negotovost iz življenja in bodočnosti svojih otrok — premagajte strah pred prihodnostjo.

Za vse vrste zavarovanja obrnite se z zaupanjem na

„Croatia“

zavarovalno zadrugo.

Glavno zastopstvo v Mariboru, Cankarjeva ulica 6 — Telefon 23—37.

o. Pragersko šolo so po daljšem odlaganju pričeli popravljati. Tako bo dobilo šolsko poslopje novo lice.

o. Pri cepitju vrtnic se je smrtno zastrupil 35-letni učitelj Franc Žličar od Sv. Andraža v Slovenskih goricah. Zastrupljenje krvi je zahtevalo smrt mladega in idealnega šolnika.

o. Tudi daruvarski Čehi bodo nastopili na nedeljski prireditvi Društva kmetijskih fantov in deklet. Pokazali bodo celo vrsto narodnih plesov v pestrih narodnih nošah.

o. Divji lovec ustrelil lovskega čuvaja. V Gančanih v Prekmurju je neznan divji lovec iz zasede ustrelil lovskega čuvaja Štefana Štajnerja iz Beltinc. Njegove poškodbe k sreči niso smrtne.

Georgijev na potu, da si ogleda znamenitosti in prirodne krasote Slovenije. V spremstvu nekaterih članov jugoslov.-bolgarske lige si je gost z družino ogledal Celje in okolico.

c. Težka nesreča. 37 letni delavec Jakob Zele na Teharju je delal na neki hiši. Pri delu je padel več metrov globoko in si zlomil hrbtenico. Prepeljali so ga v celjsko bolnišnico, njegovo stanje je zelo resno.

c. Radi zastrupljenja po tetanusu je umrl v celjski bolnišnici posestnik Anton Korun iz Zaklija pri Gomilskem v 55. letu starosti. Pogreb pokojnika je bil danes dopoldne na Gomilskem.

c. Društvo absolventov drž. trgovskih šol v Celju priredi s 1. septembrom tečaj za razne jezike. Prijave se sprejemajo v društveni pisarni.

MAGGI^{-java} zabela

sedaj bistveno cenejša

Cena:		prej:		sedaj:	
Originalna Nadopolnjena steklenica:		Originalna Nadopolnjena steklenica:		Originalna Nadopolnjena steklenica:	
št 0	Din 12.-	Din 6.50		Din 11.-	Din 6.50
1	18.75	13.-		18.-	12.-
2	31.50	22.-		28.-	19.50
3	60.-	44.-		54.-	35.-
4	120.-	—		108.-	—
6	225.-	—		200.-	—

Tudi MAGGI^{-jeve} Kocke za govejo juho

še nadalje pocenjene!

6 MAGGI^{-jevih} Kock stane sedaj samo 5 dinarjev
(cemo 1 Kocka pa 1 dinar)

Celje

c. Opozarjamo na vokalni koncert društva „Jadran“ iz Maribora, ki bo jutri dopoldne ob 10.30 v mestnem parku. Na sporedu so Mirkove, Maroltove, Gotovčeve, Devove, Novakove, Foersterjeve, Škranplove, Aljažve, Zajčeve in Juvančeve skladbe.

c. Krajevni protituberkulozni ligi v Celju je darovala ga. Pepca Šerdoner 100 din mesto cvetja na grob pokojnika upravniku Saveliju in ravnatelju Joštu.

c. Zdravniško dežurno službo za člane OUZD ima jutri zdravnik dr. Josip Čerin v Prešernovi ulici št. 1.

c. Nočno lekarniško službo ima od 19. do 25. avgusta lekarna „Pri križu“ na Kralja Petra cesti.

c. Pri Frišautovem domu na Okrešlju bo v nedeljo, 27. t. m., ob 10. uri sv. maša za planince.

c. Umrli je v celjski bolnišnici 33 letna poštna uradnica Antonija Bergerjeva. Bila je nameščena v telefonskem oddelku pri celjskem poštnem uradu, rodom pa je bila iz Bele crkve v dunavski banovini. Pogreb bo danes ob 18. uri na mestnem pokopališču. N. v m. p!

c. Aretirane razbojnice Grebenška in tovariše so včeraj iz policijskih zaporov izročili v zapore okrožnega sodišča v Celju.

c. Mesto cvetja na grob pokojnemu upravniku celjske pošte g. Saveliju, so darovali poštarji Zg. in Sp. Savinjske doline Dijski kuhinji v Celju 420 dinarjev.

c. Sokolske župne izbirne tekme za reprezentanco v Zagrebu se pričnejo jutri ob 8.30 na Glaziji v Celju. Tekme so za člane in članice.

c. S celjske gimnazije. Z odlokom ministra prosvete so postavljeni za profesorje na celjski drž. realni gimnaziji dipl. filozofi: gđc. Marija Dougan, Zdenka Serajnik, Nada Guštin ter gg. Milan Potokar in Dimitrije Vučenov.

c. Hmeljarna v Zalcu je letos pozidala nov trakt s tremi novimi velikimi žveplarnami. Tako je sedaj ta zavod v položaju, da konservira ves pridelek našega hmeljskega okoliša v teku enega meseca.

c. Nesreča. Na vrhu Ojstro pri Laškem, kjer se nahaja bajer, je 14. t. m. v duševni zmedenosti skočila v vodo in utonila 40 letna Rozalija Keršičeva, doma iz Trnovlj. Pokojna je bila že dalje časa živčno bolna.

c. Odličen bolgarski gost v Celju. Včeraj je prišel v Celje tiskovni ataše na bolgarskem poslanstvu v Beogradu g. Mihail

Ptuj

p. Veteransko društvo v Ptuj priredi v nedeljo, 20. t. m., ob 3. uri na Tyrševem trgu tombolo z lepimi dobitki.

p. Cirkus Buffalo je prispel včeraj v Ptuj in prinesel nekoliko izpremembe gotovemu delu ptujske publike, ki se je že naveličala zaspane poletne sezone.

p. Tujski promet v juliju. Pretekli mesec je obiskalo Ptuj 197 Jugoslovancev, 4 Belgijci, 17 Čehov in Slovakov, 3 Francozi, 10 Italijanov, 8 Madžarov in 356 (!) Nemcev. Ti so vsaj enkrat v Ptuj prenočevali. Tujscev, ki so prišli samo na krajši izlet, je bilo seveda še več, med njimi Angleži in drugi udeleženci angleškega počitniškega tečaja v Mariboru.

p. Silovit nalič je popoldne presenetil mesto in okolico. V nekaj minutah so se izpremenile ceste in ulice v deroče potokce. Značilno za letošnje nevihte je, da potečejo skoro vedno brez bliska in groma, kar je za te kraje nekaj nenavadnega. Dočim je bilo prejšnja leta vsako poletje nekaj smrtnih žrtev strele, so letos te vrste nezgode čisto prestale. Tudi toča se ptujske okolice na srečo že nekaj let izogiblje.

p. Veliko razburjenje se polašča siromašnih viničarjev v ptujski okolici, katerim so vinogradniki zagrozili, da jim bodo iz protesta proti novi viničarski uredbi odpovedali službe. Vendar pa zaupajo v oblasti, da jih bodo ščitile, ker te se morajo pač zavedati, da storijo s tem največ za povzdigo slovenske narodne zavesti med tem delom prebivalstva.

p. Ne Z...ec, ampak S...etz. Pred kratkim si je neka šivilja v Ulici vseh svetnikov olepšala ime na izvesku na ta način, da mu je izpremenila prve in zadnje črke. Zdi se, da tega njene slovenske delodajalke še niso opazile. Zanimalo bi pa mnoge, ali je res storila to iz samih estetskih razlogov.

p. Malo literature. Nedavno je izdal ptujski rojak Hermann Pirich (Pirič) pri neki nemški založbi v Nemčiji „roman“ iz povojnega ptujskega življenja z naslovom „Städteirisches Grenzland“, v katerem na prav zanimiv način govori o Slovencih. Dvomimo, da so naši drugojezični someščani ponosni na tega svojega diletantskega literarnega herolda.

p. Zvočni kino Ptuj vrti danes, v soboto ob pol 21. uri in v nedeljo ob pol 19. in pol 21. uri film „Donavske melodije“ z Gr. Teimerjem in G. Alexandrom.

OB VZNOZJU POHORJA RASE Z RAD VANJEM BODOČE VELIKO MARI-
BORSKO PREDMESTJE

ribor, Gosposka ulica 25.

m. Umrli so v Mariboru: Klampfer Anton, sin mizarskega pomočnika, 1 mesec Pobrežje; Šauperl Štefanija, hči viničarja, 2 leti, Sv. Anton v Slov. goricah; Putar Barbara, žena posestnika, 28 let, Štrihovec; Zorko Matija, dninar, 55 let, Zg. Vollčina; Mesarič Simon, občinski revež 76 let, Pekre; Genžker Josipina, žena pekarskega mojstra, 70 let, Radvanjska 50; Gusel Franc, železničar v pok., 86 let, Radvanje.

1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100, 2101, 2102, 2103, 2104, 2105, 2106, 2107, 2108, 2109, 2110, 2111, 2112, 2113, 2114, 2115, 2116, 2117, 2118, 2119, 2120, 2121, 2122, 2123, 2124, 2125, 2126, 2127, 2128, 2129, 2130, 2131, 2132, 2133, 2134, 2135, 2136, 2137, 2138, 2139, 2140, 2141, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146, 2147, 2148, 2149, 2150, 2151, 2152, 2153, 2154, 2155, 2156, 2157, 2158, 2159, 2160, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165, 2166, 2167, 2168, 2169, 2170, 2171, 2172, 2173, 2174, 2175, 2176, 2177, 2178, 2179, 2180, 2181, 2182, 2183, 2184, 2185, 2186, 2187, 2188, 2189, 2190, 2191, 2192, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2201, 2202, 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2209, 2210, 2211, 2212, 2213, 2214, 2215, 2216, 2217, 2218, 2219, 2220, 2221, 2222, 2223, 2224, 2225, 2226, 2227, 2228, 2229, 2230, 2231, 2232, 2233, 2234, 2235, 2236, 2237, 2238, 2239, 2240, 2241, 2242, 2243, 2244, 2245, 2246, 2247, 2248, 2249, 2250, 2251, 2252, 2253, 2254, 2255, 2256, 2257, 2258, 2259, 2260, 2261, 2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267, 2268, 2269, 2270, 2271, 2272, 2273, 2274, 2275, 2276, 2277, 2278, 2279, 2280, 2281, 2282, 2283, 2284, 2285, 2286, 2287, 2288, 2289, 2290, 2291, 2292, 2293, 2294, 2295, 2296, 2297, 2298, 2299, 2300, 2301, 2302, 2303, 2304, 2305, 2306, 2307, 2308, 2309, 2310, 2311, 2312, 2313, 2314, 2315, 2316, 2317, 2318, 2319, 2320, 2321, 2322, 2323, 2324, 2325, 2326, 2327, 2328, 2329, 2330, 2331, 2332, 2333, 2334, 2335, 2336, 2337, 2338, 2339, 2340, 2341, 2342, 2343, 2344, 2345, 2346, 2347, 2348, 2349, 2350, 2351, 2352, 2353, 2354, 2355, 2356, 2357, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2363, 2364, 2365, 2366, 2367, 2368, 2369, 2370, 2371, 2372, 2373, 2374, 2375, 2376, 2377, 2378, 2379, 2380, 2381, 2382, 2383, 2384, 2385, 2386, 2387, 2388, 2389, 2390, 2391, 2392, 2393, 2394, 2395, 2396, 2397, 2398, 2399, 2400, 2401, 2402, 2403, 2404, 2405, 2406, 2407, 2408, 2409, 2410, 2411, 2412, 2413, 2414, 2415, 2416, 2417, 2418, 2419, 2420, 2421, 2422, 2423, 2424, 2425, 2426, 2427, 2428, 2429, 2430, 2431, 2432, 2433, 2434, 2435, 2436, 2437, 2438, 2439, 2440, 2441, 2442, 2443, 2444, 2445, 2446, 2447, 2448, 2449, 2450, 2451, 2452, 2453, 2454, 2455, 2456, 2457, 2458, 2459, 2460, 2461, 2462, 2463, 2464, 2465, 2466, 2467, 2468, 2469, 2470, 2471, 2472, 2473, 2474, 2475, 2476, 2477, 2478, 2479, 2480, 2481, 2482, 2483, 2484, 2485, 2486, 2487, 2488, 2489, 2490, 2491, 2492, 2493, 2494, 2495, 2496, 2497, 2498, 2499, 2500, 2501, 2502, 2503, 2504, 2505, 2506, 2507, 2508, 2509, 2510, 2511, 2512, 2513, 2514, 2515, 2516, 2517, 2518, 2519, 2520, 2521, 2522, 2523, 2524, 2525, 2526, 2527, 2528, 2529, 2530, 2531, 2532, 2533, 2534, 2535, 2536, 2537, 2538, 2539, 2540, 2541, 2542, 2543, 2544, 2545, 2546, 2547, 2548, 2549, 2550, 2551, 2552, 2553, 2554, 2555, 2556, 2557, 2558, 2559, 2560, 2561, 2562, 2563, 2564, 2565, 2566, 2567, 2568, 2569, 2570, 2571, 2572, 2573, 2574, 2575, 2576, 2577, 2578, 2579, 2580, 2581, 2582, 2583, 2584, 2585, 2586, 2587, 2588, 2589, 2590, 2591, 2592, 2593, 2594, 2595, 2596, 2597, 2598, 2599, 2600, 2601, 2602, 2603, 2604, 2605, 2606, 2607, 2608, 2609, 2610, 2611, 2612, 2613, 2614, 2615, 2616, 2617, 2618, 2619, 2620, 2621, 2622, 2623, 2624, 2625, 2626, 2627, 2628, 2629, 2630, 2631, 2632, 2633, 2634, 2635, 2636, 2637, 2638, 2639, 2640, 2641, 2642, 2643, 2644, 2645, 2646, 2647, 2648, 2649, 2650, 2651, 2652, 2653, 2654, 2655, 2656, 2657, 2658, 2659, 2660, 2661, 2662, 2663, 2664, 2665, 2666, 2667, 2668, 2669, 2670, 2671, 2672, 2673, 2674, 2675, 2676, 2677, 2678, 26

glasbe. — Duna): 22.30 zabava

Ženski kotiček

Higiena podpira tri ogle

Vsestranska higiena in snaga v stanovanju podpirata in vzpodbujata gospodinjstvo, in le o oni gospodinjstvi, ki je prav dobra prijateljica s tema besedama, lahko trdimo, da podpira res tri ogle pri hiši.

Besedi snaga in higiena sta zelo tesno povezani. Brez prve ni druge. In kjer ni prve, ne druge, ni sreče in zadovoljstva v družini.

Vsa snaga in iz nje izvirajoče zdravje v družini je odvisna od žene. Ako gledamo v stanovanja mladoporočencev, vidimo, da je tu vse v najlepšem redu. Ako pa se oglašamo pozneje leta, opažamo neko nazadovanje — vsaj v mnogih slučajih. Prvo, kar nam udari v oči je to, da žena na svojo zunanost ne polaga več toliko važnosti, kakor prva leta. S tem ni rečeno, da bi morala morda kljub temu, da ima že več otrok, še vedno slediti vsem norostim gospe mode, ne, toda

vedno bi se morala gledati na to, da se pokaže pred možem, deco in slehernim gostom vedno čista, dovolj oblečena, lepo počesana itd. Mnoge žene pa se zanemarijo, in pri takih ljudje radi izrabljajo pregovor: »Kakšna je gospodinja, takšen je njen dom«, kar pač navadno tudi drži. Nered se prične pojavljati tudi v kuhinji in v ostalem stanovanju, moževe srajce niso več tako lepo izlikane, otroci vedno česče umazani in nepočesani.

Žena se tega popuščanja navadno ne zaveda, mož pa vse to z ostrim očesom opazuje. Prve čase molči, ker noče biti povod prvemu prepiru. Prej ali slej pa do tega le pride in družinska sreča gre pogosto po vodi. Težko je breme gospodinjstva, a brez vztrajnosti postaja še težje. Čim več je v družini otrok, tem bolj redovna mora postati gospodinja.

Grozdje izvrstno domače zdravilo

Od vsega sadja je grozdje najbolj koristno, ker ga lahko uporabljamo kot jako učinkovito zdravilo v različnih boleznih. Uživanje grozdja služi kot izvrstno zdravilo proti vsakovrstnim živčnim razravanostim, ker vpliva grozdni sladkor na tešče zaužitega grozdja zelo blagodejno na živce. Istotako je grozdje najboljši sredstvo proti glavobolu, neredni stolici in raznim bolečinam v kosteh.

Najzanimivejše pa je gotovo to, da lahko uporabljamo grozdje za odebilitve, kakor tudi za shujšanje, kratkoma za urejevanje svoje linije. Podvreči se moramo daljši grozdni kuri. Ako se hočemo zrediti, traja ta kura tri tedne. Dnevno zaužijemo poleg dobre in tečne hrane 1 do 1½ kg grozdja v treh dnevni obro-

kih. Največji obrok zaužijemo zjutraj na prazen želodec, namesto zajtrka. Drugi in tretji obrok pa pred ali po kosilu oziroma večerji.

Navadno pa je več kandidatov oziroma kandidatki, ki hočejo shujšati. Tudi tem se da pomagati z grozdom. Shujševalna kura traja več tednov, a je jako enostavna. Vsak teden si določite dva dneva, ob katerih ne boste uživali nič drugega kakor grozdje. Vsak dan použijte 2—3 kg grozdja v več obrokih. V ostalih dneh tedna, kakor tudi po prestani kuri, naj bo hrana popolnoma normalna.

Da pa je uživanje grozdja tudi vsakemu zdravemu človeku koristno, ni treba posebej omenjati.

Sladkorna raztopina za vlaganje sadja

K vlaganju sadja se ni treba spravljati z nekim strahom, češ, sedaj pa ne vem, koliko sladkorja moram vzeti za sladkorno raztopino, za to ali ono vrsto sadja. Količina sladja, ki jo pri vlaganju sadja vzamemo, je stvar okusa in nima posebne vpliva na trajnost narejenega kompota. Trajnost je odvisna od vestnega dela in v prvi vrsti od steriliziranja, ki je lahko enkratno ali dvakratno. Pri prvem steriliziranju ali kuhanju se uničijo bakterije, ki se nahajajo v sadju, in bi se začele v slučaju, da sadja ne bi prekuhali v sopari, pozneje razvijati in kvariti kompot. Te bakterije so predvsem glive kvasovke.

Navadno to prvo steriliziranje zadostuje, posebno, ako smo vzeli za sladkorno raztopino veliko količino sladkorja. Ako pa ne, še nišmo sigurni, ali se ne bo morda lotila kompota plesen. Zato je najbolje, da steriliziramo sadje dvakrat. (Zlasti je potrebno dvojno steriliziranje pri vlaganju sočivja in pri mesnih konzervah.)

Ako torej sadje dvakrat steriliziramo, smo lahko sigurni, da se bo kompot do-

bro in dolgo držal, čeprav smo vzeli najmanjšo količino sladkorja, t. j. 40 dkg. Z ozirom na kislobo sadja jemljemo za raztopino 40—70 dkg sladkorja na liter vode. Najprej počakamo, da se sladkor na robu štedilnika v vodi raztopi, nato ga postavimo na vročino, da počasi zavre in se očisti. Nečisto peno, ki se pojavi na vrhu, odstranimo. Ko se raztopina ohladi, jo vlijemo preko sadja.

Kuhinja

Jabolčna juha. Skuhaj v 2 l vrele vode 12 kislih, olupljenih jabolč. Prideni malo cimeta, limonove lupine, par klinčkov, kos sladkorja, ¼ l vina ter malo soli. V presnem maslu zarumeni malo sladkorja in 2 žlici moke, prilij malo vode, razmešaj ter deni k jabolkom. Pretlači jih skozi sito, pusti še malo vreti ter daj z ocvrtim graham ali opečenimi žemljami na mizo.

Čespljeva juha se prereja kakor jabolčna. Namesto jabolč vzemi ¼ kg čespej ter daj juho z narezanimi opečenimi žemljami na mizo. Česplje lahko pustiš cele v juhi, ne da bi jih pretlačila. Tedaj pa deni v prežganje več moke.

Zeleni grah s prežganjem. Zeleni izluščeni grah (1½ l), skuha v slani vodi. Deni v kozico žlico masti, ko je vroča, pridene

drobno zrezanega zelenega peteršilja, žlico presnega masla, 2 žlici moke in kosček sladkorja. Ko se to malo prepraži, pridene grah; ko dobro prevre in je dosti sladak in slan je gotov.

Kumare s krompirjem. Olupi 3 ali 4 kumare, skrhaj ali nareži jih na listke in potresi s soljo. Olupi in skuha v slani vodi kakih 8 krompirjev. Zdaj deni v kozico 2 žlici masti, žlico drobno zrezane čebule in kosček sladkorja. Ko zarumeni, pridene 2 žlici moke, ko tudi ta zarumeni, pridene rahlo ožete kumare; par žlic kisa in vodo od krompirja. Krompir drobno stolci in ga tudi pridene; dobro premešaj in pusti, da malo prevre. Končno pridene še malo popra in fino sesekljane ali strtega česna in če treba, še malo soli in kisa ali tudi par žlic smetane.

Parjena kokoš. Dobro osnaženo kokoš podrgni s soljo in malo majerona in jo deni v kozico, prilij par žlic vode, dobro pokrij in pari počasi 1½—2 uri. Potem jo postavi v vročo pečico, polj z razbeljeno mostjo ali maslom ter peči še nekaj časa, da bo mehka. Nato jo razreži, oblij s sokom in daj na mizo.

Škofov kruh. 4 rumenjake in 14 dkg sladkorja mešaj ½ ure. Dodaj drobno zrezane lupinice polovice pomaranče, 5 dkg celih pinjol, 5 dkg na listke zrezanih in z žlico sladkorja sprajenih mandeljnov ter iz 4 beljakov sneg. S snegom vred zmešaj 12 dkg moke, 5 dkg rozin, 5 dkg vinskih jagodic in 5 dkg segrete ter na kocke zrezane čokolade. Zmes daj v pomazan podolgovat model ter jo peči v srednje vroči pečici eno uro.

Keksi s smetano. Zgneti testo iz ¾ kg moke, 3 dkg surovega masla, dveh žlic kisle smetane, 1 jajca, 16 dkg sladkorja, drobno zrezane lupine ¼ limone, nekoliko zrn soli, vaniljnega sladkorja in pol žlice jedilne sode. Testo razvaljaj, izrežuj razne oblike in jih peči na pekači pri srednji vročini.

Vlaganje hrušk. Dozorele, a še trde hruške zlahkne vrste olupj z zobčastim nožem in prereži čez pol. Pecelj ostrži in nekoliko skrajšaj ter ga tudi prekolji čez pol, da ga bo imela vsaka polovica hruške pol. Pečke izreži. Medtem pa zavri v kozici nekaj vode, kateri lahko dodaš tudi nekoliko sladkorja. Vanjo vrzi hruške ter jih malo prevri. Nato jih položi na rešetko, da se dobro odteko. Potem jih naloži v steklenice, in sicer tako, da je obrnjena debelejša stran hruške proti dnu, a olupljena stran ven; pazi tudi, da pri vlaganju kolikor mogoče obračaš peclje na sredo steklenice, da se ne vidijo. Nato

Koliko je vredna ženska ljubezen

Lady Cynthia se je bila poročila s kapetanom »Črne straže« Fullerjem. Dokler je bilo dosti denarja, je ljubezen med njima cvetela, ko je pa primanjalo sredstev, je žena vrgla možu v obraz, da je poročila — berača...

Fuller je šel k nekemu polku v Indijo, kjer je plača večja. Dve tretjine plače je pošiljal ženi na Angleško. Leto dni je bilo tako, medtem je lady našla ljubimca v osebi mešetarja Greenstonea. Ta jo je obsipal z denarijem, ji obetal krasen avtomobil in lep dvorec v Sussexu — in res se je Cynthia odločila, ločiti se.

V Angliji obstaja le en razlog za ločitev, nezvestoba v zakonu. Kapetan Fuller je dobil pismo, v katerem mu uprava nekoga hotela javlja, da sta njegova žena in mešetar prespala noč skupaj. Fuller se je vrnil iz Indije, vložil tožbo za ločitev

32. Zagrebački izbor mednarodni splošni veliki sejem vzorcev in televizijska razstava 26. VIII. do 4. IX. 1939

Na železnicih brezplačni povratek, na jadranskih parobrodih višji razred za ceno nižjega, na letalih 10% od 21. VIII. do 9. IX.

prelij hruške s precej gosto sladkorno raztopino ter jih kuhaj 20—30 minut pri 90° C.

Praktični nasveti

Škarje najhitreje nabrusiš, če z nekoliko poševno nagujenimi odprtimi škarjami parkrat potegneš po vratu navadne steklenice, tako da sta obe ostrini naslonjeni na steklenico tako, kakor jih prisloni brusac na brus.

Sveča dalje časa traja in daje tudi boljše svetlobo, ako nasuješ okoli stenja nekoliko kuhinjske soli.

Da šivanka ne bo trgala nit, vtakni uho šivanke za par trenutkov v plamen sveče.

Svelta vrata v stanovanju. Svella vrata se jako hitro umažejo. Na najenostavnejši način jih lahko vedno sproti čistite. Odrgni te jih s kosom prerezanega krompirja in madeži bodo takoj izginili. Naknadno odrgnite vrata še s suho cunjco.

Mažeži od likalnika. Če likamo s prevročim likalnikom, se nam prav rado zgodi, da se pojavijo na perilu rjavi madeži. Najlaže jih odpravimo takoj, če jih pomencamo v vroči vodi. To je potrebno posebno pri škrobljenem perilu, ker moramo škrob takoj odstraniti. Potem napravimo primerno klorovo raztopino (100 gramov klorovega apna na 1 l vrele vode) in jo pokrijemo. Čez nekaj časa tekočina vidno odlijemo in precedimo skozi prtiček. V raztopino pomočimo belo krpico ter drgnemo z njo mokra rumena mesta. Ko madeži izginejo, izplahnemo perilo v čisti vodi, ga še enkrat poskrobimo in zlikamo.

zakona. Za osramotitev svoje vojaške kariere je terjal 10.000 funtov odškodnine. Na razpravi je lady prevzela nase vso krivdo. Odločno je pa odklonila kakršno koli odškodnino možu.

— Kaj, vaša ljubezen ni bila vredna niti pare? jo je vprašal sodnik.

Cynthia je bila blede kakor zid. Od gneva se je solzila. Sodniki so se umaknili na posvetovanje, medtem je pristopil Greenstone in lady glasno dejal:

— Ti si mi vse, nekaj tisoč funtov, to ni meni nič...

Obsodba se je glasila, da je zakon ločen, toda Greenstone mora plačati varanemu možu šest in pol milijona dinarjev odškodnine. Greenstone je divjal, lady vila roke, sodnik je pa še pristavil, da proti razsodbi ni priziva...

Tone Čufar

Tam za turškim gričem

Vesela zgodba iz resnih časov

Janez, Janez, ne izzivaj jeze božje! Fant je razumel župnika in je z resnim obrazom še enkrat poudaril:

»Farani, nekaj Turkov je res udarilo na našo stran in nihče ne ve, kod se kladijo mrcine. Če meni ne verjamete, pa zapajte fantom, ki so šli z menoj. Še Piškurjev Miha vam ne more drugega povedati kakor to, kar ste zdajle slišali.«

Poprej je ime Piškurjevega Miha užgalo smeh, zdaj ni bilo nikomur več do vsakdanjega veselja. Med Janezovim govorjenjem so bili tudi že od drugih fantov zvedeli zgodbo o pobeglih Turkih in so jo do kraja verjeli.

V fari so postavili straže in čakali Turka.

Skrb in strah sta se lotevala ljudi. Nič niso vedeli, kdaj jih počaste pesjani s svojim posetom, iz dneva v dan so si pripovedovali razne izmišljene storije, v nedeljah so hodili k maši v druge fаре, da bi kaj zvedeli, pa je tudi povsod drugod mučila velika negotovost preplašene ljudi. Iz bolj oddaljenih vasi so kmalu prihajali glasovi, da je bilo pokradeno na

njih in tudi kakšno živinče je zmanjkalo.

»Janez je imel prav,« so govorili ljudje, ko so zvedeli za tatvine.

Janez sam je pa živel po starem. Od vseh je še najmanj kazal strahu. Kadar je moral na nočno stražo, je svojo dolžnost zmeraj dobro opravil. Drugače je pa hodil k Micki, ki se nikoli ni pritoževala čezenj. Le naglušna teta je včasih godrnjala, da ne bo trpela pohujšanja in vaški fantje so ga postrani gledali, kajti za Micko je že ta in oni vrgel vroče oči. Kadar je Janez primahal čez holm, je zmeraj gledal, da se je izognil vaškim stražam in pretepom, ki si jih ni želel, kajti po njegovem bi morali hraniti vse svoje moči za turško nadlego.

Kmalu se je izkazalo, da nadlega ni več daleč od färe. Mickin stric, ki ji zastran Janeza nikoli ni rekel ne bev ne mev, se je na lepem pozanimal, kdaj bo spet prišel vasovati. Micka se je zbala resnega moža, bila je brez staršev in zato tembolj odvisna od tete in strica. Uverjena, da je prišla huda ura zaradi Janeza, skoraj ni vedela, kaj naj poreče. Stric je pa

hotel vedeti, kdaj bo fant spet v vasi, ker mora z njim govoriti marsikaj pametnega.

»Meni je že obljubil, da se vzameva, ne bodite hudi,« se je izgovarjala Micka.

»To je vajina stvar,« se je odrezal stric. »Meni so pa mar naše njive. Pokradeno je bilo, gotovo je turška sodrga kje blizu, zato moram z Janezom govoriti.«

Micka se je oddahnila. Spoznala je, da stric Janeza spoštuje in mu je kar prav, če hodi k njej. Odkar je vodil konjenike v deveto färe, je bil povsod dobro zapisan. Stric je zdaj hotel, da bi po svojih močeh gledal na njegov dom in ga varoval pred Turki. Janez je rade volje to obljubil, stric in teta sta pa znova zamislila, kadar je bilo pod Mickinim oknom le preveč shojeno. In če je iz dekletove čumate bilo slišati preveč veselega ščebetanja, sta pa zatisnila ušesa. Imeti Janeza pod streho, je pomenilo biti varen pred Turkom.

Neki večer je Janez našel Micko vso prestrašeno in strica vsega zaskrbljenega, teto pa obupano. Povedali so mu, da je Micka imela opravka na njivi, ko se je približalo nekaj pesjanov in se ji dobrikalo, pa jih ni razumela, saj je samo na to gledala, kako jim bo pokazala pete. Sledili so ji prav pred hišo. Visok in lepo oblečen mlad Turek je bil pa naravnost

predrzen kakor da jo hoče odvesti v turško sužnost.

Janez je zaškripal z zobmi, ko je slišal to povest. Poslej je skoraj vsako noč prebil pod Mickino streho. Preteklo je par dni. Janez je bil spet na dekletovem oknu kakor vsak večer. Čisto se je že stemnilo, zaljubljenca sta si govorila sladke besede, a so ju zmotile nenadne stopinje. Micka je hotela potegniti svojega dragega od okna, fant se ji pa ni dal zvleči na varno, raje je počenil in čakal. K hiši so se priplazili nenavadni ljudje, Janez si je bil takoj na jasnem, da niso domači fantje.

»Joj, oni!« je pritajeno viknila Micka, ko je pogledala doli.

Janez je vedel, da mora bliskovito opraviti z njimi. Čutil se je, da jih je vaška straža pustila tako blizu hiš. Vedel je pa tudi, da bodo fantje brž skupaj, čim bodo slišali direndaj. Planil je skozi okno in divje zatulil. Poskočil je bil na največjega možaka, ki se je upognil pod njegovo kovaško težo in je samo zajčal. Janez je šele zdaj sprevidel, da je sam med četico mož, ki so jih hlače in brki izdajali za Alahove vernike in sultanove vojahe.

»Požigalci! Tatovi! Roparji!«

(Dolje.)

Prirodopisna kramljanja

Pogled v človeško in živalsko oko

Dr. Stanko Bevk / Funkcijska zmožnost očesa je ena najznačilnejših stvaritev narave

Dasi postajajo v mescu avgustu dnevi že opazno krajši, vlada v njegovi prvi polovici navadno še huda vročina. Prvo deževje pa ohladi ozračje in polagoma nastopi prijetni jesenski hlad.

Ptiči selilci prično odhajati.

Na dolgo pot v južne dežele jih žene pododgovni selitveni gon, ki ga je nemara povzročilo v davni ledeni dobi ob tem letnem času nastalo pomanjkanje hrane in prekratki dnevi za njeno iskanje niso več zadostovali. Hrano si iščejo ptiči skoraj brez izjeme samo z očmi, le ponočnim ujedam pomaga še sluh, ki je pri njih jako tenak.

Ptičje oko je v glavnem ustvarjeno kakor človeško ali sesalsko, delovanje leče in občutljivost mrežnice za barve pa sta drugačna. Pri nas natezajo drobne mišice lečo, da je v navadnem stanju sploščena in padajo torej slike oddaljenih predmetov točno na mrežnico. Kadar pa zorimo bližje predmete, popuste te mišice in leča se na oboji strani izobči sama od sebe. Tudi ptiči imajo oko normalno uravnano na daljo, toda leče ne plosčijo mišice, marveč je naravno sploščena. Kadar pa gleda ptič na blizu, stisnejo lečo mišice, da se izobči, in sicer na vnanji strani.

Človeško in — kolikor doslej dognano — tudi sesalsko oko razloči v sončnem spektru barve od vijoličaste do rdeče, to tresljaje z valovno dolžino od 397 do 762 milijonink milimetra (milimikron). Ptiči pa vijoličaste in deloma modre barve ne vidijo: v vidnih stanicah imajo rumene in rdeče tolste kapljice, ki te dve barvi vsrkavajo. To pa ptičem ni v škodo, kajti kakor pri fotografskem aparatu rumeni predstavek jim čistijo te kapljice pogled skozi mrč in meglo.

Glede barv je baš nasprotno od ptičev n. pr. pri čebelah. Te ne vidijo rdeče barve, pač pa vijoličasto, in sicer še preko meje za človeško oko, namreč doli do valovne dolžine 310 milimikronov (ultravijoličasto). Slično vidijo tudi mravlje in ribe (750—330 mmkr.). Zdi se, da je

mного živali, ki vidijo ultravijoličaste žarke,

zlasti one, ki žive v mračninah, pred vsem ribe v morskimi globlinah, kamor najdalje sežejo baš ti žarki.

Ptičje oči so razmeroma večje od naših, saj zavzemajo dobršen del glave in se drugo druga v lobanji skoraj dotikata. Še večje oči v razmerju z velikostjo telesa imajo nekatere ribe, največje pa sipe. Oko sipe arhitekto je menda tudi največje živalsko oko sploh, kajti meri počez polnih 37 cm in bi ga torej z enim listom »Večernika« niti popolnoma pokriti ne mogli.

Ker so pri večini ptičev kakor pri mnogih drugih živalih postavljene oči ob straneh glave in ne kakor pri človeku in opicah spredaj, je vidno polje mnogo večje. Z naprej obrnjeno glavo vidi ptič naprej, na strani in ob svojem trupu deloma nazaj, tako da je njegovo vidno polje skoraj cel krog.

Človek vidi razločno samo naprej, od strani pa le, če se kaj premakne. Zato obrnemo oči, odnosno glavo tja, kjer hočemo razločno videti. Naprej obrnjene oči pa imajo prednost, da moremo z njimi presoditi razdaljo predmetov. Zlasti so

take oči potrebne živalim, ki z rokami posegajo po hrano, kakor n. pr. opice, in onim, ki v skoku grabijo svoj plen. Najbrže imajo tak namen tudi dvojne oči roparskih členonožcev, namreč sestavljene oči in poleg njih še pikičaste. Tako vidimo, da ocenijo n. pr. pajki skakači razdaljo do plena povsem točno in uravnajo dolžino skoka na to razdaljo. Enako ne sprožijo ličinke kačjih pastirjev svojih členastih klešč, dokler ni z njimi dosegli va živalica, ki bi jo zgrabile.

Omenjeno

sestavljeno ali zbiralno oko

imajo predvsem žuželke, potem mnogi

raki, pa tudi nekateri črvi in školjke. Take oči, ki jih najlažje vidimo pri hišni muhi kot dve rdečkasti polkrogli na vsaki strani glave, je zloženo iz posameznih, negibkih očes, faset, ki so navadno šestostrostrane piramide. Vse zbiralno oko daje samo eno sliko, sestavljeno kakor mozaik iz delnih sličic posameznih faset. Slika pa je pokončna, ne zvrnjena kakor pri višje organiziranih živalih vsota vseh hišne muhe sestavlja 4900 faset, čebele 5000, velikega kačjega pastirja 10.000, hrošča grobarja celo 30.000; samec kresnice ima 2500, samica le 300 očes.

Vid je glavni čut ptičev, opic, nekaterih

zveri in rib. Pri mnogih drugih živalih je bolj razvit vonj in zopet pri drugih nadvladuje tip. Na splošno opazamo, da je pri višje eorganiziranih živalih vsota vseh čutov nekaka stalna količina, to se pravi: kolikor boljši je en čut ali dva, toliko slabši so ostali čuti. Razvojno je glavni čut tip in ima v resnici glavno vlogo v življenju živali. Vsi drugi čuti nekako izpolnjujejo to, kar nam on pove. Oko razločuje stopnje svetlobe in barve, vidi pa vse predmete v eni ravnini. Šele tip nam je omogočil, da »vidimo« telesno. Slepem nadomeščajo tipalne stanice vid v precejšnji meri. Znano je, da slepi ljudje z otipanjem obraza spoznajo osebo, da čutijo celo na neko razdaljo ovire na poti itd. Tudi močnejše glasove sprejemajo tipalne stanice in one na jeziku podpirajo čut okusa, kakor one v nosni duplini čut vonja. Zato vidimo, da je v živalstvu čut tipa najbolj razširjen in ga moremo opaziti še pri najnižjih živalih kot edini občutljivih dražljajev.

20. avgust je vsako leto komarjev dan

Dne 20. avgusta 1897 je sir Ronald Ross odkril malaričnega parazita

Vsako leto 20. avgusta je praznoval sir Ronald Ross v družbi svojih tovarišev »komarjev dan«. Sir Ronald Ross je bil namreč zdravnik v Kalkuti v Indiji in se mu je 20. avgusta l. 1897. posrečilo odkriti malaričnega parazita v želodcu komarja. S tem svojim odkritjem je storil za človeštvo ogromno dobroto. Sedaj slavi angleški zdravnik 13. maja, rojstni dan sira Rossa, oba smrtna sovražnika malaričnih komarjev, sira Rossa in sira Patricka Mansona.

Po odkritju povzročevalca malarije se je sir Ross vrnil v Anglijo, kjer je malarijo raziskoval, kako je mogoče izboljšati

življenjske razmere za Evropece v kolonijah. L. 1902. je dobil Nobelovo nagrado.

Rossovo odkritje je imelo nepregledne posledice. Malarična komisija Zveze narodov se je poslužila njegovih izkušenj ter določila, kako se je treba braniti malarije: dnevno je treba vzeti 6 zrn cinina, če pa je človek že obolen, 15 do 20 zrn dnevno 5 do 7 dni. Blagodejne posledice cinina vidimo iz nekaj primerov. L. 1916. so imele antantne države 150.000 mož na Balkanu. Iste jeseni je bilo samo še 20.000 mož na bojišču, vse drugo pa po bolnicah, ker je obolelo od malarije. Francoski profesor Sergent je začel zdraviti vojake s kininom in v enem letu se je

število malarično obolenih vojakov znižalo za 94%. V abesinski vojni je italijanska vojska pod nadzorom prof. Castellanija dnevno uživala kininova zrnca. Zaradi tega je med l. 1935. do 1936. v italijanski vojski, ki je štela preko 600.000 mož, bilo samo 2334 malarično obolenih in od teh je samo 23 vojakov za malarijo umrlo. Tudi v španski državljanski vojni je bilo na obeh straneh obligatno uživanje cinina.

Sir Ronald Ross, katerega odkritje slavi civilizirani svet danes, je rešil nešteto človeških življenj in odrešil človeštvo ene izmed najtežjih bolezni.

Orjaško rusko petmotorno letalo

Rusko letalstvo napreduje z ogromnimi koraki. Vsi svetovni listi prinašajo vest o poizkusnem poletu novega orjaškega veleletala, ki se more primerjati z l. 1936 zrušenim veleletalom »Maksimom Gorkim«. Letalo pripada tipi URSS L 1760, dolgo je 63 m, je nad 7 m visoko, na krilih je montiranih pet motorjev, ki zmorejajo skupaj 7000 do 8000 konjskih sil pogona. Lastna teža stroja znaša 31

ton, obtežen je lahko s 45 tonami Poročali smo že, da lahko vzame veleletalo na krov 64 potnikov in 8 mož posadke. V sprednjem delu je lep salon za 14 oseb, v ostalem delu trupa sta še dva večja salona, manjši prostor, bife in umivalnica. Kabine so na krilih. Orjaško letalo lahko doseže brez težav višino 5000 metrov!

Koliko je še zlate rude na svetu?

Neki angleški geolog je izračunal, da ne bo po dvajsetih letih več zlata na svetu. To pa v primeru, če bo svet še nadalje tako gospodaril z zalogami zlata in jih ropal. Anglež je izračunal, da je bilo od okritja Amerike do letos izčrpanih približno 33.350 milijonov gramov finega zlata. Od tega odpade več kakor polovi-

ca na zadnjih 40 let.

Tehnični napredek 20. stoletja je torej sporedno dvignil tudi produkcijo zlata. Čeprav bi se sedanja letna produkcija 600 milijonov gramov zlata ne povečala, vendar sodi pesimistično angleški strokovnjak, da bodo v dvajsetih letih vse zaloge zlata izginile.

Grozna najdba v okolici Amsterdama

Nedaleč od železniškega nasipa pri Berneveldu na Holandskem se je primeril strašen zločin. V grmovju so našli razmesarjeno žensko truplo v zaboju brez glave in nekaterih delov telesa, tako da je bilo težko identificirati žrtev. Del perila, v katerem je bilo okrvavljeno meso, so pokazali vsem pericam Amsterdamu. Tako so ugotovili, da je perilo last neke gospe, ki je izginila pred tedni. Bila je to žena Korensa, majordomusa na ladji parobrodarskega društva »Nederland«, ki prevaža potnike med Batavio in

Amsterdamom.

Policija je preiskala Korensovo stanovanje in ugotovila, da se je v zapuščen hiši izvršila že pred dvema mesecema ve lika tragedija. Sledove krvi so našli v kuhinji. Dognali so, da je neki stari pomagal Korensu prenesti zaboj z razmesarjeno žrtvijo na avtomobil, ki je čakal na ulici. Mož je svojo ženo skril v grmovju, za njim so poslali radiogram in policija ga je v Bataviji aretirala. Ozadje zločina je bilo ljubosumje.

V varstvo živali

Ljubite živali, ljubite vsako rastlino in sleherni reči. Če boš vse ljubil, se ti bo razodela božja skrivnost v vseh rečeh, in ti boš končno objel ves svet z ljubeznijo. Ljubite živali, kajti Bog jim je dodelil osnovno modrost in brezskrbno veselje. Ne motite jih, ne mučite jih, ne jemljite jim veselja, ne ravajte proti božjim postavam. Človek naj se ne povzdiguje nad žival, kajti one so brez greha, ti pa, o človek, v svoji namišljeni veličini, pretvarjaš s samim svojim pojavom zemljo v gnilobo in puščavo za seboj sled trohno-be. Vsem živalim bi bilo prijetneje v tvoji bližini, če bi bil ti sam boljši.

Dostojevski.

Krutost proti živalim je ena najbolj značilnih pregreh nizkotnega in neplemenitega naroda. Kjer jo opazimo, je gotovo znamenje nevednosti in surovosti, katerega ne morejo pregnati vsa zunanja znamenja razkošja.

Humboldt.

Živalim nismo dolžni usmiljenja, ampak pravičnosti. Usmilimo se grešnika, ne pa nedolžne, zveste živali, ki pogosto preživlja svojega gospodarja in nima od tega drugega kakor borno hrano.

Schopenhauer.

Krutost proti živalim, tudi že samo brezčutnost proti njih trpljenju, je po mojem mnenju eden najtežjih grehov človeštva, to je tudi podlaga človeške pokvarjenosti. Nikoli nisem pomislil na milijone teh potrpežljivo in tiho prenašanih bolečin, ne da bi me težilo. Ako ustvari človek drugim toliko trpljenja, ali ima potem pravico, da se pritožuje, če sam trpi?

Romain Rolland.

Tudi živali imajo muzikaličen posluh

Miške - kanarčki — Koncert opičjega zbora — Zamaknjeni delfini in muzikalične podgane

Muzikalnost živali lahko sodimo po tem, če so živalski glasovi prijetni za naša ušesa in če živali reagirajo na glasbo. Ptičje pevke nam prijetno pojo, toda med pevce lahko v gotovem pogledu prištevamo tudi miške. So miši, ki umejo »peti kakor kanarčki«. Imele so celo nekoč čast, da so nastopile na evropskem radijskem koncertu. Kritiki so seveda odklonili sorodnost s kanarčki, no, glasbene sposobnosti pa miškam vendar niso odrekli. Miške, ki se javljajo na večer, evkrutajo razne glasove, da jih čuješ že 20 korakov daleč.

Prirodoslovec Schomburgk poroča o koncertu opic. Nekoč je šel s puško na rami zgodaj v pragozd. Naenkrat je začul stra-

no rjojenje, kakor da so se drle vse živali pragozda. Šel je v smeri kričanja in posrečilo se mu je, priti blizu. Na visokem deblu so se sedele opice in uganjale svoj »koncert«. Dirigenta sicer ni bilo, vendar je vladala v glasovih neka skladnost. Zdaj so opice na mah odnehale, pa se hkrati spet oglasile. Opičji glas je bil večkrat podoben kruljenju svinj, potem spet rjojenju jaguarja. Šmešno je bilo videti živali, ki so se držale zelo resno in se druga drugo opazovale.

Neka ribiška družba je izplovila na morje. Nedaleč proč so se dvignili iz morja delfini in se jeli prekopicavati na valovih. Mornar je vzel harmoniko in zaigral. Delfini so prenehali s svojo gimnasti-

ko, se približali ladji, jo obkolili in zamaknjeni poslušali. Ko je godba utihnila, so odpluli dalje, čim je pa mornar harmoniko znova nategnil, so spet priplavali bliže in poslušali, kakor da bi jih kdo začaral.

Znane so vražarske produkcije s kačami. Carovnik svira na piščal, plazilke predvajajo svoj kačji ples po taktu godbe. Od vseh živali so najmuzikalnejše podgane in miši. Sviranje na violino jih izvabi iz lukenj. Tiho se priplazijo bliže, na strah in opreznost pozabijo. Neredkokrat so miši sredi dneva preplašile mlado pianistko, ki se je poizkušala na klavirju, da je zbežala...

— Škoda, zdaj se morava ločiti. Pristal bom namreč tam preko...

Šah

Ruben Fine — šahovski prvak USA

Tik pred odhodom šahovske reprezentance USA na olimpiado v Buenos Aires je bil zaključen v New-Yorku letošnji turnir za prvenstvo USA. Naslov prvaka je branil večletni prvak Reshewsky, ki mu Fine doslej ni mogel sneti te ponosne krogne. Že prejšnja leta se je bil med obema slavnima šahovskima velemojstrima ogorčen boj za ameriško prvenstvo. Vendar pa je bilo samo vprašanje časa, kdaj se bo Fine posrečilo potisniti Reshewskega s prestola. Zato je bil tudi letošnji turnir v tem znamenju. Borba med obema velemojstrima je dala sicer samo remis, toda Fine se je med ostalimi konkurenti boljše odrezal ter je z naskokom pol točke letos prvič osvojil naslov prvaka USA.

Končni rezultat turnirja: Fine 8 in pol, Reshewsky 8, Horowitz 6, Pinkus 5 in pol, Santasier in Seidman 4 in pol, Helmann 3 in pol, Elvested, Green in Blumin 3, Adams 2 in pol in Jaffe 0 točk.

Zvezda mladega Rubena Finea že več let svetlo sije na svetovnem šahovskem nebu. Fine velja danes za enega med najmočnejšimi svetovnimi velemojstri, mnogi ga smatrajo za bodočega svetovnega prvaka, in zelo verjetno je, da je tega mnenja tudi sam sedanji svetovni prvak dr. Aljechin, ki bi moral igrati match za svetovno prvenstvo s Florom, Keresom in revanšni match celo z dr. Euweom. Vse te namere pa so padle v vodo, ko je dr. Aljehin v nekem intervjuju v Argentini izjavil, da matcha ne bo igral s Keresom, ampak z nekim ameriškim velemojstrom, in to ne s Capablancem. Dr. Aljehin sicer Finea ni imenoval, toda jasno je, da je mislil samo njega. Po lanskem znamenitem »AVRO« turnirju je menda dr. Aljechin, ki je izgubil obe partiji proti Fineu, presodil, da je Fine najvrednejši med vrednimi, da igra z njim match za svetovno prvenstvo. Kaj podrobnejšega o tem za enkrat ni znanega, sestanek velemojstrov v Buenos Airesu, kjer bodo na olimpiadi zastopali svoje države, pa bo menda prinesel jasnost tudi glede tega vprašanja, ki že toliko časa razburja svetovno šahovsko javnost.

Ruben Fine igra danes odlično šah. Njegova igra je lahka ter spominja na mladega Capablanc, polna je živih idej in fantazije ter bogatih kombinacij, ki so vse grajene zelo precizno in solidno. Vse velike partije Finea se odlikujejo po mirni solidnosti in pozicijski točnosti. Včasih Fine poskuša tudi z Laskerjevimi metodami, vendar pa mu ta način igre ne prija. Fine je tudi odličan ekonom s časom, pravo nasprotje Reshewskega, ki je stalno v časovni zadregi. Skratka: Fine ima že danes vse lastnosti, ki so potrebne šahovskemu kralju sveta.

S turnirja za prvenstvo USA prinašamo danes dve Fineovi partiji.

140. NIEMCOVICEVA OBRAMBA

Beli: Reshewsky Črni: Fine

1. d4, Sf6 2. e4, e6 3. Sc3, Lb4 4. e3, d5 5. Sf3, c5 6. Ld3, 0-0 7. 0-0, dxc4 8. Lxc4, Sc6 9. a3, La5 10. Sc2, exd4 11. Sxd4, Sxd4 12. exd4, Dd6 13. Lg5, Sd5 14. Tac1, Ld8 15. Ld2, Lb6 16. De2, Ld7 17. De5, Dxe5 18. Sxe5, Tfd8 19. Lg5, Sf6 20. Sxd7, Txd7 21. Lxf6, gxf6 22. d5, exd5 23. Ld3, Te7 24. Tfd1, Te5 25. g3, Kg7 26. Kg2, Tad8 27. Te2 in remis.

141. DAMIN GAMBIT

Beli: Fine Črni: Elvested

1. d4, d5 2. e4, e6 3. Sf3, e6 4. e3, Ld6 5. Ld3, f5 6. 0-0, Df6 7. Sc3, Sh6 8. b3, 0-0 9. Lb2, Sd7 10. Dc1, De7 11. a4, Tf6 12. La3, Sf7 13. Lxd6, Dxd6 14. Da3, Dxa3 15. Txa3, a5 16. Tfcl, Kf8 17. Ta2, Ke7 18. Sd2, Sd6 19. f3, Se8 20. e4, e5 21. exd5, exd4 22. Se2, exd5 23. Sxd4, dxe4 24. fxe4, Se5 25. Lb5, f4 26. Ta2e2, Le6 27. Te5, Sd7 28. e5!, Tg6 29. Sxe6, Txe6 30. Lxd7, Kxd7 31. Sc4, b6 32. Td1+, Ke7 33. Ted5, Ta7 34. Td8, Te7 35. Tb8, Tce6 36. Tb7, Te7 37. Tb8, T7e6 38. Td5, Se7 39. Td6, Kf7 40. Tb7, Ke7 41. h4, Ke8 42. Txe7! in črni preda.

Amaterski turnir v Zagrebu

12. kolo je prineslo senzacijo. Vodilni v A skupini Gligorić je doživel svoj prvi poraz, ki mu ga je prizadejal B. Pavlović, zaradi prejšnjega naskoka pa je še vedno ostal v vodstvu, tik za njim pa je Ljubljčan Šiška, ki je zelo lepo popravil svoje poraze iz slabega starta. Velikega kavalirja se je izkazal prof. Gabrovšek. Partijo proti Filipčiču mu je vodstvo za-

pisalo kot dobljeno zaradi kontumace, ker Filipčiča ni bilo pri igri. Prof. Gabrovšek pa je vložil protest proti tako dobljeni igri. Igro sta potem Gabrovšek in Filipčič ponovila ter je končala remis.

Rezultati 12. kola. A skupina: Gottlieb—Aljas 0:1, Feuer—Pavlović S. 1:0, Medan—Majstorović 1:0, Šiška—Muha 1:0, Pavlović—Gligorić 1:0, Licul—Rajković

1:0, Drašić—Ivkov 0:1, Mlinar—Jerman 0:1.

B skupina: Slokan—Kohn 1/2, Šubarić—Stakić 1:0, Weiss—Kurjački 1:0, Savić—Lončarić 1:0, Sorli—Muždeka 1:0, Cindrić—Berner 0:1, Gabrovšek—Carev 1:0, Rabar—Filipčič 1:0.

Neodigrane partije: Drašić—Mlinar 0:1 in Filipčič—Gabrovšek 1/2.

Stanje po 12. kolu. A skupina: Gligorić 9 in pol, Šiška 8 in pol, inž. Feuer, B. Pavlović, Rajković 7 in pol, Jerman 7 (1), Majstorović 7, Licul 6 (1), Gottlieb 6, Drašić, inž. Ivkov 5 in pol, Mlinar, S. Pavlović 4 in pol, Medan, Muha 3 in pol in Atijas 2 in pol točke.

B skupina: prof. Gabrovšek 10, Sorli 9 in pol, Rabar 9, Berner, Savić 8 in pol, Carev 7, inž. Weiss 6 in pol, Slokan 5 in pol, Stakić 5, Kohn 4 in pol, Lončarić 4, Filipčič in Muždeka 3 in pol, Cindrić 3 in Kurjački pol točke.

143. SPANSKA OTVORITEV

(4. kolo zagrebškega turnirja)

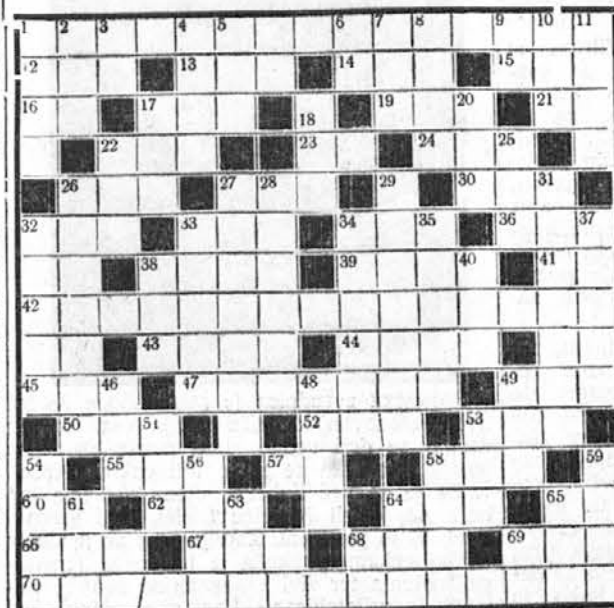
Beli: Gottlieb Črni: Mlinar

1. e4, e5 2. Sf3, Sc6 3. Lb5, a6 4. La4, Sf6 5. 0-0, Sxe4 6. Te1 (najboljše je 6. d4), toda beli postavlja zanimive zanke), Sc5 7. Sc3?, Sxa4 (in črni je res padel v zanko) 8. Sxe5, Le7 9. Sd5!, 0-0 10. Sxc6, dxc6 11. Sxe7+, Kh8 12. Dh5, (grozi 13. Te4 in 14. Dxd7+! in mat), Dd6 13. d3, Le6 14. Dh4, Tfe8 15. Lg5, Sb6 16. Te4, Ld5 17. Lf4, Dd7 18. Te5 (spet grozi Dxd7+), Txe7 (na 18... h6 bi sledilo Lxh6) 19. Dxe7, Dxe7 20. Txe7 (s kvaliteto več ima beli dobljeno končnico), Ld5 21. e4, Sa4 22. Te1, Sb2 23. Txe6, Ld5 24. Le5, Sxd3 25. Lxg7+, Kg8 26. Lxf8, Kxf8 27. Txe7, Sc5 28. Txd7 in črni preda.

Ne pozabi naročnine!

Križanka

Sestavil Ivo Kočvar, Maribor

Vodoravno: 12. voda v golovem stanju; 13. mesto ob Tiberi; 14. števniki; 15. del obleke ali suženj; 16. del voza; 17. vrsta košare; 19. žuželka; 21. osebni zaimek; 22. nizek glas; 23. karta; 24. števniki; 26. domačija; 27. poveljnik Tatarov; 30. mera elektrike v skrajšani obliki; 32. nemčen; 33. tečaj; 34. skrajšano žensko ime; 36. doba; 38. kraški veter; 39. isto kot 26. (samo drugi sklon); 41. tuj zaimek; 43. ženska oseba iz grškega bajeslovja; 44. teža čistega blaga; 45. turška mera; 47. dobiček (drugi sklon); 49. žensko ime; 50. češka pritrdilnica; 52. kratice za Rimo-katoliško akcijo; 53. slikarska potreščina; 55. pristanišče na Finskem; 57. nikalnica; 58. vodna žival; 60. francosko zlato; 62. prva žena; 64. naselbina; 65. zaimek; 66. svetla reč; 67. reka v Romuniji; 68. oblika vode; 69. reka v Srbiji. — 1., 42. in 70. vodoravno dajo znano slovensko pesem.

Navpično: 1. suh; 2. gozd; 3. predlog; 4. bog ljubezni; 5. mesto v Jugoslaviji; 6. zaimek; 7. število; 8. zabela; 9. ploskovna mera; 10. ptica; 11. gora na Koroškem; 17. prislov; 18. reka na Poljskem; 20. predplačilo; 22. igličasto drevo; 25. ima vsak človek; 26. novorojenka; 28. moško ime; 29. žensko ime ali tuje ime za vijolico; 31. predhodnik; 32. važno; 33. razvoj; 35. znani italij. izdelovatelj gosli; 37. del amfi-

teatra; 38. tujka za plesno prireditev; 40. veznik; 46. žensko ime; 48. del očesa; 49. primitivno uspalno sredstvo; 51. števniki; 53. del glave; 54. barva obraza; 56. omot; 58. del pluga; 59. gorati kraj v Jugoslaviji; 61. ulica (franc.); 63. angleško pivo; 64. električna mera; 65. kurir; 69. veznik.

27. in 34. navpično, neposredni vzroki sedanje politične napetosti.

uporabljamo tudi krom in jod, najboljše kemijsko sredstvo pa je ozon, ki uniči vse klice, in ki ne spremeni okusa vode. Ozon se pridobiva na kemični način in z elektrolizo.

Pomenki z mladino

Vladko Kos. Zadnjič sta bili priobčeni dve Tvoji pesmi, tokrat bosta prišli najbrže znova dve na vrsto. Veseli me, da si priromal, kakor pišeš, na Pegazu iz Prekmurja še na morje, da se Ti tam dobro godi in da mi pošiljaš z morja pozdrave in pesmi. Kakor vidiš, te je »Večernik« za mladino našel tudi v Bakru. Pesmi nekam tečejo, da jih z veseljem objavljam. Upam, da se boš kmalu oglašil! Pošlji tudi ugankarski drobč za zadnjo stran! Te lepo pozdravljam!

Smešnice

Maljo preveč.

Oče sinku: Plačal sem Ti stanovanje in hrano, dal sem ti denar, kaj bi rad še od mene?

Sinko: Da bi šel še namesto mene v šolo.

Ni kriv.

»Brankec, včeraj sta bili na mizi dve oranži, danes pa je samo še ena. Kaj to pomeni?«

»To pomeni, da druge nisem zapazil.«

Pri zdravniku.

Zdravnik: Iztegni jezik! Še bolj! Cisto!

Otrok: Ne morem več ker je pri-trjen.

Modrijan.

»Povej mi, kam je dalje: do Avstralije ali na mesec?«

»Do Avstralije.«

»Zakaj?«

»Zato, ker mesec vidimo, Avstralije pa ne.«

Križanka

Vodoravno: 1.

nastaja pri dimu; 5. razum (naro-bel); 6. švicarski prakanton; 7. oblika glagola seliti; 9. prostor za igre iz starih časov (4. skl.); 10. dan (nemški).

Navpično: 1. povrano oz. zaimek; 2. sredstvo proti čarovnijam; 3. (pomlad) sejano žito; 4. konec; 5. roko-delec; 8. izgovorjava črke »r«.

Za mlade znanstvenike

Oče je dal sinu 20 din, dedak pa je dal vnučku 40 din. Zaradi tega je imel oče v žepu 60 din manj, sin pa samo 20 din več. Na kak način se je moglo kaj takega zgoditi? Kdo je tako bistre glave?

Rešitev križanke

Vodoravno: 1. loka; 4. Re; 5. on; 6. anafi; 8. konec; 9. uboga; 10. lama.

Navpično: 1. lenoba; 2. kolega; 3. Anica; 4. Lukar; 7. mona.

Rešitev zvitiga računa

Računar se je zmotil pri zadnji operaciji, ko je krajšal (7 — 5 — 2) na obeh straneh enačbe; kajti člen (7 — 5 — 2) je enak 0 ter se kot tak ne sme krajšati. Konec bi se moral glasiti 7 × 0 = 5 × 0; kar da 0 = 0.

»Večernik«

za mladino

Leto 1

Maribor, 20. avgusta 1939

Štev. 33

Povest o jelovem gozdu

(Po Karlu Ewaldu)

Prišla je zima; zapadel je sneg in zapihal veter. S stare jelke je odpadla veja za vejo, dokler se ni neko noč jelka podrla. Mimo je prišel gozdar, zmajal z glavo in rekel:

»Tako močno drevo je bilo, pa ga je skozi noč pobralo.«

»Metulj...« je hotela povedati stara jelka, pa je bilo že konec z njo.

Ko pa se je vrnilo poletje, so dobile veje jelk nove poganjke. Vejeve je poglajlo majhne svetlozelene vršičke in jelkam se je vrnila vera v življenje.

»Še smo gospodarice gozdov!« so pošumevale in dvigale svoje glave.

Ali prvi topli dan pomladi so se odprle vse bube, iz njih pa je izletelo na tisoče metuljčkov. Metuljčki so zgledali lepo kakor njihove matere, ahi bilo jih je toliko, da so jelke vztrepetale.

»Ne, ne, pojdite drugam, poiščite si drugo drevje, me vas ne moremo več sprejeti,« so začele prositi jelke.

»Samo nekoliko jaj bomo izlegli na vaših vejah«, so jim odgovarjali metuljčki s tihim in skromnim glasom.

Naj so se jih jelke še tako otepale in dvigale v nebo svoje gole veje, metuljčki so posedli na debela in začeli nesti jajca. Zatem so popadali na tla in pomrli kakor njihove matere, le da jih jelke niso več obsipale

z zelenimi igličevjem in niso pele za njimi več pogrebnih pesmi, saj je bila še komaj katera zelena iglica na vejah.

Ob svojem času pa so se izvalile iz jajčkov nov gosenice. Bilo jih je toliko, da se jih ne bi dalo več prešteti.

»Hrane, hrane, hrane!« so začeli kričati.

»Nimamo več hrane!« so jim odgovarjale jelke.

Gosenice so se pa vrgle na nove in mlade poganjke ter jih požrle. Ko so požrle poganjke, so se po niti spustile na drugega. Če so popadale na tla, so se znova popele na drevo. Pogled na ves gozd je bil več kakor žalosten.

»Z nami je končano!« so začele vzdihovati jelke, gosenice pa so še kar naprej zahtevale: »Hrane, hrane...!«

Prišel je gozdar, videl opustošenje v gozdu in se skoraj razjokal. Prav nič ni vedel, kaj naj napravi.

Jeseni so se gosenice zabulile. Pozimi pa se je podrla še več jelk kakor lansko leto. Ko pa je prišla pomlad, je bilo še slabše. Polovica gozda je bila kakor izumrla, metuljčkov pa je bilo toliko, da so jelke izgledale, kakor če bi jih zasipal sneg. Veter je raznašal metuljčke na vse strani, da je bilo še gozdno jezero pokrito z njimi. Gosenic pa je bilo že toli-

Film

Pariz - izza septembrskih dogodkov

FRANCOSKI FILMSKI REŽISER LEON MATHOT JE IZDELAL ZANIMIV FILM, KI PRIKAŽUJE FILMSKI ATELJE V ČASU IZBRUHA LANSKE SEPTEMBRSKE KRIZE

Znani francoski književnik Claude Aveline, ki se zanima za film in filmska vprašanja, je tole zapisal o francoskem filmu. Veteran francoskega filma je vsekar Belgijec Leon Mathot. Kot filmski igralec je nastopal že pred 1914 letom, vendar je še dolgo igral na odrskih deskah, preden se je docela posvetil filmu. Prvi njegov film datira iz leta 1928 in nosi naslov „Zavetišče“ (Le Refuge); snov je dramatska. Malo za tem je Mathot napravil enega izmed prvih francoskih zvočnih filmov: „Skrivnost vile Rože“ (Le mystère de la villa Rose), napet detektivski komad, ki je ostal mnogim gledalcem za vedno v spominu. Od takrat je Mathot mnogo produciral. Njegovo najnovejšo delo, ki je prepolno reminiscenc iz zadnjih evropskih dogodkov, ima zanimiv naslov „Neposredni klic“ (Rappel immédiat). Tekst za zvočni film je napisal A. P. Antoine.

Dogodki, ki so prikazani v filmu, so vzeti iz najbližje preteklosti, in še vsakomur v živem spominu. Snov je vzeta iz septembrske krize lanskega leta, ko so nekateri vojaški obvezniki dobili takojšen vpoklic v armado. Ni bilo tako lahko ustvariti vzdušja, v katerem so se odvijali ti dogodki polni skrbi in zanosov, solz in smeha, zasebnih skrbi in vsesplošnega pobratenja. Režiser Mathot je v delu uspel. Izbral si je okolje, ki ga najbolje pozna in ki bo povrh tega publiko najbolj zanimalo.

Filmski atelje. Božanska zvezdnica, na vse strani pokorni igralci, nervozen režiser (v dovršeni kreaciji Guillaume de Saxa), množica anonimnih sodelavcev, dekoraterjev, masinistov, električarjev itd. V to sfero udari znenada vest o delni mobilizaciji kot strela iz jasnega neba. Vojaški pozivi so popolnoma zmešali vsakdanje življenje filmskega ateljeja. Življenje poedincev je vrženo iz dnevnega tira, njihovi medsebojni odnosi so docela zamenjani in pretrgani. Iz načina, kako je režiser Mathot prikazal to „revolucijo“, sije mnogo resnice, humanega čustva iz zdravega humorja. Že ta stran filma je tako zanimiva, da se nam dozdevajo filmsko zapletena dejanja skoraj odveč. V filmu vidimo enega izmed velikih diplomatov, ki je odločen pacifist (Eric von Stroheim), njegovo soprogo — hollywoodsko zvezdnico rojeno nekje v pariški okolici (Mireille Balin), dva mlada Francoza — vojaška obveznika (Roger Duchesne in Bernard Lan-

cret). Gledalci bodo doživljali vse njihove ljubezni, katerim je mobilizacija zmešala račune, in se bodo končno sami znašli pred nevarnostjo nove vojne. Vse to je tisto, kar ustvarja globljo vrednost in težo novega Mathotovega filma. „Neposredni poziv“ je v malem podoba Pariza, ki ga je poglajlo iz vsakdanjega življenja.

Greta Garbo

Božanska zvezdnica je stara danes 33 let. Svoje stanovanjske hiše menja vsak mesec, vendar se drži vedno kraj morja ob Santa Moniki. Poročila se ni še niti enkrat. Absolvirala je že več ljubezni, njena največja ljubezn pa je bil Maurice Stiller, tisti srečnejši torej, ki jo je odkril. Zadnje čase se je Greta Garbo nekam umaknila iz hrupnega filmskega življenja ter živi z nekaterimi svojimi prijatelji in prijateljicami. Lani ni zvezdnica nastopila v nobenem novem filmu, letos pa jo že zmagajo v novem velefilmu »Ninočki«, kjer bo Greta Garbo prvič nastopila v komediji. O filmu smo že poročali.

f. „Pot v Tilsit“ na filmskem platnu. Režiser Veit Harlan se je vrnil koncem prejšnjega meseca iz vzhodno-pruskega mesta Tilsita, kjer je končal snemanja za novi Tobis-Cinema film „Pot v Tilsit“. Film je

Paul Muni — najboljši sodobni igralec

Kakor smo že večkrat poročali, bo nova filmska sezona prišla v znamenju do danes največjega izdelanega filma „Juarez“, v katerem bo igral glavno vlogo Paul Muni. Paul Muni je danes najmočnejši filmski igralec. Vsi najmočnejši ameriški filmi, ki smo jih gledali v zadnjih letih, so bili skoraj vedno povezani z njegovim imenom. Videli smo ga kot Zo-

laja v filmu, ki je prikazoval znano Dreyfusovo afero, te dni pa ga bomo videli v Mariboru, v filmu „Rešitelj človeštva“, kjer si je nadel masko znamenitega Louisa Pasteurja, pred nekaj meseci pa je igral v velikem filmu „Dobra zemlja“, ki so ga posneli po romanu angleške pisateljice Pearl Buckove. Iz zadnjega filma je vzeta tudi naša slika.

posnet po istoimenski noveli nemškega pesnika Sudermana.

V Splitu bodo začeli snemati film „Otok naseljenih brodov“. V Split je že prišel ravnatelj Tobis-filma iz Berlina Schreiber, da bo pripravil vse potrebno za snemanje enega izmed najnovejših zabavnih zvočnih filmov. Pokrajinsko obe-

leže filma bo posneto iz splitske okolice. Te dni je Schreiber prehodil vso splitsko okolico ter si izbral motive za novi film, ki se bo imenoval „Otok naseljenih brodov“. Glavno vlogo bo igral v filmu Harry Piel, ki bo film tudi režiral. Pri snemanju bo sodelovalo okrog 60 igralcev, ki bodo prišli te dni v Split.

ko, da so se pod njimi šibile veje.

Jelke so že zdavnaj izgubile vsako nado ter so molče in ponosno čakale na zadnjo uro. Ni minil dan, da se ne bi podirilo katero drevo. Vse gozdne poti so bile že pregrajene s trohnečim steblovjem in suhimi vejami. — Stari gozdar je redkokdaj prišel v svoj pred leti še tako ponosni jelov gozd, če pa ga je zanesla pot mimo, so mu privrele solze iz oči.

»Moj gozd, moj krasen gozd!« je vzdihoval. »Človeška roka te ne more več rešiti.«

Ko je on tako tožil in obupoval so se pojavile nad jelovim gozdom majhne črne pičice, neke vrste ose, ki so začele prebadati bube in leči v nje svoja jaca. Iz njih so se izlegli mladiči, in medtem ko so gosenci žrle jelke, so začele ose žreti mlade metuljčke.

Prihodnje poletje, je ostalo le nekaj bub. Kožice črvičev so ležale suhe in razpočene na vejah, v njih pa so ležali osji mladiči.

Leto za tem je bilo zelo malo metuljčkov, pač pa je bilo več os. Skozi gozd sta prišla gozdar ter človek z naočniki in botanično torbo. Botanik se je zanimal tudi za živalstvo, pa je prišel pogledat, kaj so napravili metuljčki z gozdom. Gozdar mu je povedal, kako je bil gozd svoje dni lep in velik in mu potožil, kako raste danes v njem samo še praprotni ruševje. Na jelovem gozdu je ležala grobna tišina, sonce pa je žgalo osušeno drevje.

»Metuljčkov ni več,« je dejal gozdar, »najlepši del gozda pa je le uničen. Čudim se le, kako da ni več metuljev.«

»To so napravile ose,« je povedal botanik.

»Naj jih Bog blagoslovi!« se je zavihtel gozdar, človek z naočniki pa

je rekel, da niso ose nič boljše kakor so metulji.

»Kaj takega pa še nisem slišal,« se je začudil in ustrašil gozdar.

Botanik je mirno sedel na padlo jelkino deblo in se zagledal v uničen gozd. Čez čas pa je dejal:

»Toda je bil pregost jelov gozd, pa so prišli metuljčki in ga zredčili. Ko pa je bilo že preveč metuljev, so prišle ose in jih uničile. To ni ničesar drugega, kakor nekakšna policijska služba v prirodi. Poglejte v višino! Nešteto os pleše po zraku. Morale bi poginiti, če bi ne bilo metuljev. Te ose si ne želijo ničesar bolj kakor to, da bi bil ves vaš jelov gozd poln metuljevih gosencov.«

»Jaz bi pa želel, da bi bil moj gozd vedno poln.«

»Za nekaj let bo znova. Če bo pregost, bodo znova prišli metulji in ga uničili, za njimi pa znova ose in jih uničile. Dogajalo se bo to vse dotlej, dokler se ne bo človek toliko spame-toval, da bo sam skrbel zato, da ne bo gozd pregost, da se ne bo preveč razrastel.«

KONEC

HREPENENJE

VLADKO KOS

Pred mano valovi poneči hitijo,
le voda, le morje kod reže oko,
galebi v vrhovih palm vitkih

močijo,
a v sinji gladini trepeče nebo.

V valove zrem... V srcu vstaja

nemir mi
in čudna tesnoba srce mi teži,

ko išče oko mi v daljavi nelzmeri,

ko srce občuti: od doma sam si.

Brezmejno kot morje je zdaj

hrepenenje
in silno, da odtrgal bi skale z roko,

a sonce smehlja in se boža drhtenje
valov tisočerih, ki srcu pojo...

Voda je pol življenja

Brez vode bi ne bilo življenja, vendar vedo ljudje le malo o njej. V prirodi se prav za prav ne zgodi nobena izprememba, kjer bi ne bila zraven voda. Skratka, brez vode bi ne bilo življenja.

Človeško telo izgubi dnevno več litrov vode. Vodo človek pije, ali pa nastaja v njem pri izžigevanju hrane. Kot taka je voda človeku potrebnejša od vsake jestvine. Pri izgubi 22% vode iz telesa nastopi smrt, a že pri izgubi 10% vode se pojavi pri človeku slabost, telo pa se začne potresati. Človeško telo se sestoji iz 87% vode in samo iz 13% trdnejših snovi.

Voda je hranljiva že sama po sebi. Uporabljamo jo pa tudi za čiščenje, pri kuhi in tako dalje. Lahko bi rekli, da se meri civilizacija kakšnega ljudstva po uporabi vode.

Voda je pa lahko tudi nevarna za zdravje. Prečestokrat se dogodi, da okužena voda povzroči cele epidemije.

Voda, ki jo uporabljamo, kroži ne-nehoma med atmosfero in zemljo. Zaradi sončne toplote izpareva zemeljska in morska voda, se kondenzira v vodene pare in prihaja znova na zemljo kot rosa, megla, dež, sneg ali toča. Izpodnebno vodo nazivajo v znanstvenem svetu meteorska voda. Padavine vpije deloma zemlja, deloma po znova izhlapijo v ozračje. Vodo ki ostane na zemlji, delimo v podtalno in površinsko vodo.

Meteorska voda, ki pada na zemljo kot sneg, dež, toča ali rosa je kemijsko čista, in ne vsebuje v sebi nikakih kužnih klic. Padavine očistijo zrak od plinov, raznih organskih snovi in druge nesnage, ki se nabere v zraku.

V deževnici ni nikakšnih soli, zato je mehka ter priporočljiva za pranje in umivanje. Vendar pa je deževnica prav zaradi pomanjkanja soli in ogljenčevih kislin nepitna.

Površinska voda se nahaja na zemeljski površini. Je mehka, kajti v sebi nima tolikšne količine soli in ogljenčevih kislin, kakor jih ima voda, ki prihaja na dan iz izvirkov. Prav tako ni pitna voda, ki teče iz postanih ribnikov jarkov in jezer, pač pa smemo piti vodo, ki teče po kamenu in peščenih jarkih, če ne teče skozi človeška naselja, in če je bistra in čista.

Morska voda je slana in topla, ter je ne moremo piti. Jezersko vodo lahko pijemo samo takrat, če voda iz jezera odteka, a še to vodo moramo zajeti nekaj metrov stran od obale.

Mineralni in ostali izvirkir dajojo dobro in svežo vodo; ter imajo v sebi dosti raztopljenih karbonatov in drugih kemijskih snovi: železo, jod in tako dalje.

Kakšno vodo smemo piti? Pitna voda sme imeti 7—11 stopinj C, ne sme imeti okusa ali vonja, ne sme vsebovati kužnih klic in ne sme biti pretrda.

Ker je zdaj čas izletov in počitnic, je prav, če vemo, kakšno vodo lahko brez bojazni pijemo. Večkrat se zgodi, da nikakor ne moremo dobiti pitne vode. Takrat je dobro, če jo prekuhamo. Seveda prekuhamo vodo, težko pijemo. Moramo jo oksidirati, kar napravimo tako, da prelivamo vodo iz višine 40 cm iz ene posode v drugo. Lahko pa slabo vodo tudi razkužimo, če vržemo v vsakeh 10 l vode po 1 in pol gr klorovega apna. Takšno vodo pijemo šele čez dve uri, ko se očisti. Za čiščenje vode

Zanimivosti

Ali je bila kraljica Elizabeta moški?

Zgodovinske domneve, ki zbujačo senzacije — Kdo je bil Shakespeare, pa Jeanne d'Arc?

Okrog znamenitih mož in žen, ki so igrali v zgodovini vidno vlogo, se vedno rade pletejo legende in domneve. Tako je nedavno dokazoval neki italijanski znanstvenik, da je Napoleon prav za prav umrl v Schönbrunnu na Dunaju, na Sv. Heleno je bil preganjen neki njegov dvojnik...

Zdaj je angleški zgodovinar Kenneth A. Mallican objavil večje število dokazov za trditev, da je bila znamenita

angleška kraljica Elizabeta — moški!

Po Mallicanovi trditvi je prava kraljica Elizabeta umrla že v 10. letu, torej leta 1543, na gradu Overcourtu, kamor je bila poslana, ker je v Londonu razsajala kuga. Spremljevalci so se prestrašili kraljeve jeze, zato so mrtvo princeso zamenjali z nekim zelo podobnim dečkom, Johnom Nevilleom.

Med Mallicanovimi dokaznimi listinami so posebno važna nekatera pisma

princese, ki kažejo 1544. vse drugačno pisavo kakor leto prej. Dokazano je dalje, da so bili med 1544. in 1560 vsi služabniki na gradu Overcourtu na skrivnostni način odstranjeni. Leta 1600 so našli na grajskem dvorišču grob, z okostjem otroka v dragocenem oblačilu. Mallican tudi navaja, da je

Elizabeta jezdila v moškem sedlu

kadila navadno močan tobak in v nagli jezi je večkrat pobila moške na tla. Ni se pustila pregledati po zdravniku in nekoč je napisala: »Nikoli se ne bom poročila, kar je tudi nemogoče.« Imela je globok glas, vsak dan se je brila in na starost je postala plešasta.

Ni manj drzna je trditev ameriškega učenjaka J. Edgarja Morgana, ki trdi, da je bil slavn

Shakespeare polbrat kraljice Elizabete, mladi kralj Edward VI.

Edward je bil čudežen otrok, pesniko-

val in slikal je v sedmem letu, govoril je izvrstno latinski in v 13. letu je prevedel Cezarja in Aristotela. Umrl je 1553. Naslednja leta je bilo zaprtih in obglavljenih več ljudi, ki so trdili, da Edward še živi. Morgan ima celo vrsto dokazov za to, da se je kraljica Elizabeta sprijaznila z ujetim polbratom, ga povzdignila v svojega lordkancelarja, ki je nastopal pod imenom Francis Bacon. Za svoja dramatična dela si je pa Bacon izbral psevdonim William Shakespeare. Veliki angleški pesnik je tedaj bil kralj Edward VI.

Mladi francoski zgodovinarji so si izbrali za nalogo, preiskati preteklost Jeanne d'Arcove. Pravijo, da je bila

Jeanne hči brata kralja Karla VI.

Njen oče, princ Orleanski, jo je leta 1407. spravil v Domremy, kjer naj bi se na tistem vzgajala. Oče se je bal za hčer, sam je postal žrtev nekega atentata. Ko je Jeanne nastopila, je nosila kraljev grb.

Svinja v kadi

V Dubenu v Nemčiji se je primeril dogodek, ki je vzbudil med ljudmi obilo smeha. Neki kmet je napolnil zjutraj z vodo kad, da bi se čez dan malo ogrela in se zvečer v njej osvežil. Ko se je zvečer vrnil s polja in se že veselil sveže kopeli, je našel v kadi 400 kg težko svinjo in njene štiri mladiče. Zadovoljna je krutila predse, kmet si pa še danes beli glavo, kako je svinja prišla v kad iz zaprtega hleva.

NEVAREN VAMPIR OGROŽA DEKLETA

Med Našico in Slavensko Požego vzemirja prebivalstvo, posebej pa še ženski svet, nevaren vampir — visok moški, star do 50 let in različno obločen. Potika se po gozdovih in koruzi ter napada mlada dekleta. Poškodoval je že pet deklet, in eno deklet je celo zaradi tega umrlo. Orožniki iščejo vampirja že štiri mesece. Tudi kmetje bodo organizirali lov na vampirja, ko bodo opravili po njivah.

SMRT PO ZASTRUPLENEM MESU

V Niemirodu v Galiciji je po zaužitju mesa zbolelo 28 oseb. Meso je bilo pokvarjeno. Enajst od njih je že umrlo. Oblasti so mesarja zaprle.

Življenje kuje ljudem kaj neobičajne nezgode

Življenje terja vsak dan od ljudi celo vrsto nezdod. Nekatere izmed teh so res izredne. Leta 1909 je dvignil general Pablo Castillo v Nicaragui revolucijo. Ko je nekega večera sedel v svojem šatoru, obkrožen z zvestimi četami, je iznenada padel z neba meteor, prebil generalu lobanjo in ga ubil. Revolucije je bilo konec...

Junak je neki Cezar Bertram iz Lyona, v katerega je petkrat treščilo, a je še danes živ. Zaradi električne struje umrje vsako leto v Ameriki na tisoče ljudi. Posebno deca, ki ima zmaje, rada podležje strelam. Nedavno je neko letalo zadelo ob brzovarni drog. Zadnji del stroja se je vnel. Dva mehanika, ki sta prihitala z vodo gasiti sta obležala mrtva, ker je elektrika švignila preko pljuska nanju in ju ubila.

Nekega dne je vozil po glavnem mestu države Massachusetts avtomobil. Za njim se je vlekel curek bencina, rezervoar je puščal. Neki kadilec je vrgel ogorek cigarete na tla, bencin se je vnel in šofer

se je komaj še rešil iz avta.

V kopalni kadi je sedel neki Američan in se po naključju dotaknil električnega stikala. Struja je s tako močjo švignila v moža, da ga je vrglo iz kadi skozi okno na ulico...

Švicarski letalec, poročnik W. Meyer je leteč preko Alp opazil molnove v stroju. Srečno je odskočil s padalom ali, nesreča ne pride nikoli sama. Letalo se je zalelo v steno nad prepadom, sprožilo snežni plaz, ki je zgrmel preko strmine in pokopal pilota v padalu pod seboj...

Neki ameriški mlekar je imel suknjič pokapan od bencina. Ko je prižgal cigareto, se mu je suknjič vnel. Mož ga je naglo slekel in vrgel gorečega iz avta. Slučajno so goreče cunjice priletele na nekega konja. Konj se je splašil, zaletel se je v kup sena, ki je bil na mah v plamenu. Ogenj je švignil na sosedno hišo. Gasilni avtomobil je, vozeč na kraj požara, zadela ob pošto polopje, več gasilcev je padlo z avta in se ubilo...

V kratkem bo začel izhajati v »Večerniku«

nov roman iz življenja islandskih mornarjev...

Roman se dogaja najprej na japonskih obalah, kjer mornarji francosko-danske telegrafске družbe popravljajo kable, ki vežejo pod morjem posamezne kontinente med seboj. V prostem času se postaja ni in lepi Islandec Ericsson zaplete v skrivnostno ljubezensko pustolovščino s še vse bolj skrivnostno Japonko, ki mu v ljubezenski noči podtakne neko drugo ženo... Tu se začne zapletati mornarjevo življenje, ki konča v tragediji. Ko se mornarji vrnejo na Island in se predajo spet svojem staremu ribiškemu poklicu, spozna Ericsson ženo, v katero se je tra gično zaljubil — on, ki vse doslej ni poznal resne ljubezni in je žel pri ženah same uspehe, za kar so ga zavidali vsi njegovi tovariši. Ali takrat izbruhne na dan bolezen, ki se je mornar nalezal na Japonskem, in ki ga je mučila ves čas njegovega življenja. Mornar se »makne s svojo skrivnostno in strahotno boleznijo iz življenja v samoto. Kaj pa je napravilo dekle, ki se je zaljubilo vanj?

Rešil se je iz avta na dnu reke

Neobičajno bladnokrven mož je švedski inženir, ki je blizu Halmstadta na Danskem zgrmel z avtom v globino reke Nissan. Zaprla limuzina je obtičala na dnu reke, sedem metrov pod površjem. Inženir je vedel, da bo le tedaj lahko odprl vrata avtomobila, če bo pritisk v notranjosti enak vnanjemu pritisku vode. Odprl je tedaj na zadnji strani avta majhno okence in voda je jela počasi teči v notranjost. Medtem si je inženir slekel suknjič. Voda je zalila polovico prostora, mož je odprl še sprednje okence avta. Ko je voda že segla inženirju do vratu, je zajel sapo in z lahko odprl vrata. Z nekaj plavalnimi zamahi je dosegel površje reke, na katero je deževalo. Do obale je imel še osem metrov plavanja. Toda zid je bil tako opolzek in strm, da ni mogel kvišku. Nobenega človeka ni bilo, ki bi mu pomagal. Končno je le dosegel neko žico, po kateri je splezal na pomol. V bližnji garaži so inženirju dali avto, s katerim se je odpeljal v hotel.

Človek ima občutek, da je pričel znova živeti! je dejal junaški mož, ko je povedal svojo zgodbo o neverjetni rešitvi.

Skrivnosti Velikonočnega otoka

Potopljena indijska kultura je pred 5000 leti prodrla 20.000 km daleč v Tihi ocean

Dne 31. julija je umrl v Londonu v 80. letu življenja antropolog in raziskovalec Scoresby Routledge. Njegova žena Katarina je umrla že 1935, oba sta pa bila v znanstvenem svetu znana kot odlična učenjaka.

Routledge je bil doma iz Melbournea in se je že v mladih letih posvetil medicini. Iz kirurgije je prejel kot izvrsten strokovnjak celo nagrado. Toda mladega zdravnika je gnalo v svet, opustil je medicino in živel več let med Micmac Indijanci na Novem Fundlandu. Tu si je nabral mnoge izkušnje in znanstveno gradivo, kar vse je spretno izkoristil kasneje, ko je potoval po Afriki.

Na začetku našega stoletja je preživel najprej sam, potem pa z ženo več let v Vzhodni Afriki, kjer se domačinov evropske civilizacije še ni dotaknila. Napisal je več knjig, izgraditi si je dal posebno ladjo »Mano«, ki je postala prava pionirka na polju človekoslovja. Ladja je v letih 1912—1916 preplula 180.000 km morja, zakonea Routledge sta dosegla v tem

pogledu rekord morjeplovbe. Največ zaslug pa imata za poznavanje Velikonočnega otoka.

Velikonočni samotni otok, ali Rapa Rui in Waihu, kakor ga nazivajo domačini, pripada največjim zanimivostim naše zemlje. Leži 3600 km zahodno od šilenske obale, najbližji naseljeni otok je Pitkairn, 2000 km v stran. Holandski admiral Roggeveen je na veliko noč 1722. prvič stopil na 118 km² veliki otok, iz katerega molli 600 m visoki ugasli ognjenik k nebu. James Cook in francoski raziskovalci so pozneje večkrat poročali o otoku, ki ima mnogo kamenitih spomenikov potopljene kulture. Od marca 1914. do avgusta 1915. sta bivala na otoku zakonca Routledge, ugotovila orjaške kamnite like in grobove, ki odkrivajo izredno kulturo izumrlega rodu.

V letih 1920—22. sta zakonca Routledge drugič bivala na otoku. Prej je prehodil učenjak gorovje še malo znane Jamaice. To pot sta raziskovalca iskala sle-

dov, ki bi dokazali povezanost Velikonočnega otoka z Avstralskimi in Gambierovimi otoki. Prave uganke o stikih nekdanjih prebivalcev Oceanije pa nista mogla rešiti.

Sedanji prebivalci, ki jih je le nekaj sto, so sorodni negroidni skupini na sosednjih otokih. Mnoge njihove navade spominjajo na Melanezijce. Našli so celo kulturne znake Velikonočnega otoka, ki so podobni onim na Guamu. Nedavno je pa zbral W. v. Fedesy 1500 fotografij o napisih na kamnitih likih Velikonočnega otoka, na podlagi katerih je dognal, da izvirajo ti iz stare indijske kulture.

V davno minilih dneh, saj je najstarejša indijska kultura zamrla že pred 5000 leti, so pljuskali tedaj kulturni sledovi iz Indije preko Oceanije v Tihi ocean, do 20.000 km oddaljenega Velikonočnega otoka. Vsekakor je moralo bivati na danes razkosanem ozemlju južne Azije, kjer mole iz morja tisoči in tisoči otokov, nekdanj živalno ljudstvo, ki se ni stažilo morja.

Svetovni rekord v nezgodni smoli pa ima James Murray iz New Yorka. Mož je neke našel podkev in ker je veroval, da mu bo prinesla srečo, jo je pritrdil nad vrata. Ko je nekoč prišel domov, mu je padla pri odpiranju vrat podkev na glavo, mu prebila lobanjo. Nesrečnik je dobil pretres možgan, postal je slaboumen...

Nova odkritja iz življenja Tolstoja

Iz Tolstojevih zapuščine so bili objavljeni nekateri novi dokumenti, ki bodo z dnevnikom njegove žene Sofije Andrejevne izšli v posebni knjigi.

Kmalu zatem, ko je duševni velikan Rusije zapustil Jasno Poljano, je umrl na postaji Astapovo. Iz pisma je razvidno, da je za Tolstojev odhod od doma obstajal poseben razlog. Sofija je imela prijateljsko razmerje z znanim skladateljem Tanjejevom. V tem pogledu je značilno Tolstojovo pismo z dne 18. februarja 1897: »Tvoja intimnost s T. (Tanjejevom) mi je mrzka in je ne morem več mirno prenašati. Če bi hotel v teh prilikah živeti s Teboj, bi si življenje samo skrajšal in zastrupil. Ne morem več prenašati takšnega stanja. Ostaja samo ena rešitev: ločiva se! Jaz sem se odločil tako. Treba je le, da storiva to na najboljši način. Mislim, da je najpametnejše, če odpotujem v tujino. Prav to je težko. Vendar ni nemogoče, na vsak način pa tisočkrat laže od mene, kakor da nadaljujem življenje, ki smo ga imeli zadnja leta.«

To pismo pojasnjuje mnoga mesta v Tolstojevem dnevniku, ki so bila doslej temna, nejasna. Seveda je bila v Sofijini intimnosti le bolj platonska ljubezen do Tanjejeva. Toda pesnik je videl že v tem moralno izdajo, ki je ni mogel prenašati.

To Tolstojovo pismo je dopolnil še prijatelj Tanjejeva, Semenov, ki živi v Parizu. Ta piše, da ni skladatelj imel niti pojma, kakšno vlogo ima v Tolstojevi družini. Tanjejev je vse življenje preziral ljubezen, bil je pravi čudak in je umrl l. 1915. Njegovi najboljši prijatelji so vedeli, da ni trpel v svoji hiši nobene ženske razen gospodinje. Leva Tolstoja je Tanjejev spoštoval in ljubil kakor Boga, niti na pamet mu ni prišlo, da bi se približal grofici kot ljubimec. Vendar je njegova prisotnost v hiši postajala Tolstoju nezno. Tako je zapletena usoda znamenitega ruskega pisatelja postala jasnejša kot je bila doslej.

— Oprostite gospodična, je morda tu še kaj prostora zame?...

Naša vas

Močno kmetско gibanje bo rešilo vas

Mnogo se piše in govori o obupnem položaju vasi, ki ne vidi iz nevdružnega stanja, v katerem se nahaja, izhoda. Razni gospodarski strokovnjaki so napisali vrsto razprav, iz katerih je razvidno, kako pojmujejo krizo, ki jo preživlja vas. Ne da bi se hotel kaj več baviti z mnenji teh gospodarskih strokovnjakov, moram vendar omeniti, da so mnenja nekaterih popolnoma zgrešena in že v temelju za vas in kmetškega človeka odklonljiva.

Potreba je, pričeti čimprej s stvarnim delom za rešitev slovenske vasi. Kako to izvršiti?

Če smo si že na jasnem, da je položaj slovenske vasi neznosen, si moramo biti tudi na jasnem, kako jo rešiti propada, kateremu se bliža z naglico in je le še vprašanje časa, kdaj se bo zrušila gospodarska, kulturna in socialna stavba slovenske vasi. Med vsemi poštenimi in delavoljnimi ljudmi ni dvoma, da se da rešiti slovenska vas propada? Različna razmišljanja, ki morda obstajajo, nikakor ne smejo postati ovira pri delu za rešitev vasi. Vsi, ki imajo dobre in poštene namene, bodo našli dovolj načinov in možnosti za ozdravitev neznosnih razmer. Zato je potrebno, da se vsaj nekoliko seznanimo z načinom, ki bi res mogel nam zagotoviti, da bo vas rešena propada, ki ji grozi in ki postaja za ves slovenski narod nevaren!

Prvo, kar je potrebno je, da se zbudi kmetško ljudstvo samo in da prične z delom v tem pravcu. Zato pa je potrebno močno kmetško gibanje, katerega cilj ne bo izigravanje kmetških interesov, marveč bo vse svoje moči dalo delu za rešitev in ozdravitev slovenske vasi. To pa je mogoče le tedaj, če bo kmetško gibanje rešeno vseh vplivov in mu bo zagotovljena svoboda za razmah in delovanje. Tako kmetško gibanje bo znalo zbuditi v številnih, danes še nezavednih kmetih stanovsko zavest in smisel za borbo proti vsem, ki danes pod raznimi bleščečimi in lepo zvanečimi besedami »kmečkih gibanj« ovirajo razmah kmetškega gibanja s svojo močjo. Kmet se bo zavedal vseh krivic in bo šel korajžno na delo za tako močno kmetško gibanje, ki ne bo samo na papirju, temveč bo poseglo s svojim delovanjem v vse veje javnega gospodarskega in kulturnega življenja slovenskega naroda.

Z ustanovitvijo takega močnega kmetškega gibanja se bo dvignila v kmetškem ljudstvu zavest pripadnosti, da je enakovreden član človeške družbe in da ima zato vse pravice do poštenega, človeka vrednega življenja!

Dolžnost vsega šolanstva pa je, da tako

gibanje podpre. Kajti tudi intelektualci se morajo zavedati, da je rešitev vasi le v njej sami in da je zastoj vsako drugo delo, ki bi skušalo dati slovenskemu podeželju znošnejše življenje. Vsako tako in podobno delo bi bilo le zgubljanje delavnih sil in moči, s katerimi pa niso niti naši intelektualci preveč obogateni. In te resnice se morajo zavedati, da bodo svoje delovanje usmerili v pravo in vsemu narodu koristno smer.

Vsi oni, ki iščejo rešitve za slovenskega kmeta in podeželskega delavca v raznih bobnečih in mamljivih besedah, pa naj se zavedajo škodljivosti svojega početja. Ne vojna, ne ljubezen takih ljudi, ki jih nekateri slikajo slovenskemu kmetu, o ka-

teri pa ne moremo govoriti, ne bo rešila slovenske vasi, marveč le svobodno in močno kmetško gibanje, podprto od vseh, ki so dobre volje in ki jim je naš narodni napredek resnično pri srcu in ne morda le prazna beseda na ustih.

Resnost časa pa nam narekuje, da pristopimo takoj z vsemi svojimi močmi k delu za enotnost vasi, ki edina more rešiti vas pred prepadom. Vsako drugo govorjenje in potvarjanje pa je zločin nad narodom, in zato bo treba ljudi, ki se nočejo sprijazniti z resnico, poklicati na odgovor, ker to zahtevajo interesi vasi, naroda in države!

Josip Udovič.

K letošnji sadni sezoni

Koncem julija t. l. je naše časopise poročalo o izgledih letošnjega sadnega izvoza. Te izgledje je videlo še v dokaj lepi luči, bodisi glede letine, kakor tudi glede izvoznih prilik, vendar je ves razvoj že v kratkem prinesel drug, žal, slabši položaj.

Edini srez v bivši mariborski oblasti, ki obljublja prav dobro sadno letino, je konjiški. Srednje dober je izhodni ptujski, delno tudi oba prekmurska sreza ter le redki sadni otoki ostalih srezov. Veliko škodo pa tudi v teh vseh predelih povzroča nepopustljiva suša in zdaj pa zdaj nastopajoča burja. Obe uimi imata za posledico neprestano in številno odpadanje plodov z dreves, ki se kar vidno prazniijo. Zato v bližnjih krajih, in to velja zlasti tudi za oba mariborska sreza, ni pričakovati skoraj nobene sadne letine, nasprotno grozi v teh krajih poleg vsestranskega pomanjkanja vseh pridelkov tudi pomanjkanje sadja, vsaj za sadjevece.

Vendar so se tem nezgodam pridružile še druge, vsaj delno odvrčljive težave. Glasom prve okrožnice o izvozu jabolk v Nemčijo se je pričel izvoz jabolk v Nemčijo v razsutem stanju odobravati 23. julija in sicer znaša prvi rezerviran kontingent približno 250 vagonov, ker je v to svrhu bilo na razpolago 500.000 mark. Toda obenem sta bili postavljeni prvi dve težkoči, prva od strani Nemčije, ki zahteva do 24. septembra 4.50 mark, od 25. septembra do 31. decembra šele 2 marki uvozne carine za vsakih 100 kg jabolk. Prizad pa je razpisal uvozno premijo — ne že z dnem 23. julija, torej s pričetkom izvoznega odobrenja, ampak šele 1. avgusta do 24. septembra in sicer v višini 25 din za 100 kg jabolk. Znano

pa je, da letošnje sadje radi trajne in visoke vročine dozoreva 2 do 3 tedne bolj zgodaj kot običajno. Zgodnje, že v prvi polovici julija zrelo sadje so pa sadni trgovci namesto vsaj 23. julija pričeli prevzemati, da ne izgube izvozne premije, šele po 1. avgustu. Sadjarji pa so najprvo sadje, saj je radi prezrelosti pričelo odpadati, potrgali že takoj po prvi polovici julija, eno do dva tedna pred prevzemom in je to zgodnje, zelo občutljivo sadje kakovostno in množinsko, torej vsled odbiranja in izgube teže močno utrpelo, vse le na račun sadjarja. To pa ne po tuji, ampak po krivdi našega — Prizada! Od Prizada vsekakor izhaja tudi določitev cene, ki do nadaljnjega znaša 20 mark franko nemško-jugoslovanska državna meja in 21.5 mark franko madžarsko-nemška meja, s čimer je pri cenah spet prizadet prvenstveno slovenski sadjar! — Tudi je že takoj po pričetku letošnje sadne trgovine bila uredeitev nakupnih cen marsikje zelo neenotna. Tako se je na pr. v našem itak znano gospodarsko vedno mačehovsko izrabljanem Prekmurju plačevalo v nekaterih krajih jabolka kg po 2.10—2.25 din, v drugih pa le po 1.50 din in še manj.

Potrebno je, da to vse javno ugotovimo, ker baš po nas samih storjene nepravilnosti, pri čemer mislimo zlasti na Prizad, moremo in moramo sami popraviti — pa že takoj zdaj v pričetku, da ne bo preveč poznejše kritike na naslov sadnih kupcev in izvoznikov. Saj je tudi konferenca sadnih izvoznikov v Mariboru podudarjala, naj se sadna trgovina vrši po načelih solidarnosti in poštenosti! Ne vemo pa, vsaj še nismo pri dokazih, da se ta izvozna trgovina vrši v solidarnem so-delovanju sadnih trgovcev s kmetovalci,

kakor je to tudi rečeno na glasovanju o omenjena konferenca, toda v praksi že kar v pričetku te trgovine govore in odločujejo vsi drugi, le kmetovalec ne!

Kmetški tabor v Bohinju

Gorenjska društva kmetških fantov in deklet priredijo v nedeljo 20. avgusta velik kmetški praznik, na katerem nastopijo gorenjska kmetška mladina v slikovitih narodnih nošah s predvajanjem številnih narodnih plesov. Na prazniku nastopijo tudi jugoslovanski Čehi v svojih pestrih narodnih nošah. Na sporedu je poleg tekme koscev velika revija narodnih noš, ki bo gotovo vsakogar zanimala. Prijatelji kmetško-mladinskega gibanja in Bohinja, udeležite se kmetškega praznika in se pridružite zmagoviti armadi mladega kmetškega rodu. Poslušajte se nedeljskih povratnih kart!

Kmetijska šola v št. Jurju ob J. Zel. prične v 2. polovici sept. novi letnik, za katerega je še čas vložiti prošnje. Tisti kmetški sinovi, ki se žele izobraziti v teoretičnem in praktičnem kmetijstvu, zlasti v poljedelstvu in živinoreji, sadjarstvu in vrtnarstvu, pa tudi v vseh drugih panogah kmetijstva, naj takoj vložijo svoje prošnje na ravnateljstvo šole. Izobrazba v kmetijstvu je dandanes vsakemu kmetškemu gospodarju bolj potrebna kot kdajkoli prej. Saj brez te se bo težko obdržati na kmetiji. V to šolo se lahko prijavijo tudi tisti kmetški sinovi, ki bi letos morali odslužiti vojaški rok, ker ga lahko preložijo na prihodnje leto. Stroški tega šolanja so itak tako nizki, saj jih večji del krije banska uprava, da jih vsak kmečki posestnik lahko zmore.

Zato, kmetški starši, dajte svoje sinove v kmetijsko šolo!

o. Društvo kmetških fantov in deklet pri Sv. Jakobu v Slov. goricah priredi v nedeljo 27. t. m. tekmo koscev, združenno s kmetško-mladinskim zborovanjem.

NAPAD ARABSKIH KOKAINISTOV

V Tunisu so aretirali orožniki nekoga Arabca, ker je naskrivaj prodajal strupena opojila. Na zapor, kjer je bil Arabec za zapahi, je navalilo 30 domaćinov. Posrečilo se jim je Arabca osvoboditi, toda ko je prišla pomoč, so jetnika znova zaprli, z njim tudi več napadalcev, ki so bili po večini morfinisti.

o. Toča tudi nad Loško dolino. Vsa Loška dolina je utrpela ob zadnjem neurju veliko škodo. Vsula se je debela toča, ki je vse poklestila. Škoda je neprecenljiva, posebno še, ker je spomladi te kraje hudo prizadela poplava.

VACLAV PROKŮPEK:

Žena in zemlja

(Roman dvojne ljubezni)

Sedita na bregu živahne rečice pod mogočno jelšo. Hipoma je povsod okoli resnična pomlad, na vseh poljih orjejo kmetje, vlačijo in sejejo, žene zbirajo po poljih kamenje kakor pri njih doma v Zapotoku, po mejah se preganjajo njihovi otroci in se igrajo. In Marija gleda, gleda. Moj Bog, saj nisem v Orliških gorah, saj to ni sanatorij, tole je naš vaški potok — in tamle v lokah vidim Dobje, naše Dobje — saj sem doma, ali se tudi ti veseliš, dragi mož, da se ti je vrnila žena? Morala bi gledati po kraju, ki ga tako dolgo nisem videla, toda ne bom, gledala bom samo tebe in raj v tvojih očeh. Tvoja glava imam v naročju, in v tvojih očeh vidim tudi sebe, jasno, nasmejano, zdravo.

Ko se je prebudila, ni mogla niti verjeti, da so bile to samo sanje.

12.

Kljub vsemu delu, ki ga že ni mogel več zmagovati sam, kljub vsem skrbem, ki mu niti v nočeh niso dale spati je Martin vsak mesec obiskoval svojo ženo. V teh plahih srečanjih je našel olajšanje in tolažbo, saj je bila Marija vedno boljša, samo po stopnicah hodi težko. In Martin ji pomaga, in potem hodita skupaj po vrtu.

Nekoč mu je pri odhodu zaupala, da ji

zdravnik svetuje operacijo. Plombo pljuč. Da bi šla v Švico, v Davos. Povedala mu je to šele na postaji in ga gledala, ko jo »Ne pojdem tja, tudi če bi vedela, da mi to pomaga. Ne pojdem!«

Vlak se je že premaknil. Marija je komaj še utegnila reči:

»Pa pridi spet kmalu in pazi nase...«

In po licu sta ji kanili dve solzi. Martin je gledal, dokler jo je mogel videti, in Marija bi najrajši tekla za vlakom in pobegnila domov, za Martinom.

Martin je ostal na hodniku vlaka. Noče se mu med ljudi. Kaj ne ozdravlja? Kaj se ji ne vrača spet barva na lička? Ali pa so to samo sanje, ki ga varajo? Veselil se je že, da pride Marija kmalu domov, zdaj pa je zvedel za njeno novo križevno pot. V Švico naj bi odšla! Kaj naj stori? se je skoro poltito vprašal in po glavi so mu rojile številke. Odganjal jih je od sebe celo jesen, pozabljal je na vse, toliko je veroval, da jih bo enkrat konec in bo vse dobro. In v sanatoriju še ni vsega plačal, in kamor pogleda, povsod račun, davki, obresti... potaplja se v dolgovi do vratu. Ali ho zgnal skupaj denar, da bi šla Marija v Švico? Ali bo lahko plačal operacijo?

Nenadoma se je prestrašil. Kako morem tako računati, če gre za Marijo! Mo-

34 ram jo pregovoriti, da bi šla, še danes ji pišem, in še ta teden pojdem zopet k njej. Naj te ne skrbi, ne računaj nič, draga — saj nisi na svetu sama.

Imam še Topolico, in to prodam. Topolico se lahko odpovem. Topolice? Vem, kako vam je drag ta kos polja, oče, to je naše najlepše, kar imamo. Toda prodam! In v duhu si potrjuje, da dela dobro. Toda ko stopi v Zapotoško dolino, čuti, da to ni tako lahko, kakor se mu je zdelo.

»Kdaj se vrne Marija?« sta mu stara prihitela nasproti z radostnim pričakovanjem. Pa sta umolknila — komaj ju je pogledal.

Zmignil je z rameni in šel okoli njiju v sobo — naravnost h kopici računov, opominov in različnih pisem na mizi. Prvič išče Martin sobni ključ in se hoče zakleniti. Pred kom? Ne, sem ne sme nihče, vse je na meni, si je dejal trdo, in odpiral pisma, ki jih ni sproti odpiral, ker je vedel, kaj je v njih.

Spisoval je račune in preudarjal, preudarjal...

Izračunal je dobrih štirideset tisoč dolga. In potem misli še na zdravnikov račun in plačilo sanatorija.

»Eh, Topolico prodam,« si je še enkrat dejal nekako kruto.

Hitro je zložil razmetane papirje, jih zaklenil v miznico in še v nedeljski obleki pohitel k Topolici.

Polja so polna gospodarjev in Zapotočanov. Resnična jesen je že, pastirčki si že kurijo ognje pod gozdovi, po poljih

sežigajo gospodarji grmade temne krove prirvine, in vse ljudstvo se ubada na njivah z oranjem in sejanjem, z razmetavanjem gnoj in drugim delom, ki ga pri- naša ta čas.

Mladi gospodar stoji na svojem polju in samo gleda. Mika ga, da bi božal zemljo, da bi oral, samo oral.

Toda obrnil se je in se bolj priplazil kakor prišel do gozda. Kako mu je tu svobodno! Med visokimi debli smrek se sam sebi izgublja in se spaja z globokim molkom črnega gozda. V trenutkih se ustavlja in prisluškuje neizmeremu molčanju. Že je hotel za hipec sesti ali se vsaj nasloniti na deblo in ostati tu do večera, pustiti svojo misel odpočiti. In občutil je, kako se ves gozd z njim brati in kako mu je v njem dobro.

Toda prišel je na drugi konec gozda. Tamle je Maršov. Da, ta svetla domačija je dom Lanskega.

Od zadaj je stopil na Lanskega vrt in potem na dvorišče.

Lanski je bil doma, pravkar je odvajal žrebe iz staje. Tole bi tudi že lahko delal, če bi ne bilo Gornika, si je mislil Martin, toda stisnil je ustanice in čakal, da se Lanski vrne.

»Prodaj vam Topolico,« mu je dejal brez uvoda.

»Topolico... Topolico...« se skuša spomniti Lanski.

»Nad Dobjem...«

»Koliko pa je tega?«

»Sedem korcev.«

(Nadaljevanje v sobotnedeljski številki)

Trgovska šola v Murski Soboti

Pred dnevi je bila odobrena po ministru trgovine in industrije ustanovitev zasebne dvorazredne trgovske šole v Murski Soboti. Šola bo imela pravico javnosti ter se bo od državnih dvorazrednih trgovskih šol ločila samo po plačevanju šolnine. V prvi razred se sprejmejo samo učenci in učenke, ki so dovršili 4 razrede srednjih šol z nižjim tečajnim izpitom ali štiri razrede meščanskih šol z završnim izpitom. Redno se bo vršilo vpisovanje vsako leto 1., 2. in 3. septembra. Začetek pouka pa bo 10. septembra. Šola ima veliko šestih razredov gimnazije. Absolventi imajo pravico do prestopa v tretji razred trgovskih akademij. Dijaki imajo pravico do dijaškega roka pri odsluženju kadrovske službe v vojski. O višini šolnine odločuje šolski odbor. Za sedaj je določeno za prvi razred din 2250.—, poleg tega vplača vsak učenec(ka) vpisnino din 100 za vsak razred. Poleg rednih predmetov, kot so na drugih državnih dvorazrednih trgovskih šolah, bodo tudi poučevali neobvezno francoščino za prestop v trgovsko akademijo. Podrobni razpisi za sprejem kandidatov bodo še objavljeni.

Z odobritvijo trgovske šole v Soboti je bil poplačan trud soboškega trgovskega združenja, ki se je vneto potegovalo za ustanovo. Prepričani smo, da jo Soboti, kot važno trgovsko središče Prekmurja in Pomurja po pravici zasluži ter da bo ne samo skrbela za sodobnejšo iz-

obrazbo trgovskega naraščaja, temveč koristila tudi kulturnemu napredku Soboti in Prekmurja.

Prekmurski drobiž

Predstavniki »Prekmurskega tedna« so obiskali na povabilo vodstva »M. T.« mariborsko prireditelje. Vabilu se je odzvalo 22 udeležencev, ki so s posebnim avtobusom obiskali razstavišča ter bili od uprave MT gostoljubno pogoščeni.

Kmetke prireditve. V nedeljo, 20. t. m., bo imelo Društvo KFD v Šulincih tekmo koscev z manifestacijskim zborovanjem. To bo prva tovrstna prireditev ob skrajni meji ter se na njo posebno gorička mladina vneto pripravlja. — Pucosko DKFD pa bo imelo tekmo koscev s povorko in kmetiskim zborovanjem v nedeljo, 27. t. m. Po prireditvi bo ljudska veselica v gostilni Kološa. — Veliko zanimanje, ki vlada za kmetke prireditve v Prekmurju dokazuje, da se prekmurski kmet osvobaja ter se skuša vsestransko izobraziti.

Premestitev. Po službeni potrebi je premeščena iz Soboti učiteljica ga. Marija Dittrich, soproga podjetnika g. E. Dittricha iz Soboti v Kočevsko Reko, srez Kočevje. To je v kratkem času tretja premestitev po službeni potrebi iz Prekmurja.

Grajski kino predvaja od nedelje do torka vefilm »Pesem slave«. Nastopa kralj tenorjev Nino Martini.

Predaja verskega zaklada

Minister za gozdove in rudnike je tedni imenoval z ozirom na uredbo o prenosu verskega zaklada z države na kato- lisko cerkev posebno komisijo. Ta bo opravila takojšnjo predajo premične in nepremične imovine verskega zaklada na bivšem Kranjskem ljubljanski škofiji. V komisiji sta poleg ljubljanskega gozdar- skega ravnatelja inž. Božiča še dva inšpektorja ministrstva za gozdove in

rudnike. Med drugim bo dobila ljubljanska škofijska uprava tudi hišo na Blei- weisovi cesti, kjer je sedaj šumarska di- rekcija. Verski zaklad ima v območju ljubljanske škofije ogromno imetje v oko- lici Jelovice in Pokljuke na Gorenjskem in se to ceni na 200 milijonov dinarjev. Komisija mora svoj posel opraviti do konca tega meseca.

Krompirjeva sezona na Pragerskem

Dravsko polje je oživelo. Sezona trgo- vine s krompirjem je v polnem teku. — Vsak dan vozijo kmetje z Dravskega po- lja težko naložene voze krompirja na Pragersko, kjer nakladajo vagone. Tja so prišli mnogi naši in tuji kupci, ki se tr- gajo za letošnji krompir, ker je zelo do- bre kakovosti. Doselej so na Pragerskem naložili in odpremili nad 30 vagonov

krompirja, ki je namenjen večinoma v Dalmacijo, zelo mnogo pa tudi v Nemčijo. Dravskopoljski kmetje so zaskrbljeni zaradi nadaljnje trgovine s krompirjem. Če bi nastopilo dolgotrajno deževje, bi jih to oviralo pri izkopavanju in krompir bi začel gniti. Tega se zavedajo tudi tr- govci, ki kupujejo velike količine krom- pirja in ga nato preprodajajo.

Srečke se naročajo pri župnijskem uradu na Ptujski gori.

o. Pretep. Med prepriom sta se stepa Štefan P. in Pavel S., oba iz Pragerskega. Štefan je Pavla precej močno prete- pel, poleg tega je pa zabodel z nožem v roko tudi Štefana B., železničarja v po- koju. Zadevo preiskuje žandarmerija.

n. Dubrovnik brez kruha. V Dubrovni- ku so začeli stavkati peki, ker ni prišlo do podpisa kolektivne pogodbe. Zaradi stavke je ostal Dubrovnik brez kruha.

Dve gledališki vstopnici

Karla Pevčeva.

Jože je sedel slabe volje za pisalno mizo. Nervozno se je poigraval s svinčni- kom in vsak trenutek pogledal na uro. Vrnil se je bil šele pred par minutami. Debelo zimsko suknjo je imel še na sebi, klobuk pa je vrgel na tla.

»Prav za prav bi zdaj že morala biti doma«, je zamrmral in poklical znano te- lefonsko številko.

»Da. Kdo tam, prosim?« je vprašal zvonak glas.

»Vendar že! Jaz sem, Jože. Ze dva- krat sem Te zamenjal. Dragica, ali si še zmerom huda?«

»Že sobarica mi je povedala, da veno- mer zvoniš. Zelo si nepreviden. Ali ne po- misliš, da se ji zdi sumljivo, če isti tuji gospod v desetih minutah trikrat zvoni. In končno bi tudi moj mož že lahko bil doma. Skrajno si nepreviden!«

»Poslušaj vendar, Dragica! Jože se je ljubeče nasmehnil njeni sliki na pisalni mizi. »Daj, pobotajva se! Obljubim Ti, da

bom jutri gotovo odpovedal svoji novi tajnici. Saj veš, da sem jo vzel samo za- to, ker zna tako imenitno občevati s po- slovniimi ljudmi, mar ni njena vitka po- stava kakor...«

»Dobro, če je res tako za vse porabna« — Dragica je zadnjo besedo nekam čudno zategnila — »in če je tako lepe vitke po- stave, jo pa kar obrži. Očividno zna tudi s teboj imenitno ravnati.« Nato je zaprla telefon. Jože je osupel strmel v nemo slušalko. Že je hotel ponovno pozvoniti.

»Ne, nalašč ne!«

Zle volje je odložil suknjo, pobral klobuk ter zopet sedel za mizo. Pogled mu je obstal na zelenem listku pod pisem- skim obteževalcem. Olajšano je vzdihnil ter glasno premišljeval.

»Danes je torek. Do četrtega se bo že potolažila, še vesela bo, da bo v gleda- lišču dobila priliko za spravo.«

Jože je spravljal vstopnico v listnico in napisal odpoved svoji tajnici.

Turneja mariborskih harmonikarjev

Mariborski mali harmonikarji g. Vilka Šušteršiča so se vrnili s svoje najlepše turneje. Z igranjem, pesmijo, narodnimi plesi in narodnimi nošami so želi povsod, kjer so nastopili, prav lepe uspehe. Tako je bilo v Zenici, Kaknju, Sarajevu, Mo- starju, Trebinju, Dubrovniku in Splitu. Povsod so se za naše malčke poslušalci navdušili in jih pristrčno pozdravljali. Zlasti je bil triumfalen njihov nastop v Dubrovniku, kjer je bilo med poslušalci mnogo odličnikov, angleških in holand- skih turistov. Navdušenje je bilo od pe- smi do pesmi vse večji in je priklopelo do vrhunca, ko so harmonikarji zaigrali in zapeli »Oj Jugoslavija« ter »Frankopan- ko«, kar je še posebno značilno. Zelo so ugajali narodni plesi, ki so ob slikovitih narodnih nošah prišli še posebno do ve- ljave. Holanci so bili harmonikarjev ta-

ko veseli, da so jih filmali, ker hočejo po- kazati naše male godbenike tudi v svoji domovini. Enako je uspel tudi koncert v Trebinju, kjer so bili zlasti Slovenci vidno ginjeni nad pristrčnostjo maribor- skih harmonikarjev. Zadnje nastope so imeli v Splitu, kjer so koncertirali v elitnem Park-hotelu. Poslušalci, med ka- terimi je bilo zbrano splitsko občinstvo, s priznanji niso štedili. Vsi koncerti so bili kronani s sijajnim uspehom in je za- to treba to turnejo uvrstiti med najlepše. Otroci so se razigrani in veseli naužili krasot sončne Dalmacije, ki jim bo osta- la v živem spominu. Polni najlepših vti- sov so se vsi zdravi in dobre volje pri- peljali v Maribor, kjer malčki navduše- no pripovedujejo svojim staršem in pri- jateljem o nepopisnih doživljajih s štiri- rinajstdnevne harmonikarske turneje.

30 let ječe za umor

Včeraj smo poročali, da se je na okrož- nem sodišču začela razprava proti 20 let- nemu hlapcu Janezu Naratu iz Planjske pri Majšpergu, ker je ubil preužitkarico Nežo Lubejevo, in proti 31 letnemu posestniku Janezu Letonju, ker je Narata nagovoril ter mu obljubil 1000 din, če spravi s sveta njegovo teto, s katero je imel večne preglavice zaradi preužitka. Zaslisanje šte- vilnih prič je včerajšnja razprava, ki je bila zaradi Naratove mladoletnosti tajna, zavleklo preko dopoldanskih ur. Velikemu kazenskemu senatu je predsedoval s. o. s. dr. Čemer, prisodovali pa so sodniki dr.

Senjor, dr. Kuder, Habermut in dr. Grmov- šek; obtožnico je zastopal državni tožilec dr. Trampuž. Na razpravi je bilo zasliša- nih preko 20 prič, ki so močno obremenje- vale posestnika Letonja, ki je tudi na raz- pravi zanimal očitano dejanje. Vendar so bili dokazi za njegovo krivdo preveliki ter ga je veliki kazenski senat obsodil kot povzročitelja krvavega dejanja na 20 let težke ječe, Narata pa, ki je Lubejevo umoril na 10 let težke ječe. Narat in Leto- nja sta si pridržala tridnevni rok za spre- jem kazni, isti rok si je pridržal tudi državni tožilec.

Mariborska radiopostaja

Včeraj smo poročali, da je država raz- lastila radijski postaji v Beogradu in Za- grebu ter ju podržavila. Kako velikega pomena je ta ukrep, bo pokazala šele bo- dočnost. Naša država je med onimi, ki imajo radiofonijo še najmanj razvito, dasi je to iz narodnoobrambnega in kulturnega stališča neobhodno potrebno. Gotovo je, da bo država pojačila ali na novo zgra- dila obstoječe radijske postaje in zgradila vrsto novih, kakor je to v svoji izjavi poudaril poštni minister. Z novo uredbo o radiofoniji ostane v naši državi v za- sebnosti eksploataciji samo še ljubljanska radijska postaja, ki jo upravlja Prosvetna zveza. Ta je nedavno podaljšala z drža- vo pogodbo za 15 let pod pogojem, da bo ljubljansko postajo ojačila in v 20 mese- cih po sklenitvi pogodbe zgradila v Ma- riboru relejno radijsko postajo. Severno obmejno ozemlje je takrat pozdravilo ta sklep, ker se je s tem končno vendarle premaknilo to važno narodnostno vpra- šanje z mrtve točke. Sedaj prebivalstvo samo čaka, kdaj se bo ta pomemben sklep pričel uresničevati, ker so siti tujih pro- pagandističnih radijskih oddaj, na kate- re so navezani tu na skrajnem severu, kjer se naše postaje tako slabo ali sko- raj nič ne slišijo.

Studenški park — pribežališče mačk

Studenško olupševalno društvo se trudi, da bi tudi širši sloji imeli v okolici svoj prostor, kjer bi ob lepem vremenu pose- deli in si odpočili od trudapolnega dela, da sami skrbje za preprečenje tega barbar-

stva, sicer bo moralo olupševalno društvo Tako je že pred leti nastal pri deklški šoli lep nasad grmičja in izbranega drevja, postavljene so klopi in vse je preskrbljeno za prijeten odmor Studenčanov. Predsed- nik g. Ullrich Anton se že več let prosto- voljno žrtvuje, da bi tukaj imele tudi ptice pevke svoje pribežališče. S krmo privablja spomlad prve škorce, pozneje pa druge pevčke v park. Zlatokljuni kosi so celo leto gostje Ullrichovega kraljestva. Toda letos? — Bog ve od kod so se priklatile mačke in zavohale dober plen. Ptice izginjajo druga za drugo... Občina je že posredovala, pa vse zaman. Mačk je ved- no več! Še celo vrli stražarji lepega parka jim ne morejo do živega! Brutalno plenijo kar naprej gnezda in kmalu bo utrlilo žvrgolenje po grmičju in drevju.

Sokolski praznik v Razvanju

V nedeljo, 20. t. m., bodo razvanjski Sokoli pokazali na nastopu na letnem te- lovadišču obračun svojega dela. Razvanje je prijetna izletna točka pod vznožjem zelenega Pohorja, oddaljena od Maribora komaj 4 km. Pred 8 leti si je Sokol tudi v tem kraju ustanovil svojo družino, ki je narasla z leti v močno edinico. Na pro- storu, ki ga je dobil od bivše občine Raz- vanje, pa si je Sokol uredil svoje letno telovadišče.

Za jutrišnji nastop vabi razvanjska so- kolska edinica vso mariborsko narodno- stno čutečo javnost, da obišče nastop raz- vanjskega Sokola ter ga podpre v njego- vem nadaljnjem delu. Zveze iz mesta so prav ugodne, pa tudi hoja je prijetna — zato vsi na prireditve razvanjskega So- kola.

Reski! Dragica je zaprla telefon. Jože je srdit hodil po sobi sem in tja. Zdajci se mu je zasvetilo. Seveda, tako je mo- ralo biti. Njegov šofer se je bil izdal zanj in zlorabil njegovo ime. Jože je namreč izvedel, da pojde Dragica na neki ples. Zato je vstopnico podaril svojemu šofer- ju. Energično je poklical tajnico.

»Napišite odpoved za šoferja. Pri prič- ima zapustiti hišo.«

Tajnica se je nemo priklonila in hotela oditi.

»Počakajte gospodična. Premislil sem stvar glede Vaše odpovedi. Obdržim Vas.«

Vesel nasmeh je spreletel tajničino obraz, ko ji je Jože ponudil roko.

Jože je nehote dalje časa obdržal njeno roko in pogledal v njene sinje oči. Kaj je bil res slep? Le kako je mogel tako dolgo gledati v tem dekletu samo kolesa v stro- ju svojega obrata.

»Ali Vas smem drvi povabiti na ve- čerjo? Če Vas je prav, greva nato lahko v gledališče...«

Zvečer se je Dragica spomnila gleda- liške vstopnice. Še zmerom je bila užalje- na in zamišljena je gledala vstopnico. Zdajci se je odločila. Vsa vesela, da bo mogla Jožeta v živo zadeti, je poklicala sobarico in ji podarila vstopnico.

Ves srdit je Jože v petek sedel v pi- sarni in mislil na Dragico. »Le zakaj je ni bilo v gledališče? Ali jo je mar res tako hudo razžalil?«

Telefon je zazvonil. Ko je spoznal Dra- gičin glas, se mu je obraz razjasnil.

»Dragica, srce moje, zakaj Te pa si- noči ni bilo v gledališče?«

»Himavec, lažnivec! Sramuje se! Še s sobaricami se spuščaš... Pravkar mi je vse povedala. Kako imenitno sta se za- bavala, kakšen kavalir si! In po predstavi v baru, nato pa celo spremstvo do do- ma.«

»Kaj govoriš? To je pomota! Pri- segam!«

»Še prisegal boš. Sramuj se!«

»Dragica, če Ti povem — daj vendar, da Ti pojasnim. Saj sploh...«

Najbolj varna naložba denarja,

ker jamči za vloge pri tej hranilnici Dravska banovina s celim svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo - - Hranilnica izvršuje vse v denarno stroko spadajoče posle točno in kulantno

Hranilnica dravske banovine Maribor

Centrala Maribor

v lastni novi palači na oglu Gosposke in Slovenske ulice

Podružnica Celje

nasproti pošti, prej Južnoštajerska hranilnica

SPREJEMA VLOGE NA KNJIZICE IN TEKOCI RAČUN PO NAJUGODNEJŠEM OBRESTOVANJU!

Sport

Sportna nedelja plavalcev na otoku

V nedeljo, dne 20. avgusta, bo krasno kopališče na Mariborskem otoku zopet priložnost zanimive plavalne prireditve. Krajnji Olimpijski odbor v Mariboru prireja s sodelovanjem agilnega Mariborskega plavalnega kluba propagandne plavalne tekme s pestrnim sporedom. Najzanimivejša bo nedvomno skakalna produkcija z deske in stolpa udeležencev tečaja, ki ga je 14 dni vodil znani večkratni jugoslovanski prvak in olimpijonec Branko Zihler, član SK Hribe iz Ljubljane, ki bo ob tej priložnosti ponovno pokazal svojo umetnost. Zihlerov nad vse časten placement na olimpiadi v Berlinu mu je prinesel renome enega naj-

boljših skakalcev Evrope. Mariborčanom bo na ta način dana prilika, prisostvovati edinstvenim skokom našega priznanega prvaka. Tudi ostali spored, ki obsega tekmovalna na raznih progah, štafete in waterpolo tekmo dveh izbranih moštev bo zelo zanimiv. Posebna vstopnina se ne bo pobirala, sportniki bodo le nabirali prostovoljne prispevke za „olimpijski fond“, iz katerega se črpajo sredstva za udeležbo naših državnih reprezentantov na XII. olimpijskih igrah, ki se vršijo že drugo leto v Helsinkih (Finska). V nedeljo vsi na Mariborski otok!

Ljubljana brez izgledov na zmago

Včeraj se je pričel v Zagrebu na sokolskem stadionu v Maksimiru trobojni mestni Ljubljane, Beograda in Zagreba v atletiki. Slovenska reprezentanca mora nastopiti močno okrnjena, brez Krevsa, inž. Stepišnika, Gabrščka in Gorška ter nima tako proti skoro kompletnima reprezentancama Zagreba in Beograda skoro nikakih izgledov, da ponovi zmago pred dvema letoma.

Razen teka na 10 km in helenskega meta diska so bila le predtekmovanja, kjer so v vsakem predteku prišli v finale prvi trije. Med Mariborčani se je plasiral v finale na 110 m z zaprekami Lončarič.

Tek 10.000 m: 1. Brunčan (L) 34:42; 2. Kvas (L) isti čas; 3. Gales (Z) 35:55; 4. Vidas (Z) 36:09; 5. Krajcar (Z) 36:39; 6. Vinšbah (B) 36:52.

Disk helenski način: 1. Kovačević (Z) 34:82 m; 2. Marjan (Z) 32:71; 3. Manojlović (Z) 32:42; 4. Kis (B) 32:04; 5. Mikić (B) 31:83; 6. Medić (B) 31:60.

110 m zapreke: 1. predtek: 1. Ehrlich (Z) 16; 2. Jović (B) 16,7; 3. Lončarič (L).

2. predtek: 1. Pleterski (L) 17,1; 2. Mikić (B) 17,2; 3. Jurković (Z) 17,5.

200 m: 1. predtek: 1. Kling (B) 23,5; 2. Skušek (L) 24; 3. Bedek (Z) 26,2. 2. predtek: 1. Stevanović (B) 23,5; 2. Klinar (L) 23,8; 3. Dremil (Z) 24,2.

400 m zapreke: 1. predtek: 1. Pleterski (L) 61,2; 2. Mikić (B) 62; 3. Marčić (Z) 62,5. 2. predtek: 1. Ehrlich (Z) 58,5; 2. Skušek (L) isti čas; 3. Banščak (B) 64.

Po prvem dnevu vodi Zagreb s 35 točkami pred Ljubljano in Beogradom, ki jih imata 15 odnosno 10. Razlika je tako visoka, ker je vstet tudi rezultat maratonskega teka v Ljubljani, kjer je dosegel Zagreb 11, Ljubljana 4, Beograd pa 3 točke.

Pohorski turnir v ping-pongu

Zadnje dni je bil na Pohorju ping-pong turnir med letoviščarji Mariborske koče in Pohorskega doma. Prvi dan so nastopili gosti Pohorskega doma na Mariborski koči ter zmagali v razmerju 5:4. Drugi dan je bil revanš pri Pohorskem domu, Mariborski kočarji so se revanžirali z zmago 5:3. Med zmagovalci so bili ga. inž. Slajmerjeva, gđc. Dušica Franke, Vlasta Kovačec, Barle in Tanja Gjurič ter gg. Janko Kovačec, Janez Perne, Fran Stumnikar, Zoran Teslić in Barle Silverij. Za namizni tenis vlada med pohorskimi gosti veliko zanimanje ter je gotovo, da ne bo ostalo pri teh dveh srečanjih.

Dvakrat RAPID:GAK

Jutri se bo otvorila mednarodna sezona v nogometu in atletiki z zanimivim gostovanjem graškega GAK-a, ki razpolaga z renomiranim nogometnim moštvom ter najmočnejšo atletsko ekipo v Osmarki. Atletski dvoboj se bo pričel na igrišču Rapida ob 15, nogometna tekma pa bo ob 17. uri.

ISSK MARIBOR-ATLETIK SK

Jutri ob 8. se bo pričel na Rakuschevem igrišču v Celju teniški dvoboj med ISSK Mariborom in Atletik SK, ki steje v 3. kolo državnega prvenstva moštev.

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM: V malih oglasih stane vsaka beseda 50 par. najmanjša pristojbina za te oglase je din 8.—. Družbe, preklic, dopisovanja in ženitovanjski oglasi din 1.— po besedi. Najmanjši znesek za te oglase je din 10.—. Debelo tiskane besede se računajo dvojnó. Oglasi davek za enkratno objavo znaša din 2.—. Znesek za male oglase se plačuje takoj pri naročilu, oziroma ga je vpisati v pismo skupaj z naročilom ali pa po poštni položnici na čekovni račun št. 11.409. Za vse pismene odgovore glede malih oglasov se mora priložiti znamka za 3 din.

Razno

VSAKI OSEBI

— družini — nudi stalni za-
služek »Mara« Maribor.
Orožnova 6: Celje. Slomškov
trg 1. Pletilnica — Razpoši-
ljalnica. 1803

SPALNICE, JEDILNICE, KU-

HINJE

vseh vrst v najmodernejših
lastnoročnih izdelavih dobite
v zalogi pohištva. Aleksandro
va c. 48. 4311—1

STROJEPISNA DELA

raznomoževanje, kopiranje na-
črtov, prevodi. Kovač, Mari-
bor, Tyrševa 14. 6371—1

LEPA OREHOVA JEDERCA

IN MED

dobavi najceneje Medarna
Ljubljana, Židovska ul. 6.
7710—1

PONIKLANJE

pokrovanje predmetov vseh
vrst dobro in poceni pri »Ru-
da«, Maribor, Trstenjakova
ulica 5. 6177—1

POSOLILA DOBE

državni, banovinski uslužben-
ci in upokojeanci in nositelji
Informacije daje Dolenski.
Radeče Podkraj. Priložite
znamke. 6927-1

HALO!

Najceneje kupite ves stavbe-
ni in rezani les, policijski pe-
sek, apno, cement in kurivo
pri Kraser, trg., Studenci.

1. Del. koles. društvo Studen-
ci priredi

VRTNI KONCERT

v nedeljo, 20. VIII., pri vsa-
kem vremenu v gostilni Mraz
Studenci. 7813-1

VINO PO 8 DIN

Vinotoč Ipavice, Košaki 62,
nasproti gostilne Kekce. V
slučaju slabega vremena po-
kriti prostori. 7814-1

VINOTOČ JAN

na Kalvariji. Vino dobro in
poceni. 7816-1

GOSTILNA »KREN«

Klemenšek, v nedeljo 20. tm.
koncert in prlečke pogače.
7818-1

GOSPODIJE

se sprejmejo na dobro hrano,
mesečno din 300. Gaiser, Pi-
puševa ulica 6. 7821-1

ODLIČNO VINO

po din 7 liter od 5 litrov na-
vzgor, Seehofer, Sv. Peter.
Malečnik 36. 7827-1

NOVOZGRADBA

4 stanovanja, periferija, din
42.000. Dobičkanosna hiša,
6 stanovanj, dobra lega, din
120.000. Trgsko hiša s trgo-
vino in gostilno, 10 orolov
zemlje, 150.000. Krasno vino-
gradno posestvo, velik sa-
donosnik, 20 orolov, hiša, 5
sob, 200.000. Gostilna, 40 or-
lov zemlje, 320.000. Posredo-
valnica »Rapid«, Gosposka
ulica 28. 7832-1

VINOTOČ ŠTUM

Počehova, od 5 l naprej toči
prvovrsten rizling po din 7.—
7732-1

Opominjava slavno občinstvo
da ponovno

OTVORITEV GOSTILNE

Tržaška 38, 19. 8. z godbo na
pihala. Priporočava se za
obilen obisk. Hinko in Fani
Kosič. 7727-1

ZA ŠOLSKO MLADINO

novgavice, lopice, nulovertje iz
lastne delavnice. Nahrbtniki
od din 9.50 navzgor. pri »Luna«
Maribor, samo Glavni trg 24
7755-1

PERJE ZA POSTELJE

kemično čiščeno po konku-
renčnih cenah dobite vedno
pri »Luna«, Maribor, samo
Glavni trg 24. 7756-1

Vabilo na

VRTNO VESELICO

katero priredi društvo Rde-
čega križa Fala-Selnica v
nedeljo, 20. tm. v gostilni
Trabe v Spodnji Selnici, za-
četek ob 3. uri popoldan. —
Vljudno vabi odbor. 7768-1

TRGOVSKA ŠOLA KOVAČ

s pravico javnosti. Maribor,
Tyrševa 14. Največji in naj-
modernejši zavod te vrste v
državi. Enoletni trgovski te-
čaj. Večerni tečaj. Specialni
tečaji za strojeopisje, stenogra-
fijo, nemščino itd. Največja
strojeopisnica s 50 pisalnimi
in računskimi stroji. Izpriče-
vala služijo kot dokaz dovr-
šene vajeniške dobe in dve
leti pomožniške prakse v trg.
obrti. — Redni učenci imajo
pravico do dijaških vozniških
kart in rodbinskih doklad.
Vpisovanje dnevno. 7770-1

VINA ODLIČNE KVALITETE

kakor vedno po najsolidnejši
ceni čez ulico z znatnim po-
pustom pri Senici. Kneza
Koclja ulica (Tattenbacho-
va). 7796-1

SODNA DRAŽBA

šivalnega stroja Singer, 2
kmečkih voz, vina, ene krave
itd. bo dne 25. avgusta ob
10. uri v Framu 28. 7834-1

ČAJNO MASLO

kg dih, 22. Mlekarna Ljuto-
mer, pošten predal 9. 7836-1

LJUDSKO ŠTEDNJO

in dolgoročno posojila vsem
drž., samoupravnim in pri-
vatnim uslužbencem nudi za-
stopstvo »Moj dom«, Celje,
Gregorčičeva 3. Sprejemajo
se člani in dajejo poljsnila.
Znamka za odgovor. 7839-1

Posesi

V predmestju desni breg se
odda v najem s 15. 9. 1939

MODERNA NOVA VILA

z dvema kompl. stanovanji-
ma, ali pa eno stanovanje
dveh sob s pritliklinami in vr-
tom. Naslov v upravi lista.
7709—2

Kupim

Novozidana

DVOSTANOVANJSKA HIŠA

na prodaj v Dogašah. Vpra-
ša se pri kovaču. Slovenska
ulica 26. Proda se tudi novi
enovprežni kmečki voz.
7831-4

Naročajte blago po pošti!

Kadar pošljete denar po pošti, ni sledu o bojazni—

zakaj bi se torej ball na-
ročiti blago po pošti?

Ako blago, ki ga vam bo-
mo poslali, ne bi ustrezalo,
vam ga zamenjamo ali
vrnemo denar.

Zahtevajte naš brezplačni,
bogato ilustrirani katalog
najrazličnejšega blaga pri
zelo nizkih cenah.

Veleblagovnica

Zagreb, ilica 4 in 6

Copisi Zagreb 11., poštni preda

POSESTVO

v bližini Maribora (Košaki,
Pekre ali Limbuš) kupim ta-
koj. Ponudbe na upravo »Ve-
černika« pod »Samo lepo«. 7730-3

MIZARSKO ORODJE

kupim. Naslov v upravi.

7741-3

KUPIM HIŠO

tudi zadolženo, plačam v go-
tovini. Ponudbe na upravo
»Večernika« pod »80—100.000
Din«. 7773-3

Prodam

PRVOVRSTEN KIS
za vlaganje dobite pri Ivan
Pečar, Maribor, Gosposka 11
7503-4

Prodam eno leto rabljeno

MOSKO KOLO

svetle barve, Bětnavka 44.
7802-4

Prodam dobro ohranjen

SPORT. OTROŠKI VOZIČEK
Jelačičeva 4. 7804-4

HIŠO

enonadstropno, 21x13 m ve-
liko z enonadstropnim dvo-
rišnim poslopjem 21x8 m.
prostoru tudi za obrt ali ma-
lo industrijo, prodam. Doga-
ša pod »340.000« na upravo »Ve-
černika«, Maribor. 7804-4

TOVARNA OLJA

za bučno in druga olja, dobro
vpeljana, rentabilna, stano-
vanjska hiša, na prodaj. Pro-
dam tudi samo stroje ali dam
v najem. Dopisi pod »440.000«
na upravo »Večernika«, Ma-
ribor. 7810-1

ENODRUŽINSKA HIŠA

z vrtom se ugodno odda
Ptuijska cesta. Vprašati pri
Rižner, Pipuševa 2. Maribor.
7817-4

PRODAM

spalnice, kuhinjske opreme,
vedno v zalogi mizarstvo
Verzel-Alojz, Pipuševa ul. 3.
7823-4

Novozidana

DVOSTANOVANJSKA HIŠA

na prodaj v Dogašah. Vpra-
ša se pri kovaču. Slovenska
ulica 26. Proda se tudi novi
enovprežni kmečki voz.
7831-4

RADIO

6 cevni, model 1939, prvovr-
sten glas in oblika, v najbo-
lšem stanju, se ugodno proda
ali zamenja za špecerijsko
blago ali moko. Naslov v
upravi. 7721-1

Proda se

OBČINSKA HIŠA

večje tipe na Jerovškovi ce-
sti. Naslov v upravi lista
7724-4

HIŠO

z dobro idočo trgovino in
gostilno prodam. Naslov v
upravi. 7726-1

Novozidana

HIŠA

kleti, vrt in vodnjak na pro-
daj. Dr. Verstovškova ulica
31, Pobrežje. 7757-4

Prodam

POLSTREŠNO STANOVANJSKO HIŠO

z velikim vrtom v centru
Tezna. Vpraša se v gostilni
Pulko. 7744-4

Prodam 1½ orala

ZEMLIŠČA

nijvo in travnik v bližini Pra-
gerskega. Primerno za stav-
bišča. Ugodno za železnice ali
upokojece. Anton Sor-
šak. Hoče 64. 7750-4

Večstanovanjska novozidana

HIŠA

se proda z vrtom. Nova vas.
Sp. Radvanjska cesta 50.
7751-4

Dobro ohranjen

OTROŠKI VOZIČEK

poceni na prodaj. Pobrežje.
Aleksandrova cesta 106.
7752-4

Lepa kompletna

JEDILNICA

takoj poceni na prodaj. Ka-
spar, Cankarjeva 14/1. med
11. in 17. uro. 7753-4

HIŠICA

se radi selitve proda. Kose-
skega ulica 47. 7759-4

HIŠA

2 sobi, kuhinja, šramba, ve-
randa, velik vrt, na prodaj.
Pobrežje-Maribor. Stražun-
ska ulica 9. 7764-4

STANOVANJSKO HIŠICO

prodam z velikim vrtom, zad-
nja cena 10.500 din. Pogledati
na Spodnja Dobrava št. 51 pri
Mariboru. 7765-4

SIVALNE STROJE

Rast & Gasser, pogrezljive z 20 letno garancijo, prodaja po din 1850.— Ussar Alojz Maribor, Trubarjeva 9. 7830-4

OTROŠKO KOLO

močno in dobro ohranjeno ter otroška harmonika na prodaj. Tyrševa ulica 24/III. desno. 7785-4

HIŠA Z VPOLJ. TRGOVINO na deželi se ugodno prodaja. Naslov v upravi. 7788-4

Kompletna, moderna in nova **SPALNICA** poceni na prodaj. Mizarstvo Miklošičeva 6. 7792-4

Proda se **ENONADSTROPNA HIŠA** z lokalom. Tezno, Dobrava 4 7782-4

Novo moderno **SPALNICO** zelo poceni prodam. Mizarstvo, Frankopanova 23. 7783-4

Stanovanje

Lepo sončno **STANOVANJE** 2 sobi, kuhinja, predsoba, z malo teraso v novi vili v bližini broda se odda za 600 din. Prosati: Zrkovska c. 18. 7687-5

STANOVANJE eno- in dvosobno se oddata. Smetanova ulica 54. gostilna. 7806-5

SOBA IN KUHINJA in 2 sobi in kuhinja se v novi stavbi oddata. Tržaška 1. bide. 7808-5

Odda se **SOBA IN KUHINJA** za eno malo družino. Izve se pri hišniku. Počehova 93. 7824-5

Odda se **STANOVANJE** soba in kuhinja v novozidani hiši. Dr. Verstovškova 31. Pobrežje. 7736-5

SOBA IN KUHINJA se odda. Filipič, Pobreška c. 38. 7754-5

4-SOBNO STANOVANJE z vsem komfortom se odda. Informacije v pisarni Strossmayerjeva ulica 30/I. 7758-5

Nova **DVOSTANOVANJSKA VILA** z velikim vrtom tik Tržaške ceste se s 1. oktobrom odda v najem. Informacije Kopališka 10. 7762-5

2 STANOVANJE se oddata. Vpraša se Ptujška 89, Relcher. 7771-5

SOBA, KUHINJA predsoba in vrt se da v najem za din 200. Studenci. Kralja Petra cesta 132a. 7781-5

DVE STANOVANJE se oddata. Studenci, Aleksan dрова 17, pri malem mostu. 7795-5

Kdor hoče imati odgovor na vprašanja glede malih oglasov in drugih obvestil, naj priloži 3.- dln v znamkah. Na vprašanja brez priloženih 3.- dln v znamkah uprava ne odgovarja

Sobo odda

VELIKA SOBA s souporabo kuhinje, opremljena ali neopremljena, se odda. Aleksandrova 20, Pobrežje. 7805-7

OPREMLJENA SOBA s posebnim vhodom se takoj odda. Gregorčičeva ul. 8/II. 7811-7

DVA GOSPODA se sprejmeta na stan in hrano. Mlinska 21/I. 7815-7

DIJAK iz boljše družine se sprejme. Posebna soba, klavir na razpolago. Golubovič, Smetanova 36/II. 7822-7

Samski postrežnici se **ODDA KABINET** Masarykova cesta 20. 7825-7

DIJAKA(-INJO) nižješolca, iz boljše hiše, sprejem na vso oskrbo. Gregorčič, vdova po davkarju, Maribor, Koroška cesta 43/I. 7523-7

Odda se lepa **SONČNA SOBA** boljši gospodični ali dijakinji. Naslov v upravi. 7720-7

Sprejmeta se dva **GOSPODA** na hrano, eden na stanovanje Mlinska ulica 21. pritičje desno, I. vrata. 7723-7

SOSTANOVALKA se sprejme z uporabo kuhinje. Nasipna 28, Pobrežje. 7729-7

SONČNA SOBA za dijakinjo se odda. Sodna 25/II. 7734-7

DIJAKE nižjih razredov sprejme v dobro oskrbo uradniška družina. Po želji tudi instrukcije. Naslov v upravi. 7735-7

ODDAM KABINET sončen, lepo opremljen s kopalnico. Prešernova 30a, III., v levo. 7761-7

Odda se s 1. sept. opremljena in

SONČNA SOBA v sredini mesta mirnemu in solidnemu gospodu. Naslov v upravi. 7772-7

Odda se **LEPA SOBA** z uporabo kopalnice. Radvanjska 45, pritičje desno. 7776-7

LEPO SOBO opremljeno, pri parku, oddam s 1. septembrom. Naslov v upravi. 7780-7

GOSPOD se sprejme s 1. IX. na vso oskrbo. Meljska 29. 7786-7

DVA SREDNJEŠOLCA ali srednješolki sprejem v dobro oskrbo. Lepa, sončna, parketirana soba v bližini vseh srednjih šol. Antonija Pall, Maribor, Razlagova ul. 24/II. 7793-7

Oddam **SOBO S HRANO** blizu kolodvora. Aleksandrova 48. 7797-7

OPREMLJENA SOBA se odda boljšemu gospodu. Koseskega 37. 7798-7

DIJAKINJO sprejem v dobro in strogo celo oskrbo. Maribor, Magdalensko, Delavska ulica 21. 7799-7

SPOMNITE SE CMDI!

Sobo išče

STANOVANJE Za dijakinjo I. razreda realne gimnazije in učenca V. razreda osnovne šole iščem v bližini žen. realne gimnazije stanovanje z uporabo klavirja. Pismene ponudbe prosim pod »Sola« na upravo »Večernika«. 7819-8

SOBO s posebnim vhodom ali s kuhinjo iščem v okolici bolnišnice. Ponudbe pod »Siguren plačnik«. 7826-8

Mati je bila prepričana, da je Boštjanova srajca bela...

dokler ni videla Radion bele srajce njegovega tovariša!

Samo slučaj ji je pokazal to presenetljivo razliko v belini. Kot izkušena gospodinja je takoj vedela: to je odvisno od pralnega sredstva! Res, samo pralno sredstvo, ki odpravi prav vse, tudi najmanjše delce nesnage, napravi perilo popolnoma čisto in snežnobelo. Pri kuhanju v raztopini Radiona se razvija kisik, ki struji skupaj s peno mila skozi perilo. Na ta način razkroji in odpravi temeljito vso nesnago. Skoz in skoz čisto je Radion belo perilo.

Schichtov

RADION

Ni čistejše beline od Radion beline

Mal' položi dar domu na oltar!

Kis za vlaganje
Izdelovanje likerjev, desertnih vin in sirupov ter žganjarna

Jakob Perhavec

Špirit za vlaganje

Vedno v zalogi: Rum, konjak, slivovka itd.

MARIBOR - Gosposka ulica 9 - - Telefon 25-80

NA DEBELO!

NA DROBNO!

Ce hočete v resnici biti dobro in poceni oblečeni, kupite v „**Češkem magazinu**“ Maribor, pri glavni policiji. Tam dobite največjo izbiro češkega in angleškega blaga po najnižji ceni, brezobvezno se lahko prepričate. Velika odprodaja ostankov, polovične cene, krojaške potrebščine.

Svileno trika pecila

iz dobre šarmese svile
kombineze
majice in hlače
hlače kombineze
spalne srajce
kakor tudi
stoznike, pasove za nogavice
prinaša ob ugodnih cenah

C. Büdefeldt

Maribor, Gosposka ulica

Oglašujte!

Službo dobi

Sprejem
ČEVLJARSK. POMOČNIKA
in valenca. Franjo Kojc, Studenci. 7803-9

URADNIKA POSLOVODJO
za realitetno pisarno v Mariboru proti delitvi zaslužka in pristopnini din 2000 sprejem Vprašati Petek, Maribor, Cankarjeva 25. 7812-9

VAJENKO
sprejme strojna pletarna. Vojašniška ulica 2. Maribor. 7828-9

VAJENKO
sprejme strojna pletarna, Slovanska 26. Maribor. 7743-9

DVA ČEVLJARSKA POMOČNIKA
mlajša, za stalno delo takoj sprejme Zorman (Ruše). 7760-9

RAZNAŠALEC KRUHA
se takoj sprejme za hrbe. Pekarna Limbuš. 7766-9

MIZARSKI VAJENEC
se sprejme. Belak, Frankopanovca 23. 7784-9

ČEVLJARSKI POMOČNIK
vojaščin prost, samski, vsestransko samostojna dobra delovna moč (brez izdelave gornjih delov) dobi stalno mesto. Slovenski in nemški govoreči naj pošljejo svoje ponudbe na upravo »Večernika« pod »Zanesljiv«. 7790-9

SOBA

večjega obsega in kabinet za šolske svrhe se išče. Ponudbe na upravo pod »Strokovna šola«.

Najboljše kosovno apno

Apnenice Ant. Birolla, Kresnice
pisarna: Ant. Birolla, Ljubljana.
Dalmatinova ulica 10

KORESPONDENTA(-KO)
s perfektnim znanjem nemškega jezika in stenografije išče večje industrijsko podjetje. Pismene ponudbe poslati na Publicitas, Zagreb, pod »Slavonija«. 7779-9

MIZARSKI VAJENEC
se takoj sprejme. Aleksandrova 13. Studenci. 7833-9

KUHARICA
starejša, zdrava, poštena, vajena dobro kuhati za 80 oseb, se išče. Ponudbe z navedbo dosedanjega službovanja na upravo lista v Celju pod »Internate«. 7835-9

Iščemo
PROPAGANDISTKE, sposobne za obiskovanje strank, s trgovsko izobrazbo. Prednost imajo one z znanjem nemškega in hrvaškega jezika ter že s prakso. Ponudbe na upravo lista pod »Lep nastop«. 7837-9

Slikarske in plesarske
POMOČNIKE
dobro izveščane, trezne, sprejme takoj Mihael Dobravc, Celje, Glavni trg 15. 7838-9

UČENEC ALI UČENKA
za boljšo gostilno se sprejme. Naslov v upravi. 7700-9

Službo išče

NATAKARICA
prvovrstna, želi službo v dobro ideoč gostilni. Maribor ali okolica. Naslov v upravi lista. 7801-10

Iščem
BOLJŠO SLUŽBO
pri dobri mali osebni, znam nekaj kuhati. Naslov v upravi. 7807-10

POSTREŽNICA
bivša kuharica, išče celodnevno, ne popoldansko službo. Gajšek Urša, Vinarska 25. 7820-10

Iščem službo
NATAKARICE
zmožna kavelje, grem v provincio. Izve se v upravi »Večernika«. 7732-10

Vdova z gostilniško
PRAKSO
in koncesijo, trgovsko nabavljena, išče nameščenje v gostilni za natakario ali v trgovini katere koli vrste, tudi delikatesni. Vzame tudi na račun ali v najem. Pismene ponudbe na upravo »Večernika«, Celje, pod »Solidna«. 7840-10

UČENKI
za trgovino želita mesto, ena dve realki, druga štiri z maturo. Naslov v upravi. 7794-10

ŠIVILJA
gre šivat na dom — event. gre tudi k otrokom. Ceni. dopise na oglasni oddelek »Večernika« pod »Šivilja«. 7767-10

TRGOVSKI POMOČNIK
vojaščin prost, želi mesto v trgovini z mešanim blagom. Naslov v upravi »Večernika«. 7731-10

Zgubljeno

Izgubljeno
ZLATO URO
pri park koncertu Nanosa 1. VIII. naj poštenji naiditelj proti visoki nagradi vrne v Tyrševi 24. T. Bäuerle. 7769-11

Dopisi

ZENITEV
26 letni trg. nacobražen, želi spoznat gospodično od 20—25 let. Slika zaželena, katere se pod častno besedo vrne. Dopisi na upravo pod »Srečen zakon«. 7745-12

Simpatična, inteligentna dama, neodvisna, išče
STAREJŠEGA PRIJATELJA
istih lastnosti. Dopise na upravo »Večernika« pod »Na večičana samevanja«. 7757-12

Lokal

Iščem velike
PROSTORE
pripravne za mizarstvo delavnico. Naslov v upravi. 7742-14

Iščem
DELAVNICO
za rezbarsko in pozlatorsko obrt. Nasloviti na upravo »Večernika« pod »Delavnica«. 7763-14

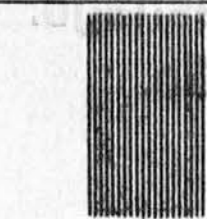
TRGOVSKI LOKAL
za konfekcijo in manufakturo iščem na prometnem kraju Maribora. Eventualno prevzema mem za ta namen tudi že kako obstoječo trgovino. Ponudbe pod »Do 3000 din takoj« na upravo »Večernika«. 7777-14

V najem

HIŠA
z dvema stanovanjima, velikim vrtom, sadjem, tik mesta se da eni stranki samo v trajen najem. Naslov v upravi. 7789-15

GOSTILNO
z lepimi prostori dam takoj v najem. Naslov v upravi. 7725-15

Širite „Večernik“

„Večernikovi“
mali oglasi
so najcenejši, saj stane
beseda samo
50 par

Globoki in sportni

že za din **25.-**
tedensko

Kadrmars J.
Maribor-Melje
Kraljeviča Marka 13
5787

Zlato in srebro,
briljante, zastavljane listke
išče nujno za nakup

M. Ilgerjev sin,
Maribor, Gosposka ulica 15.

Hiša

stanovanjska in poslovna v centru ali neposredni bližini istega se kupi. Posredovalec izključen — Ponudbe pod »Zadruga« na upravo.

Dekle,

pridno in pošteno,
ki zna kuhati, se sprejme
k mali družini, Melje,
Principova ul. 2.

ŠIRITE »VEČERNIK«!

Pozor!

Otvoril sem novo moderno manufakturno trgovino z domačim in inozemskim blagom za gospode in dame.

Najljudneje se priporoča

N. VUJČIČ, Maribor, Kolodvorska 1
manufakturna trgovina

Naznanjam cenj. občinstvu in spoštovanim damam, da sem s 15. avgustom 1939 preselila svoj modni salon za dame in otroke iz Smetanove ulice 32 v

Gregorčičeva ulica 3
I. nadstropje levo

Priporočam se cenj. damam v nadaljnjo izdelavo modnih oblačilnih predmetov ter jamčim za solidno, zaupno in točno postrežbo. Z odličnim spoštovanjem

MODNI SALON

Maribor, Gregorčičeva 3 I. levo
Jožica Kramer poroč. FLERIN

V globoki boli naznanjajo podpisani vsem sorodnikom, prijateljem in znanec žalostno vest, da je njihova iskreno ljubljena, nepozabna mati, babica, gospa

Alojzija Nipič

vdova železničarja

v soboto, 19. avgusta 1939, ob 5. uri zjutraj, v 79. letu starosti, po težki bolezni vdan v Boga preminula.

Pogreb nepozabne pokojnice bo v ponedeljek, 21. avgusta 1939, ob 1/5. uri popoldne iz mrtvašnice v Studenci.

Sv. maša zadušnica bo v torek, 22. t. m. ob 7. uri zjutraj v magdalenski cerkvi.

Studenci, 19. avgusta 1939.

Globoko žalujoči ostali.

POSJOJILNICA NARODNI DOM V MARIBORU

NARODNI DOM

Z. Z. O. J.

TELEFON 21-08

Deležna glavnica nad 600.000 din, lastne rezerve 11 milijonov din, hranilne vloge 56 milijonov din.

Sprejema hranilne vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje po 3—5%.

Daje posojila na vknjižbo in na menice pod najugodnejšimi pogoji.

Najstarejši slovenski denarni zavod v Mariboru — Vse hranilne vloge so proste in se izplačujejo neomejeno

Izdaja in ureja **ADOLF RIBNIKAR** v Mariboru. Tiska Mariborska tiskarna d. d., predstavnik **STANKO DETELA** v Mariboru. — Oglasi po ceniku. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in uprava: Maribor, Kopališka ulica 6. — Telefon uredništva št. 25-67 in uprave št. 28-67. — Poštni čekovni račun št. 11. 409.